

دیده قانین نه نفال و كۆمكوزی و كیمیا بارانان

سو پاس بۆ لیژنا چاپ کرنا ۲۵ پهرتووکان
ل (۲۵) همین سالیادا جینوسایدا گه لی کورد

به رگی یه کی

ریکاری مزویری

ناڤى پەرتووكى، **دیدهقانىن نەنقال و كۆمكوزى و كىمىبارانان**

نقىسینا: رىكارى مزویرى

پیتچنین: کرمانج

نەخشەسازى: جمعه صدیق کاکه

وینى بەرگى: باست جبار

وینى ناڤەرۆكى: نووسەر

ژماره‌ی چاپ: چاپى یه‌که‌م ۲۰۱۳ هه‌ولیر

تیراژ: ۱۰۰۰ دانه

چاپخانا: کارۆ

بها: (۷۰۰۰) هزار دینار

ژماره‌ی سپاردن له به‌رپۆه‌به‌رایه‌تى گشتى کتیبخانه گشتیه‌کان

() بۆ سالى ۲۰۱۳ ی دراوه‌تى.

ماڤى چاپکرنى یى پارستیه بۆ نڤیسهرى پەرتووكى

ناشرپۇكى

- ۵ دېدەقانىن ئەنفال و كىمىبارنا دۇلا باليسانى دېدەقانىن كىمىبارانا گوندى وەرى ...
- ۷ دېدەقانىن كىمىبارانا گوندى وەرى
- ۱۳ بەلگەھىن ئەنفالكريين دۇلا باليسانى يىن ل سەربازگەھا توبزاوه رزگاربووى
- ۱۹ لەدوای چارنگە سەدەيەك بريندارانى چەكى كىمىباوى دۇلى باليسان بە دوای چارمەريدا دەگەرىن ...
- ۲۵ پلانين كىمىبارنكرنا كوردستانى دېلگەھىن فەرميىن حكۆمەتا عىراقى دا
- ۲۵ بەلگەھىن پلان و نەخشە دانانا بەعسيان بۇ بكارئينانا چەكى كىمىباوى
- ۳۱ دېدەقانىن ئەنفال و كىمىبارنا كەركوك و گەرميان
- ۳۳ كەركوك د ناقبەرا ئەنفال ۱۹۸۸ و راپەرىن ۱۹۹۱ و تيروریدا ۲۰۰۳
- ۳۵ ئەنفالكركنا كوردان ل تكريتى
- ۴۴ ئەو سايىق شو فەرى لاشين شەھيدىن كىمىبارانا گوندى گۆپتەپەي بشو فەرى فەشارتى
- ۴۸ كوشتنا زارۇكان د ئەنفال و كۆمكوژياندا
- ۵۲ جينۆسايدكرنا بارزانيان
- ۵۲ قۇناغىن گرتن و ونداكرنا بارزانيان
- ۵۴ قۇناغا هەشتى يا ئەنفالا ۱۹۸۸ ل هەوليرى
- ۶۰ بەعسيان بارزاني لسەر پەلین سورين ئاگرى دبراژتن
- ۶۴ بەلگەھىن بكارئينانا چەكىن كىمىباوى د شەرى خۆاكوركىدا
- ۷۱ كۆرى ئەنفالكريەكى بارزاني دگەل سى هەقالين خۆ فرۆكەكى درۆست دكەت
- ۷۹ هەلەبجە دناقبەرا تەفكوژى و كىمىباران و ئەنفال و تەعريبى دا
- ۷۹ هەلەبجە دناقبەرا كىمىباران و ئەنفال و تەفكوژيان دا
- ۸۰ تەفكوژى
- ۸۲ كىمىباران
- ۸۳ ئەنفال

- ۸۷ به عس و شهري دەر وونیی (مدینه صدامیه حلبجه)
- ۹۳ له بو قوربانییانی جینۆساید مینۆمیئت دروست ده کرین
- ۹۵ رزگار بووین کو مکوژییان
- (۱۸) گولین کلاشینکوفی و (۴۸) ساچمین توپی بمن که فتن و ئەز ببرینداری ژبن
- ۹۶ مهیتان دەر که فتم...؟!
- ۱۰۳ فەرەج رزگار بوویی گۆری بکوومی ئەنفالان لیبابانین عیراقی و سه حراییی رومادیی
- ۱۰۷ چوار ژ رزگار بووین ئەنفال کریین ده قهرا به هیدینان
- ۱۱۰ ناقین شهیدان و رزگار بوویان
- ۱۱۳ راپه رینا گهلی کورد ۱۹۹۱

دیدهقانیڻ نهنفال و کۆمکوژی و کیمیابارانان ۵

دیدهقانیڻ نهنفال و کیمیابارنا دؤلا بالیسانی دیدهقانیڻ کیمیابارنا گوندى وهری

وینین
به رکه فتیین
چه کین
کیمیای
۱۹۸۸

دیدهقانیڭ کیمیبارانا گوندى وەرى

ل (۲۰-۱۰-۲۰۱۱) بۆ کۆمکرنا بەلگەو دیکۆمىنتىڭ کیمیبارانا گوندى وەرى، ل ھەولیرى مە چقىپکەفتنەك دگەل دوو دیدەقان و شایەتحالىڭ بۆیەرا کیمیبارانا دۆلا باليسانى ئەنجام دا ژوانا ھەسەن ھەمەد ھەسەن کۆ خودانى (۴) شەھیدىڭ کیمیبارنىیە (مەلا جەمال سلیمان قادر) خودانى (۹) شەھیدانە، ھەسەن ھەمەدى بقی ئاوايى رەوشا ژيانا خۆ بۆمە شروڤەکر:

ل (۱۸-۵-۱۹۸۸) رژوا شەف بەرات و ەەرەفەبوو، دانى ئىقارى يەك ساعت مابوو بۆ فتارى ل دۆلا شاولى دەقەرا سەرکەبکان (۸) فرۆكىڭ جەنگى ھاتن گوندو دەردۆرىڭ گوندى ھەمى بومبەبارن کرن ل گوندى مە (۳۶) کەس شەھید بوون، ژوانا دایکو باب و براو برازا (عائیشە ھەسەن،

حەمدەد حەسەن، سابىر حەسەن، عەزىز سابىر، ئەز و زارۋكىن خۆزى برىندار بووين و رەقىن چووينە چىاي و گوندى ھەرتەلى براىى من ل ھەرتەلى بوو ھاتە بەرا مە ئەم برىنە مالا خۆ، كەسوكارىن مە يىن زۆر برىندارو يىن شەھىد بووى لىناف مالا و كۆلانين گوندى كەفتبوون، ھەتا رۆزا پاشتر مەلا جەمال سلیمان قادر خەلكى گوندى ۋەرى ھات و سى تەرەكتر ئىنان دگەل خەلكى دىيى خىرخوازى لايى رانىى و چوار قورنەى شەھىد ل دەف (چەمى قەشانى) قەشارتن و برىندار ب دزى و ھەقكارىيا جاشان برنە لايى رانىى و شكارتە، دكتورەك بناقى (تەھا عەبدوللا) ھەمى شەقى بدزى دەھات ئەم تەداوى دكرىن چارەسەرى ددانە مە، دويفدا من مالا خۆ برە كۆمەلگەھا شكارتەى سالا ۱۹۸۹ من قىا ۋەفات نامى بو بابى خۆ دەرىنم ئەز چوومە دائىرا حكومەتى گۆتە من بابى تە چەوا مرییە من ھەمى سەربۆرا مالا خۆ بو گۆت، وانزى گۆتن ئەقە كىمبارانا فرۆكىن ئىرانى بوو، ئەف بەلگەھى كۆچكرنى بوومە درۆستكر. تىدا نقىسى ل گوندى ۋەرى ب ئەگەرا غازا پىس يى ژەھراوى بووى. ئەقە چەند سالە ئەم بقان برىنا و ئىشان دنالین كەس چ ھەقكارىيا مە نەكرىە.

بو زىدەتر شارەزابوونى چەوانىا قەشارتە شەھىدىن كىمىبارنى مە پرسىارىن خۆ ئاراستەى مەلا (**جەمال سلیمان قادر**)ى مەلايى مزگەفتا خالدى كورى ۋەلىدى ل حاجىاوا كرن، ھىژاى بقى ئاواى بسەرھاتا كىمىبارانا گوندى ۋەرى شروقهكر: ئەز بخۆ خەلكى گوندى ۋەرى مە و برىندارى چەكىن كىمىاوىمە، خودانى (۹) شەھىدامە:

۱- جەلال سلیمان قادر (برا)

۲- خالد سلیمان قادر (برا)

۳- تەھا سلیمان قادر (برا)

۴- حەمیدە تەها سلیمان

۵- حەلیمە مەحموود حەمە (دایک)

۶- جەلال سلیمان قادر (برازا)

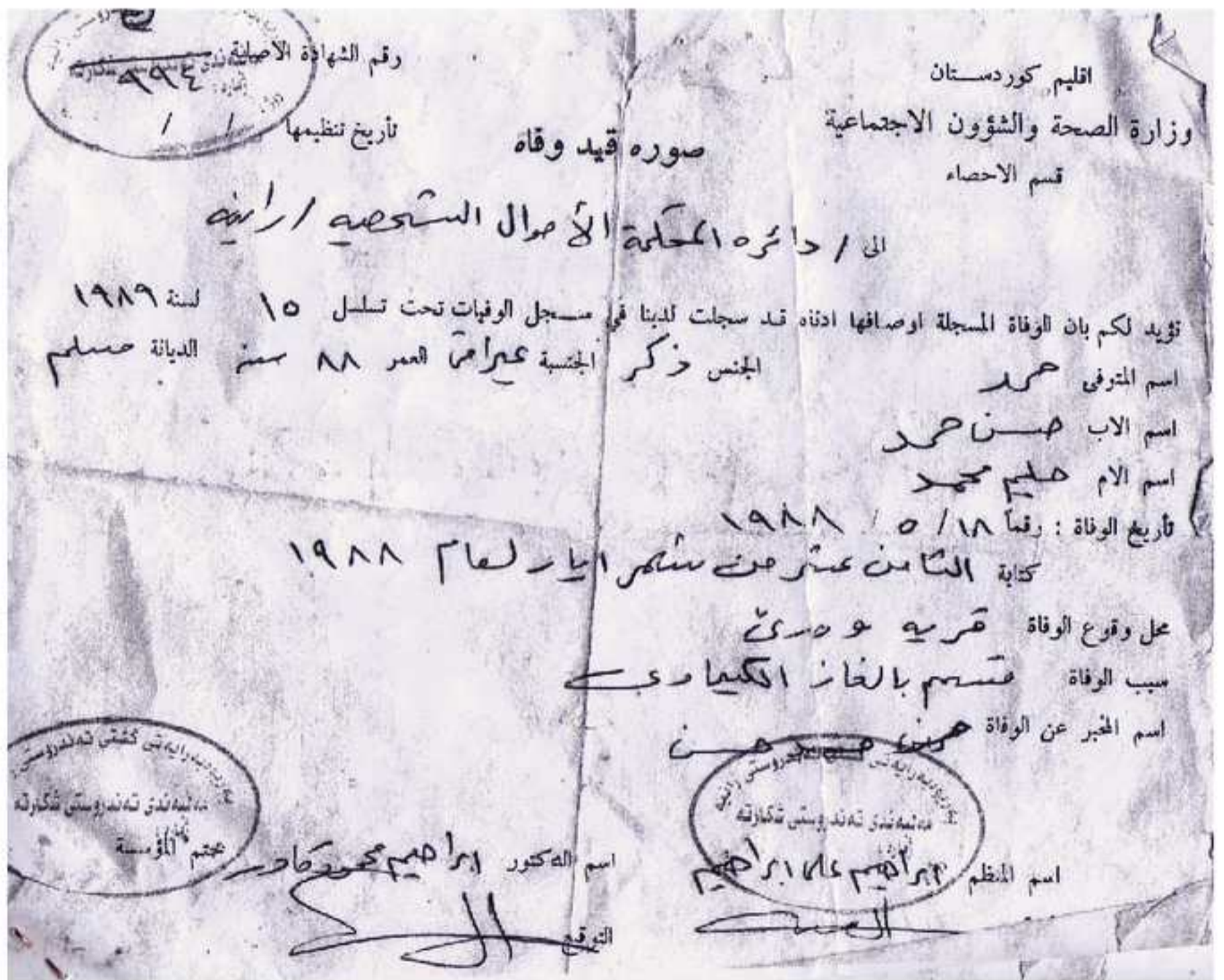
۷- سلیمان جەلال سلیمان (برازا)

۸- سەفین جەلال سلیمان (برازا)

۹- عائیشە قادر ئەحمەد (هەقژینا برای)

حکومەتا بە عسیان هەرگاف دەقەرا مە ب توپ و تەیاران بومبەباران دکر چونکو ئەف دەقەرە دبن دەستەهلات داریا پێشمەرگاندا بوو، چەند جارانی ب چەکیڻ قەدەغە کری و کیمیایوی ئەف دەقەرانە بومبەبارن کرینە (باليسان، شیخ وەسانان، وەری، دەراش، خەتی، توتە، دۆلا مەلەکان، دۆلا شاولی) لی (۱۸-۵-۱۹۸۸) کوندی وەری ب فرۆکان هاتە بومبەبارنکرن و دەست پیکێ خەلکی نەزانی ئەف بومبە چەکیڻ کیمیایینە لی دویمایهیکێ خەلکی بەرکەفتی دەهەلاقیت و بیئا وان تەنگ دبوو دخەندقین، ئەز دگەل خەلکەکی دی چووم مە سەرەدانا کە سوکارین خۆکر مەقیا بریندارین خۆ بگەهینیە نەخۆشخانا و شەهیدین خۆ قەشیرین، لی حکومەتی و جاشان ری نەدا مە ئەم هەمی ل سەر روبری (قەشانێ) کۆمکرین هەر ل ویری مە مەیتین شەهیدین خۆ ب سی تەرەکتوران قەکواستن بو دەف (چەمی قەشانێ) هەمی ب جلوبەرگین وانقە مە قەشارتن، ژمارا وان (۲۴) کەسبوون نەها وەزارەتا کاروبارین شەهیدان شویرهکا بو چیکری و ناقین شەهیدان ین ل سەر نقیسی، شەهیدین کیمیابارنی بین ل قان (۵) جەهان هاتیە قەشارتن (چەمی قەشانێ، گۆرستانا خەتی، گۆرستانا سەرو چاوه، گۆرستانا چوار قورنە، باليسانێ) بریندارژی هەر هەندەک چوونە مالا خزمەکی و خۆ ل حکومەتی قەدشارت و ب دزیقە دکتورین کورد دەرمان دکرن خەلک هەمی بلاف بوون هەندەک مرن و هەندەک حکومەتی

بەزركرن و هندەك چوونە ئيرانى و دەقەرین سنورى، لى بزۆرى چونە رانىي و چوار قورنەو حاجياوا و هەوليیى (لپاش نازاديا عیراقى دادگەها بلندا تاوانان هاتە دامەزراندن ئەز دگەل دوو كەسین دن چوينە بەغدا ل مەحكەمە كرنا تاوانبارین ئەنفال و كيميبارنى مە بەشداری كر، من گوته سەدامى خوین میژ چ جياوازيەك هەيە ل ناقبەرا وى قورئانا تە لناف مزگەفتین كورداندا دسوت و وى قورئانا د دەستین تەدا، سەرى خو شۆر كر. براستی مە زۆر نەخۆشى دەردەسەرى یین دیتی و نها ئەز یى توشى نەخۆشیا شەكرى بووى ل كۆمەلگەها حاجياوا ئاكنجى مە.

وینین کیمیابارانا ههله بجه ل ئەنتەرنیستی هاتنه وەر گرتن

بەلگەھین نەنفالکریڭ دۆلا بالیسانی یین ل سەربازگەها توپزاوہ رزگاربووی

(ئامینا رەسۆل ئۆمەر) خیزانا عزیزمەدەد ھەمزە یەو خەلکا گوندی بلا ژیری یە ل دەقەرا دۆلا مەلەکان و ناحیا خەلیفان و قەزا سۆران. یە کە ژوان خیزانیڭ لسا (۱۹۸۸) بەر شالاوا نەنفال و کیمیبارانا دۆلا مەلەکان کەفتی، بۆ قی مەبەستی خاتوینا ھیزا بقی ئاواي بۆمە ھاتە ئاخافتن: سالا ۱۹۸۸ حکۆمەتا بەعسیان ھیرشەکا مەزن ب چەکیڭ کیمیاوی تانگ و توپان ھیرش ئینا سەر دەقەرا دۆلا مەلەکان خەلک بگشتی بوونە سی بەش بەشەك شەھیدبوون، بەشی دن دەربازبوون چوون بەرەف ئیرانی، ئەمژی رزگار نەبووین قەگەریاینە ناف خەلکی لب ن دەستھەلاتی مەگۆت دی خۆ قەشیرین لی ئەم ل سەربازگەها سپیلکی گرتین و نەنفالکریڭ برینە دائیرا

ئەمنا ھەولپىرى (۴) چوار رۆژا ئەم ماین بووینە (۵۰) كەس پاشان ئەم برینە سەربازگەھا (تۆبزاوہ) ل كەركوكى دەمى ئەم ل لورى و زىلین سەربازى ئىناينە خواری فرەداينە ناف قاعان خەلكەكى زۆر لى بوو، كەيفا مە ھات مە گۆت تازە مەناكوژن مادەم ئەم ھندە زۆرىن بزۆرى خەلكى گەرميان بوون ئەم ھەولپىرى كىمبووین ل چاف خەلكى كەركوكى و سلیمانى لى چەند رۆژ پىچوون بە عسى ھاتن ئەم كرىنە سى بەش:

۱- پىرەمپىرو پىرەژن يىن بى زارۆك و تەمەنى وان (۵۰) سالا تىپەرىبوو.

۲- گەنج و لاو يىن تەمەنى وان (۱۵ - ۵۰) سالىي.

۳- ژن و زارۆك يىن تەمەنى وان (۱۵) سالىي كەمنترە داىكىن وان.

بەشى يەكى پىرەمپىرو پىرەژن ھەمى برنە نوگرەت سەلمان، بەشى دوويى گەنجو لاو خۆرت ھەمى بىسەروشوينكرن و ونداكرن، ژنو زارۆك و بەشى سىيى ھىلانەقە ل توبزاوہ، كورپى من رۆژا ژىكقەكرنى و جودابوونى رۆژا ھەشرى بوو داىك و كورا خۆ لھە فكا يەك ددا بەعسىيان ب دارو تھەنگان ژىك قەدكرن قىژيىن ژنان نھاژى يىن دگوھيىن مندا ماى چاقىن داىكا ئامينا سوور ببوون ھندى دگريا و دبەرا سەربۆردىن تالىن ژيانى و رۆژىن رەشىن توبزاوہ، ھەقژىنى من عەزىز لمن جوداكر ئەزمامەقە دگەل (۵) زارۆكان عەزىزى دوو ژن ھەبوون خودانى (۱۶) زارۆكان بوو بتنى برە نوگرەت سەلمان ژيانا مە زۆر زۆرا نەخۆش بوو رۆژى سەموونەك ددامە خەلك زۆر دمرن نەمازە زارۆكىن ساقا زارۆكى من محەمەد عەزىز نەخۆش بوو ژنا گۆتە من ژوورەكا ھەى دكتورى لى كورپى خۆ ببە دەف دكتوران، دەمى من كورپى خۆ برىە دەف دكتورى ژمن وەرگرت و دريژ كره سەر تەختى، ئەز كرمە دەرى پاش نىف سەعەتى گۆتەمن ھەرەقە زارۆكى تە مر، من كره گرى و ھەوار من گۆتى زارۆكى من بدەنەف من بەلى نەداف من ئەز كرمە دەرى ئەز ھەتا قىگاقىژى دىيژم

کوری من یی ساخه و نه‌مریه، ئەم هەمی گاقان ب سوندەو قامچیان دکوتاین کوری منژی خورشید هەر ب وی لیدان و نه‌خۆشیی چوو بەردلو قانیا خودی ئەز مامەقە دگەل کچین خۆ بتنی رۆژەکی هاتن گۆتن سەدامی عەفویا دای ئەم سواری زیلان کرین برینە سلیمانیی و چەمچەمال فرەداینە دەشتەکی هاتن ناقین مە نقیسین سی وەر قە دانە مە یەک بو هاتن و چوونی یادن بو مەساحی بوو هەر ماله‌کی پارچە عەردەک ددایی ئەقە بەلکین وانن یین سالا ۱۹۸۸، ئەم چەند ژنەک بووین مە گۆتی ئەم خەلکی هەولیرینە مە ببنە هەولیری مەچ نەقیت ژ هنگوو سالا ۱۹۸۹ ئەم سواری زیلەکی کرین ل گەراج شمال فرەداین بو ماوی چەند هەیفەکان ئەم ل مالین خزمان بووین هەر رۆژەکی ل ماله‌کی بووین ل هەولیری من زۆر شەرم دکرەقە، بەلی خەلک دگەلمە زۆری باشبوو، دویماهیکی هەقزینی منژی ل نوگرەت سەلمان هاتەقە بەلی چ رەنگ و رووی نە مابوون هەندبوو نە مەربوو ویزی بەحسی خۆ دکر کانی چەوا ئەشکەنجە ددان، خەلک هەر چاقەرپی بوو کو گەنج و لاوژی دی هینەقە بەلی سال چوون بوورین کەس نەهاتەقە تنی ل گوندی مە (بلا ژیری، کەندۆری) (۳۸) کەس شەهیدوو بیسەر وشوین بوون، پاشان مە مالا خۆ برە کۆمەلگەها باسرمی هەتا سالا ۱۹۹۱ جارەکا دی ئەم چووینە کوندی خۆ ل بلا ژیری لی مە چ خۆشی نەدیتن بەهرا مە هەر خەم و تالی بوون بەری دووسالا لافاوەکی ل کوندی مەدا بلاژیری چەند کەس ب ئاقیدا چوون کچا من (سورمە عەزیز) یەک بوو ژوان کەسین بەر لافاوی کەفتی، براستی نەها من تنی کچەکا مای ئەزا بیکەس و خودان بووی هەر رۆژەکی ل پشت دەرکا خزمەکی مە لناف مالا ناسیارەکی مە.

((استشارة العائدين بسوجب قرار مجلس قيادة الثورة الصادر بـ))

١٩٨٨/٩/٦

الاسم الكامل لرب العائلة : آمنة سول مولود

الميلاد : ١٩٤٨

المهنة سابقاً : ربة بيت

عنوان السكن قبل الحرب : خليفان

منطقة التواجد أثناء الحرب : ناحية خليفان

اسباب الهجرة : عمليات لانفال

الجهة التي عملت بها أثناء الحرب :

تاريخ ذلك : ٩/٦/٨٨

الاسماء افراد العائلة	الميلاد	المهنة
٠١ هادي عزيز محمد	١٩٨٠	طبال
٠٢ سولم عزيز محمد	١٩٨٢	طبال
٠٣ هادي عزيز محمد	١٩٨٥	طبال
٠٤		
٠٥		
٠٦		
٠٧		
٠٨		
٠٩		
١٠		

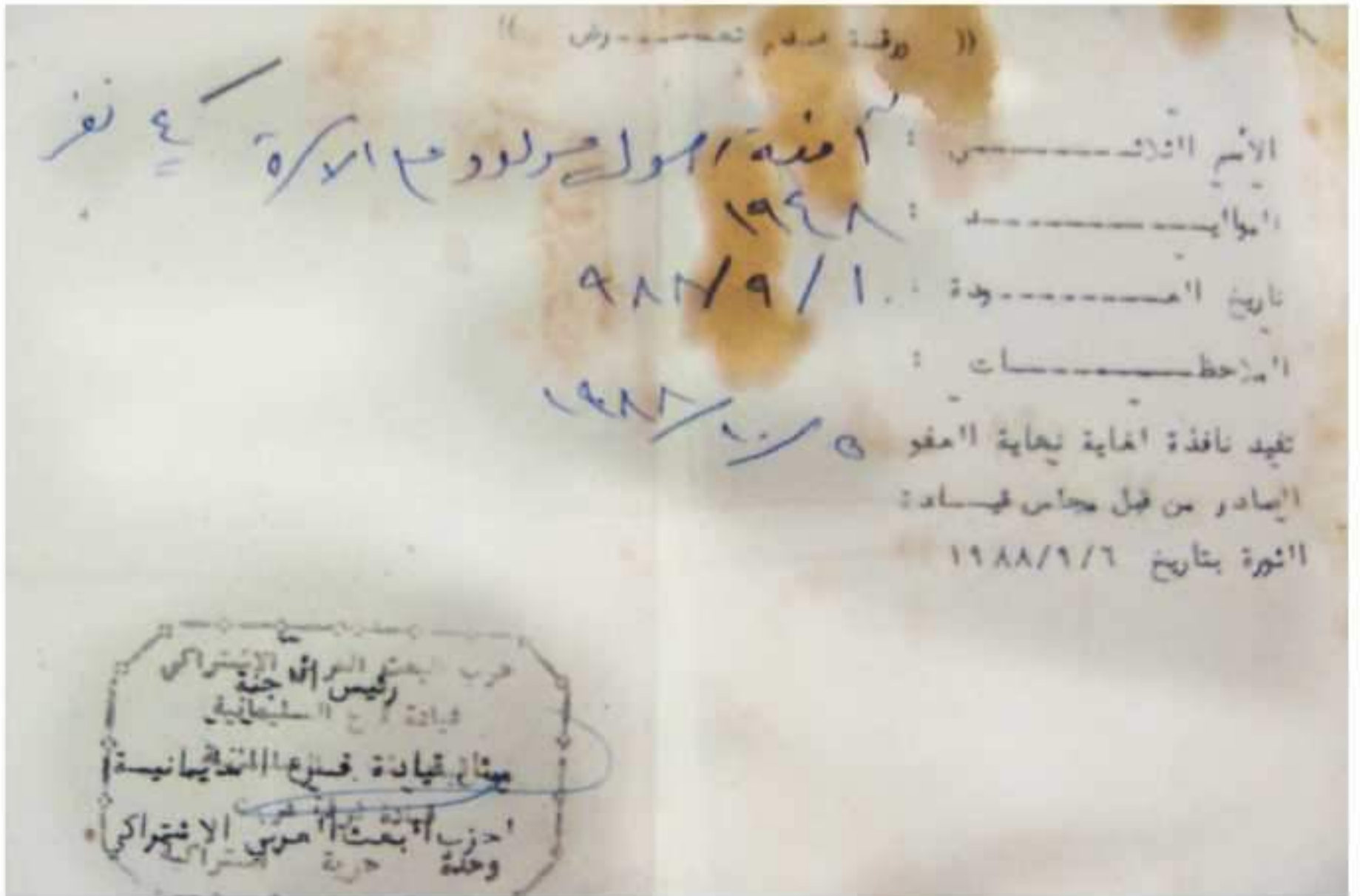
ملاحظة / تبييت اسم الجميع المطلوب الحكم فيه :

مجلس الامن

مجلس الادارة

حزب البعث العربي الاشتراكي
قيادة
رئيس اللجنة
قيادة
مجلس قيادة الثورة
وحدة - حرة

بهلگهه کي فەرمیی بە عسیان لسهەر گرتنا گهلی کورد دناڤ هیرشا بناڤ
نهنفال ل مانگا (٤) ١٩٨٨ ل ناحیا خهلیفانی . شه قلاوه ، ههولیر

به لگه هه کي فه رميي به عسيان لسهر پيدانا موله تا هاتن وچووني بو دهمي هه يقه کي ،
 پيدانا پارچه زهقيه کي ل کو مه لگه ها چه مچه مال ، سليماني

لەدوای چاریگە سەدەیه‌ک بریندارانی چەکی کیمیایە دۆلی بایسان بە دوای چارەسەریدا دەگەرین

حکۆمەتی عێراقی گۆر بە گۆر لە سەرەتای دامەزراندنییەوه بە نەخشەو
راویژو بەرنامەو پلان کاری کردوووە بۆ لەناوبردنی گەلی کورد، بە رینگای
جوۆراو جوۆرو هەمەلایەنە، سەرتا لە (تەعریب و تەهجیر و راگواستن) و
دواتر (سێدارە، کۆمەلکوژی، ئەنفال و کیمیاباران) دۆلی بایسان کە خاوەن
ناوچەیه‌کی شاخوی و خەلکیکی شۆرشگیرو قارەمانە، ئامانجی دیارکراوی
حکۆمەتی بەعس بوو بۆ لێدانی گورزیکی کوشندە، لەدوای چەندین جار
تۆپباران و هێرشکردن بە تۆپ و تەیارە، لە (۱۶-۴-۱۹۸۷) بۆ یەکەم جار
فرۆکەکانی حکۆمەتی عێراق دۆلی بایسان بە چەکی کیمیایە بوردووومان
کرد، تا سالی ۱۹۸۸ بۆردووومان بە چەکی کیمیایە لەم دەقەرە چەندین
جار دووبارە بوو، کە نزیکە (۳۰۰) شەهیدوو (۵۰۰) برینداری لیکەوتەوه،

بریندارەکانیش بوون بە (۵) بەش ھەندیکیان گوێزرانەوہ بو ھەولیرو سلیمانی دواى ئەوہ بەشیکیان لى ئەنفالکران و لە گوێرئىكى بەکۆم لە ھولیر نیژران دواى راپەرینی ۱۹۹۱، (۸۶) روفاتی ئەنفالکراوانى دۆلى باليسان لە گوێرستانی تەنیشت کارگەى قیر دەرھینراون، دووبارە لە باليسان بە خاکيان سپاردن، بەشیکی تریان رەوانەى توپزاوہو نوکرەت سەلمان کران، ئەوانى تریش خوێان لەناو خەلکدا شار دەوہو چون بو ۋەلاتى ئیران. لەدواى شھیدبوونى چەندین بریندارى ئەم چەکە تاكو ئیستاش بە بەردەوامى بریندارەکان لەبەر کاریگەرى و دژوارى چەکە دەنالیڭن و بە دواى چارەسەریدا دەگەرین. سەبارەت رینگەچارەو ھاوکارى و چارەسەرى ئەم بریندارانە لە لایەن حکومەتى ھەریمی کوردستان و ۋەزارەتى کاروبارى شەھیدان و ئەنفالکراوان سەرەدانى بەرئۆبەرایەتى گشتى خزمەتگوزارى ۋەزارەتى کاروبارى شەھیدان و ئەنفالکراوان، بەرئۆبەرایەتى تەندروستی و چاودیرى کۆمەلایەتیمان کرد، ئەم چاوپێکەوتنەمان لە گەل (سەلاح کانبەبى سەعید) بەرئۆبەبرى بەرئۆبەرایەتى ناوبرا و ئەنجام دا:

رێژەى نەخۆش و بریندارانى چەكى كىمىاوى لە كوردستان زۆرە، لەدواى درۆستبوونى ۋەزارەت مىكانزمى كارکردن و ھەولدان بو چارەسەرى نەخۆشەکان چوونە؟

لەدواى درۆستبوونى ۋەزارەتى کاروبارى شەھیدان و ئەنفالکراوان ئیمە بە (۵) رینگا و مىكانزم کاردەکەین بو ھاوکارى کردنى نەخۆشەکان بە گشتى لە کەسوکارى شەھیدان و ئەنفالکراوان و بریندارانى چەكى كىمىاوى بەتایبەتى، لەوانە (کردنەوہى بنکەى تەندروستى تايبەت بە کەسوکارى شەھیدان و ئەنفالکراوان، تیمى تەندروستى گەرۆک، خەرچکردنى بەشیک لە پارەى نەشتەرگەرى، چارەسەرکردنى نەخۆشەکان لە ناوہو دەروہى ولات.

تاكو ئیستا چارەسەرى و ھاوکارى چەند کەستان کردووە؟

لە ماوہى ئەم (۶) سالەى رابردوو رێژەبەكى زۆر لە نەخۆشەکان ھاوکارى

کراون چ له پیدانی هەندیك له پارەى خەرجى نەشتەرگەرى كە مانگانە وەزارەتى كاروبارى شەهیدان و ئەنفالکراوان، (۷۵) ملیوون دینار بۆ ئەم مەبەستە خەرج دەکات. سەرەرای چارەسەرى روژانە له (۵) بنکەى تەندروستی تایبەت بە کەسوکاری شەهیدان له (هەولێر، دەهۆک، زاخۆ، شیخان، ئاکری).

ئەم (۷۵) ملیوون دینارە چوون خەرج دەکریت؟

پارەکە تەنها بو نەشتەرگەرى خەرج دەکریت بو کەسوکاری شەهیدان و ئەنفالکراوان (دایک و باب، خوشکو برا، کورو کچ، هاوسەر) بە پێى جووری نەخۆشى.

چوون هاوکاری بریندارانى چەکی کیمیاوی دەکەن؟

دوای ئەوەى دکتورەکان و لیژنەى پزیشکی بریار دەدات کە ئەمانە بەرکەوتوانى چەکی کیمیاوین و پۆیستیان بە چارەسەرى هەیه، ئیمە بویان بە دوای چارەسەرىدا دەگەرپین لەناووەو دەروەى ولات.

چەند کەستان بۆ چارەسەرى بردووتە دەروەى ولات و ئەو ولاتانە کامەن؟

بەراستى ئیمە تاكو ئیستا (۷) وەجبهى بریندارنى چەکی کیمیاویمان

نووسەر لە کاتی سەرپەرشتی کردنی چارەسەری بۆ ۲۵۰ بەرکەوتوانی کیمیای دۆلی
بالیسان و شیخ وەسانان .. هەولێر، نەخۆشخانەى سەردەم ۲۰۱۲/۱/۳۱

بردووتە ولاتی ئێران و هەموو خەرجیەکانیش لەسەر وەزارەتی کاروباری شەهیدانە
لەهێنان و بردن و خواردن و نوستن و چارەسەری .

بریندارانی دۆلی بالیسان لەم وەجبانە سودمەند بوونە؟

بەلێ ئەمە تایبەت نییە بە شوێنێک یان ناوچەییەک، هەرکەسێک برینداری
چەکی کیمیای بیټ و لیژنەى پزیشکی بریاری لەسەر ئاردنی بکات ئیمە
خزمەتی دەکەین.

لە ناووە چون چارەسەری برینداران دەکەن؟

ئیمە لە گەل چەند پزیشکی پەسپۆر ریکدەکەوین بۆ ئەوەى سەرەدانی ناوچەکانی
بەرکەوتووی کیمیابارن بکەین، پشکنینیان بۆ دەکەین ئەوەى پێویستی بە
دەرمان و چاویلکەبیټ بویان دەکڕین، ئەوەى پێویستی بە نەشتەرگەری هەبیټ
نەشتەرگەریان بۆ دەکەین لە نەخۆشخانە حکومیەکان و تایبەتیەکان.

بەرنامەى ئیستا بۆ برینداران چییە؟

سەرەرای بەردەوامی بردنە دەرەوێ نەخۆشەکان بۆ ئێران لەم نزیکانە
وەجبهی (۸) بۆ ئێران دەروات، لەناووەهش نزیکەى (۲۵۰) برینداری چەکی

کیمیای پشکنینیان له دۆلی باليسان بۆ کراو (۴۰) کەس کە نەخۆشی چاویان هەبوو چارەسەریان بۆ کراوە له کرپنی دەرمان و چاویڵکە و نەشتەرگەری له نەخۆشخانەى سەردەم. لەم روژانەش (۱۰۰) بریندارى دیکەى کیمیابارنى دۆلی باليسان، کە نەخۆشی سینگ و هەناویان هەیه، دینینە هەولیر هەرچی چارەسەرى هەبیت بویان دەکەین.

ئیمه‌ی چالاکوانانى پرسى نەنفال و کیمیاباران له هەموو کۆرو ناوەندەکاندا داوا دەکەین خەمى زیاتر له بریندارانى چهكى کیمیای بخۆن و موچهیان بۆ دابین بکەن ئایە وەزارەت له هەولى ئەوادا نییه ئەم کارەبکات؟

ئەمە ئەک تەنها خەمى ئیوهیه لەپیش هەموو کەس خەمى وەزارەتى شەهیدان و تەنفالکراوانە و من لەو باوەرەدام هەول دراوە و، لەم نزیکانە ئەم داخواییهى بریندارانىش جیبه‌جی دەکریت.

ئەم هەموو بەلگه‌ی نەخۆشان و بریندارانى چهكى کیمیای نەرشیفى نەتەوه‌ی کوردن ئایە لای ئیوه پارێزراون؟

دکتور گوران ل دەمى چارەسەرکرنای نەخۆشا نەخۆشخانەى سەردەم- هەولیر

بەلێ رێژەیه‌کی زۆر له بەلگه‌کانی بریندارانی چه‌کی کیمیایوی لای ئیمه پارێزراون.

(٤-١٦) که رۆژی کیمیابارنی دۆلی بالیسانه کراوه به رۆژی ژینگه پارێزی رای به‌ریزتان له‌م بارهوه؟

خۆزکه هه‌موو رۆژیک رۆژی ژینگه پارێزی ده‌بوو، به‌لام ئەمه‌ش وه‌لامیکی گه‌وره‌یه‌ بۆ دووژمنانی گه‌لی کورد، که چوون ته‌وان له هه‌ولی له‌ناوبردن و پیسکردنی ژینگه و گه‌لی کوردا بوون، ئیمه‌ش به‌ پیچه‌وانه‌وه له خه‌می مرۆف و ژینگه‌و سرۆشتداین.

دوا وته‌ت چیه‌؟

سوپاسی به‌ریزت ده‌که‌م که ئەم ته‌رکه‌ت کیشاو، داوای ته‌ندروستییکێ باش بۆ هه‌موو مرۆفه‌کان ده‌خوازم، به‌تایبه‌ت بریندارانی چه‌کی کیمیایوی. *

کۆمه‌لیک برینداری چه‌کی کیمیایوی دۆلی بالیسان، ئاماده‌ ده‌کریڻ بۆ نه‌شته‌رگه‌ری چاو، هه‌ولیر، نه‌خۆشخانه‌ی سه‌رده‌می تایبه‌ت.

چاپقیکه‌ فتن ل رۆژا (٢٠١٢/١/٣١) هه‌ولیر.

* ئەم سی دکتوره به‌ریژه (حه‌مه‌نه‌جم، د.ئازاد، د.گوران) ، بۆ به‌رزراگرتنی خوێنی شه‌هیدان و هاوکاری وه‌زاره‌ت، ئاماده‌بوون له‌سه‌دا بیست و پینج ٢٥٪ له‌پاره‌ی خوێان خوێشبن. نمونه‌یان هه‌ر زۆر بیٺ

پلانیڻ کیمیابارنکرنا کوردستانی دبه‌لگه‌هیڻ

فهرمیڻ حکۆمه‌تا عیراقی دا

ل (۱۹۸۷/۳/۱ - ۱۹۸۷/۴/۱۶)

دۆلا بالیسانی

حکۆمه‌تا گۆربگۆرا به‌عسیان هه‌می جوړیڻ نه‌هیلان و پاکتاوا ره‌گه‌زی و نه‌ژادی له‌هه‌مبه‌ر گه‌لی کورد و شه‌وتاندن و شیواندنا دیموگرافیاو سروشت و ژینگه‌ها کوردستانی دایه‌ بگه‌ ژ (راگواستن، هه‌می جوړیڻ نه‌شکه‌نجه‌دانی و کوشتنی، بیسه‌روشوینکرنی، کیمیابارانکرنی و نه‌نفالان) بو هه‌ر قوناغه‌کی ژقان قوناغانه نه‌خشه‌و پلانیڻ شروقه‌کری هاتینه‌ دارپیتن، کو نه‌قه‌ یه‌که‌م بنه‌ماو شه‌نگه‌ستا جینۆسایدا هه‌ر ملله‌ته‌کی و کۆمه‌له‌کییه ژ هه‌رسی بنه‌ما و قویناغانی کۆمکوژیان (پلان و ده‌ستنیشانکرن، کۆمکرن، کوشتن و ونداکرن).

به‌لگه‌هیڻ پلان و نه‌خشه‌ دانانا به‌عسیان

لپاش نازادیا عیراقی کۆمه‌کا به‌لگه‌هیڻ حکۆمه‌تا عیراقی که‌فتنه‌ ده‌ست نه‌میریگیان و پنتاگون هنده‌ک لی به‌لاقه‌کرن کو ئاماژه‌ ب کیمیابارنا کوردستانی دکهن، به‌عسیان ناف لینابوو چه‌کین تاییه‌ت (العتاد الخاص) ب ئاوايه‌کی زۆری نه‌هیڻی و ریڅخستی نه‌ف کریارا هوڅانه‌ هاته‌ نه‌نجامدان وه‌ک قان نوسراویڻ خواری ئاماژه‌ پیڅری.

۱- ل (۱-۳-۱۹۸۷) نوسراوا ژماره (۲۴۰۴) یا هه‌والگه‌ریا گشتیا له‌شکه‌ری عیراقی ئاماژه‌ ب جهو ریڅین هاتن و چوونا پیشمه‌رگه‌هان دکه‌ت نه‌مازه

لناقبەرا هەیاتى و بارزان و لقا يەك.

۲- ل (۱۰-۳-۱۹۸۷)، ب نوسراوا ژمارا (م/۱ش/۳ق/۲/ ۵۸۰۹، ژلايى ريشەبەريا هەولگەريا سەربازيا عيراقيشە پيشنيارا بكارئينانا چەكين كيميائى بۆ سكرتارپەتا سەرۆكى عيراقى سەدام حسينى هاتە كرن.

۳- ل (۱۲-۳-۱۹۸۷) ب نوسراوا ژمارە (۷/ج/۲/ ۸۰۸) تايبەت بسكرتارپەتا سەرۆكى عيراقيشە بفرمانا سەدام حسينى برپار هاتەدان كوريشەبەريا هەوالگەريا گشتيا سەربازى، ليشەكوليننا بکەن دگەل لايەنيڻ تايبەت ب چەكين كيميائى و بۆ بكار ئينانا ئەقى چەكى ب ريكاً (هيزا ئاسمانى و فرۆكين جەنگى، توپان). نەمازە كيميابارناكرنا بارەگايين بارزانى ل لقا يەك.

۴- ل (۱۸-۳-۱۹۸۷) ب نوسراوا ژمارە (م/۱ش/۳ق/۲/ ۶۴۱۴ هەوالگەريا گشتيا سەربازى، وەلاما نوسراوا تايبەت بسكرتارپەتا سەدامى يا ژمارە (۷/ج/۲/ ۸۰۸) ل (۱۲-۳-۱۹۸۷) تايبەت بچەكين كيميائى داڤە و بەرهەڤيا خۆ نيشادا لسەر بكار ئينانا مادى كيميائى (زارين، تابون، خەردەل) دژى كوردان.

۵- ل (۱۹-۳-۱۹۸۷) ب نوسراوا تايبەت بسكرتارپەتا سەدامى ژمارە (۷/ج/۲/ ۸۷۷/ك تايبەت ب چەكين كيميائى بەرسقا نوسرا هەوالگەريا گشتيا سەربازى ژمارە (م/۱ش/۳ق/۲/ ۶۴۱۴ يا هاتپە بەرزكرنەڤە ل ۱۸-۳-۱۹۸۷) هاتەدان و رەزامەندى لسەر دوو پيشنياران هاتبوو دان. نەمازە دياركرنا جەين دوژمنان و ژمارا وان كۆ مەرەم لى پيشمەرگەبوون.

۶- ل (۲۰-۳-۱۹۸۷) برپار هاتەدان لسەر درۆستكرنا ليشنەكا تايبەت بۆ ليدانا بارەگايين كوردان بچەكين كيميائى. بەعسايان دقان بەلگەهين خۆدا كورد ب كرينگرتيڻ ئيرانى و زيرفانيڻ خۆمەينى بناقبرينە.

۷- ل (۱۹۸۷-۳-۲۵) نوسراوا ژماره (ش/۳/ق/۲/۱۹۸۷) هاته به‌رزکرن بۆ سکر‌تاریه‌تا سه‌دام حسینی لسه‌ر به‌ره‌ه‌قیین کیمیا‌بارنکرنا کوردستانی. ب نوسراوا ژماره (۹۶۵/۹۵۳) ل (۱۹۸۷-۳-۲۹) ب فه‌رمانا سه‌روکاتییا کۆماری و واژوويا سه‌دام حسینی بریارا بکارئینانا چه‌کین کیمیاوی هاته دان.

۸- ل (۱۹۸۷-۳-۳۱) نوسراوا ژماره (۷۳۷۱) سه‌باره‌ت چه‌کین کیمیاوی ژ لایی سه‌روکاتییا له‌شکریشه هاته به‌رزکرن بۆ سکر‌تاریه‌تا سه‌دام حسینی، ل (۱۹۸۷-۴-۲) ب نوسراوا ژماره (۱۰۱۶/۹۵۳)، واژوويا سکر‌تیری به‌رسف هاته‌دان و ئاماره ب زیده‌تر ده‌وله‌مه‌ندکرنا راپور‌تیت هه‌والگه‌ریا گشتیا سه‌ربازی کرن و چیکرنا په‌یوه‌ندیین به‌یزو هه‌فکاریکرن دگه‌ل لایه‌نین په‌یوه‌ندیار، نه‌مازه فه‌یله‌قا (۱) یه‌ک و فه‌یله‌قا (۵) پینج ل که‌رکوکی و هه‌ولیری. ئەف راپورت و نوسراوانه دبه‌رده‌وامبوونه لناقبه‌را هه‌والگه‌ریا گشتیا سه‌ربازی و سه‌دام حسینی دا بریکا سکر‌تاریه‌تا تایبه‌تا سه‌دامیشه.

۹- بۆ قی مه‌به‌ستی دیوانا وه‌زاره‌تا به‌رگریی ئاماره ب نوسراوا ژماره (۱۰۱۶) ل (۱۹۸۷-۴-۲) یا سکر‌تاریه‌تا سه‌دامی دکه‌ت سه‌باره‌ت چه‌کین کیمیاوی کۆمبوونا ل (۱۹۸۷-۴-۵)، داخازا هنارتانا چه‌کین کیمیاوی بۆ فه‌یله‌قا (۱) ل (۱۹۸۷-۴-۷) ده‌یته کرن بۆ جیبه‌جیکرنا کیمیا‌بارانکرنا کوردستانی. ل سه‌رتایا مانگا سی هه‌تا دو‌ماهیکا هه‌یقی هه‌می پیزانین هاتن کۆمکرن ژ لایی هه‌والگه‌ریا گشتیا سه‌ربازیقه، پیشنیار هاته‌کرن کۆ ئەفی چه‌کی ل مانگا (۳) بکار نه‌ئینن، لناقه‌راستا مانکا (۴) بکاربینن چنکۆ ئەف ده‌قه‌رانه دسارن و گاریگه‌ری دی یا کیم بیت و ئامانجی خو بده‌سته‌فه نائینیت. ئەف پیشنیاره هاته په‌سه‌ندکرن و ل (۱۹۸۷-۴-۱۶) بۆ یه‌که‌م جار ب ئاوايه‌کی هۆقانه دۆر ژ یاساو ری‌سایین نیقنه‌ته‌وی و بنه‌مایین مروّقی، دۆلا بالیسانی

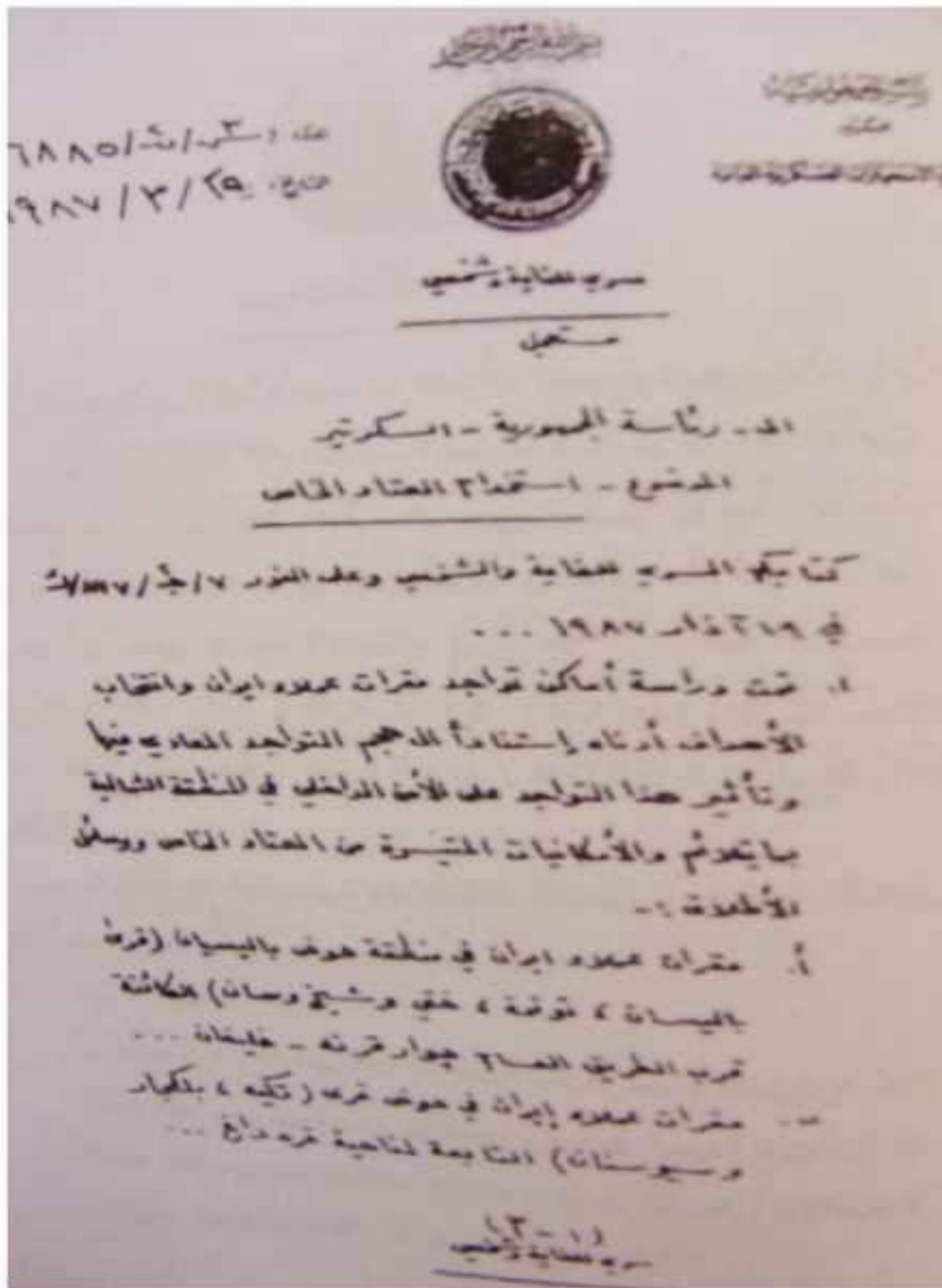
هاته کیمیابارنکردن بتایبەت (بالیسان، شیخ وەسانان، دۆلا مەلەکان، بلەى خواری، بلەى سەرۆ) ھەرودەسا ل (۱۶-۶-۱۹۸۷)، (مەلەکان، بلەى خواری، بلەى سەرۆ) دووبارە هاته کیمیابارنکردن ل سالا ۱۹۸۸ (۱۵-۵ وەری، ۲۷-۵ مەلەکان، بلەى خواری، بلەى سەرۆ، ۳۱-۷ قاسماوای بالیسان و خەتی) دقئ ھیرشا سەربازیدا ب سەدان کەس شەھیدوو بریندار بوون ئەوین نەشیای خو رزگار بکەن و لسالا ۱۹۸۸ کەفتیە دەست حکومەتا عیراقی هاتن دابەشکردن (پیرەمیرو پیرەژن ھنارتن نوگرەت سەلمان، ژن و زارۆک ھنارتن دووبزو توپزاوا، گەنج و خۆرت و لاو ب رەگەزا نیرو می هاتن بیسەروشوینکردن زیندەبچالکردن). سەدان ژنو زارۆک شەھیدو بریندارکردن، بقی چەندیژی نەراوەستان ل سالا ۱۹۸۸ کیمیابارنکردن کوردستانی بو کارەکی رۆژانەو ھەیفانە، دەیان جھین دن یین کوردستانی وەک (سەرگەلو، بەرگەلو، قەرداغ، خوشناوەتی، دۆلا بالیسانی، دەقەرابادینان، برجینی، ئامیدی، باتویفا، زەروا، راژان، گەلیی رەش، خواکۆرکی، گەلیی رەبەت، شنوی، بیمزویرتی، سیوسیئان، رویباری شین، سەردەشتی، دەقەرا ھەرەمان، عنەب) هاتن کیمیابارنکردن، زیدەتر ژ (۲۵۰) جھین کوردستانی بەر کیمیابارانی کەفتن، ییدەنگیا جیھانی و بەرژەوہندخازان ریک لبر حکومەتا دکتاتورا بەغەدا خوشر، بو ئەگەرا وی یەکی باژیری ھەلەبجەى ل (۱۶-۳-۱۹۸۸) ب فرۆکین جەنگی و چەکین قەدەغەکری هاته کیمیابارنکردن ب ھزارەھان کورد شەھیدو بریندار کرد، ھەتا ئەفرۆژی برینین ھندەکان ساریژ نەبوونە و بوان برینان دچنە بەردلوغانیا خودی.

جھین دبلەگەھاندا هاتی دیارکردن بو کیمیابارنکردنی ل سالا ۱۹۸۷

(قەرەداغ، تەکیە، بەلەکجار، سیوسیئان، بالیسان، توتەمە، ختی، شیخ وەسان، دەقەرا بادینان، زیوہ، بارزان، گەلیی رەش، کانی رەش، زیبار، بیبو، میرگەسوور، خواکۆرک، شیروان مەزن).

لایه‌نین ئەف کریارا هوۆقانه ته‌نجام دای

- ۱- سەرۆکاتیا حکۆمه‌تا عێراقی و سکریتیر و سەرۆکی عێراقی سه‌دام حسین.
- ۲- وه‌زاره‌تا به‌رگیا عێراقی، هی‌زا ته‌سمانی و ته‌ردی بتایبه‌ت سەرۆکاتیا ته‌رکانین سهربازی و فه‌یله‌قا (۱، ۵) یه‌ک و پینج.
- ۳- وه‌زاره‌تا ناخۆ، ئاسایش و ته‌من و ئیستخبارتین په‌یوه‌ندی‌دار.
- ۴- یه‌که‌یین سهربازین تایبه‌ت ب چه‌کین کیمیای شاره‌زاو پسپۆرین سهربازی.

به‌لگه‌هه‌کی دارپژرتنا پلانا بکارئینانا چه‌کین کیمیای ل ده‌قه‌را باليسان
(رئاسة الجمهورية.. السکریتیر، الموضوع: استخدام العتاد الخاص)

بهرکه فتییڻ چه کین کیمیای ۱۹۸۸

دیدهقانیڻ نه نفال و کیمیابارنا که رکوک و گهرمیان

Which religion accepts this big crime ,A Kurdish woman

کەرکوک د ناڤه‌را

ئەنفال ۱۹۸۸ و راپه‌رین ۱۹۹۱ و تیرۆریدا ۲۰۰۳

محەمەد ئەحمەد جەبار

نووسەر

هه‌ولێر ۲۰۱۱/۱۱/۲۷

دیروکا گه‌لی کورد پره‌ ژ کۆمکوژی و کرباریڻ هۆقانه‌ییڻ داگیرکەرین کوردستانی میناکی کومکوژیڻ باکوژی کوردستانی (دی‌رسم)، ل روژه‌لاتی گوندی (قارنه‌)، ل روژ ئاقایی (سینه‌مایا عامودی) باشوری کوردستانی (ئەنفال و کیمیاباران). ئاواپی کوشتن و وندا کرنا کوردنان ل ته‌قایا کوردستانی یا به‌رده‌وام بوویه، لی لده‌قه‌ره‌کی بو ده‌قه‌ره‌ک دن یا جیاوازه‌ بویه نموونه‌ ل باشوری کوردستانی کفاشتن و هی‌رش و تالان و توباران و ویران کرن و کوشتن ل (بارزان، هه‌له‌بجه، قه‌لادی، گه‌رمیان، کەرکوک) زیده‌تر بوونه‌ ل ده‌قه‌رین دن. کەرکوک ژ ده‌قه‌رک دیارکریبوویه ژ لایی داگیرکهرانقه‌ نه‌مازه‌ به‌عسیان و عه‌ره‌بیڻ ره‌گه‌زپه‌رست، هه‌می ریکین نه‌هی‌لان و پاکتاوا ره‌گه‌زی و جینۆسایدان ل هه‌مبه‌ر خه‌لکی وی هاتینه‌ نه‌نجامدان بگه‌ره‌ ژ (راگواستن، گورینا دیموگرافیایی، بزۆر

دەركرن و عەرب لىجھى دانان، گۆرپىنا نەخشى جوكرافىيى كەركوكى يى بنەرتى و كەقن) ب ھەمى رىكىن ناياسايى و نەدرۆست و ھۆقانه و لدويف خواست و ويستا خۆو مەرەمىن سىياسى كار ژبو ھاتىە كرن، ل سالا (۱۹۶۳-۲۰۰۳) چەندىن كۆمكۆزى بەرامبەر خەلكى كەركوكى ھاتن ئەنجامدان بتايىبەت ل ئەنفال (۱۹۸۸) و راپەرنا (۱۹۹۱)، ترس و توقاندن و تىرۆرو پەقاندنا ئوتومبىلپن مىنرىژكرى و دانانا مىن و رۆكىت و گولەتوپان و پەقاندنەقا وان دناف خەلكى سقىل و كاسبكاردا ل پاش ئازاديا عىراقى (۲۰۰۳) دا. ل جھى يارىگەھ و باخچىن بىنقەدانى و كارخانەو كارگەھىن پىشەسازى، بسەدان گۆرپن بكموم بوخەلكى كەركوكى بچە ھىلانە، ۋەك گورپن (توبزاو، ھەمرىن...) و جھىن دى. بو بدىكۆمىنت كرن و پشت راستكرنا ئەقان راستيان مە چاقپىكەقتن دگەل خانەوادەكا كەركوكى كر كۆ قوربانىن (ئەنفال ۱۹۸۸ ، راپەرنا ۱۹۹۱ ، تىرۆرا لپاش سالا ۲۰۰۳) يىنە ۋەك مىناكا ھزارەھان خىزان و مالباتىن دنە يىن كەركوكى. (مەھمەد ئەھمەد جەبار ئەمىن) خەلكى گوندى قەيتول، ناحيا قادر كەرم، قەزا چەمچەمال، پارىژگەھا كەركوكى يە خودانى (۳۰) شەھىد و ئەنفالكرىانە، بقى ئاۋاى سەربۆرا تراژىدىيا بئەمالا خۆ ل (۲۷-۱۱-۲۰۱۱) بۆمە شروقه دكەت:

ئەم ل گوندى قەيتول موژىلى كاروكاسىيا خۆ بووين، تەمەنى من ۱۳ سالبوو دەمى بەعسىيان ھىرش ئىنايە سەر دەقەرا مە بتانك و توپ و ھىزا سەربازى، ئەم رەقىن چووینە دەقەرا قەرەداغ حكۆمەتى ھەمى لايت مە گرتبوون و ئەم محاسرە كرىن بو شەر دناقبەرا پىشمەرگان و حكۆمەتا بەعسىيان چەندىن پىشمەرگە شەھىدبوون، لەشكرى دەست ب كرتنا خەلكى كر، ل گوندى مە قەيتول (۹۵) كەس ھاتنە گرتن و ئەنفالكرن باب و مام و مالا خالىن منشى دگەل وان گرتن بەزركرن، ب ھەر حالەكى ئەم رزگار بووين، رەقىن چووینە دەف

ناسیارو خزمینڻ خو ل تکریت خەلك زۆر هاتبوونه مالینڻ خزمان لی حکومهتی بقی یهکی زانی هاتن ل مالان گه‌ریان، ب سەدان کەس ل خانی و مالینڻ خزمان ئینانە دەری و ئەنفالکرن، خیزان و زارۆکیڻ مامی منژی دگەل وان مالان لتکریت هاتن گرتن یینڻ قەشارتی و چویە ناف مالان، هەروان رۆژان بریار دا هەر مالەکا رەقبیت ژ هیرشا بناف ئەنفال و چوویتە ناف مالەکا دی، ئەو مال دی هیتە ئەنفالکرن چ جیاوازی دناقبەرا خودانی مالی میثانان دا نییە، نابیت کەس فان ژن و زارۆکان پپاریزیت بخودان بکەتن و ل حکۆمهتی قەشیریت.

ئەنفالکرن کوردان ل تکریتی

بقی ئاواي ئەنفالکرن کوردان ل تکریتی یا بەردەوام بوو. ئەو رۆژا زارۆکیڻ مامی من ژناف مالینڻ خزمینڻ مە ئینایە دەر دگەل (۲۱) خزمینڻ دن گرتن و بیسەروشینکرن هەتا نھا ئەم چلی نزانیین، دووبارە ئەم رەقین هاتین کەرکوکی لناف شاری مە خو قەشارت، لی شەدەتەک پەر مەزن ل سەر کەرکوکی هەبوو ژ ترسا جاش و ئامر مە فرەزان، ئەم چووینەف تکریتی بارودۆخ کیمەکی باشتەر بوو، مرفۆقین مە بۆمە واستەکرن لالی موختاری و بەرپرسان مە بخۆ شۆل و کارگەری دکر، لپاش لیبوورینا گشتی مە خو بحکۆمهتی دا ناسین ئەم راگواستینە چەمچەمال ل کۆمەلگەها شۆرش ئاکنجیکرین هەتا سالا (۱۹۹۱) دراپەرینی دا باپیری من (جەبار عەبدولرەحمان ئەحمەد) تەمەنی وی (۸۰) سال بوو دگەل دوو کەسینڻ دی هاتن گرتن، ل چەمچەمال بگولەي رەمیکن. لپاش سالا (۲۰۰۳) ئەم قەگه‌ریانە کەرکوکی ژیانان مە زۆرا نەخۆش بوو رۆژانە پەقینا ئوتومبیلان یا بەرداوم بوو خوین رۆحا کوردان یا حەلال بوو بۆ تیرۆریستان میناکی تراژیدیاییڻ (ئەنفال، راپەرینی) ب هزاران کورد هاتن شەهیدکرن و بریندارکرن و کیم ئەندمکرن، ئەف کوشتنە یا

بەردەوامە ھەتا ئەقرۆزى. سالا (۲۰۰۶) ئەز دگەل زارۆكىن برایی خۆ چومە سەردانا ھندەك ژ مروفقین مە یین ل رۆژین تەنگاڤى ئەم پارستى و ھەڤكارىيا مە كرى، ل ناحيا رەشاد چىايى ھەمرىن تىرۆرىستان رەمى ل ئوتوموبىلا مە كر ئەزو ژن برا من برىندار بووین، ئەڤە جھى برىنا منە، دوو زارۆكىن برایی من بناقین (قىان مە ھموود، عەبدوللا مە ھموود) شەھىد بوون. برا ئەڤەيە ژيانا مالا مە و ناقین نىزىكتىن شەھىدوو ئەنفالكرىن مە، رەنگە سەدان و ھزاران خىزانىن دن وەك مە مالویران بوونە ب دەستى داگىركەرىن كوردستانى.

چاڤىكەفتن ل (۲۰۱۱/۱۱/۳۱) ھەولیر ھات ئەنجامدان

لىستا ناقین شەھىدىن ۱۹۹۱، تىرۆرا ۲۰۰۳، و ئەنفالكرىن بنەمالا مەھمەد

ئەھمەد جەبار ئەمىن

پەيوەندى	ژ ناقین شەھىد و ئەنفالكرىان	۱
باپىر	جەبار ئەمىن كەرىم	۲
باب	ئەھمەد جەبار ئەمىن	۳
مام	ھسەين جەبار ئەمىن	۴
مام	ھسەن جەبار ئەمىن	۵
ئاموزا	رەعنە حسن قادر ئەمىن	۶
ئاموزا	پەرژىن ھسەن جبار ئەمىن	۷
ئاموزا	نەسرین ھسەن جبار ئەمىن	۸
ئاموزا	ناھىدە ھسەن جبار ئەمىن	۹
ئاموزا	جىران ھسەن جبار ئەمىن	۱۰
ئاموزا	تەھا ھسەن جبار ئەمىن	

۱۱	یاسین حسہن جبار ئەمین	ئاموزا
۱۲	کریم حسہن جبار ئەمین	ئاموزا
۱۳	زانا حسہن جبار	ئاموزا
۱۴	ئەمین جبار ئەمین	ئاموزا
۱۵	سابیر رەشید ئەمین	ئاموزا
۱۶	محەمەد رەشید ئەمین	ئاموزا
۱۷	ئەحمەد رەشید ئەمین	ئاموزا
۱۸	جەمال جەلال جبار ئەمین	ئاموزا
۱۹	کەمال جەلال جبار ئەمین	ئاموزا
۲۰	غازی جەلال جبار ئەمین	ئاموزا
۲۱	لیمو کەمال جەلال جبار ئەمین	ئاموزا
۲۲	هەلو کەمال جەلال جبار ئەمین	ئاموزا
۲۳	چیا کەمال جەلال جبار ئەمین	ئاموزا
۲۴	رێژاو جەلال جبار ئەمین	ئاموزا
۲۵	ئیسماعیل حسہن قادر ئەمین	ئاموزا
۲۶	لایەق حسہن قادر ئەمین	ئاموزا
۲۷	ناسر حەمەلاو عەبدولقادر ئەمین	ئاموزا
۲۸	سەمەد حەمەلاو عەبدولقادر ئەمین	ئاموزا
۲۹	یاسین حەمەلاو عەبدولقادر ئەمین	ئاموزا
۳۰	قیان ئەحمەد جبار ئەمین	ئاموزا
۳۱	عەبدوللا مەحموود ئەحمەد جبار ئەمین	ئاموزا
۳۲	چیمەن سەعید	ئاموزا

وينهو ديكوّمينتين بنه مالا محمهد نه حمهد جهبار نه مين

«مشارة المالكين بوجاه قرار مجلس الامة لثورة الصادق»
 ٢٤
 في الايام الاولى
 ١٩٨٨/١/٦
 الاسم الكامل لرب العائلة : محمدرضا محمد باقر محمد باقر
 المواليد : ١٩٥٤
 المهنة : رئاسة البلدية
 عنوان السكن قبل الحرب : مترية ستيلواريا صفة قادركون
 منطقة اقتياد اثنا الحرب : هم صهارك تاريخ ذلك : ١٩٦٢/١/١
 أسباب الحرب : عملات المانفال
 الجهة التي ملت بها اثنا الحرب : لم تتصل
 أسماء أفراد العائلة : البنين البنات البنات
 ١. صالح زهري صهار ١٩٧٤ كامله
 ٢. محمد آخوند صهار ١٩٧٤ طفله
 ٣. محمدرضا صهار ١٩٧٦ ابن
 ٤. المرثويه صهار ١٩٨١ طفله
 ٥. دنياك صهار ١٩٨٤ طفلة
 ٦. فاطمة احمد صهار ١٩٨٦ طفلة
 ٧. ابراهيم
 ٨. محمد باقر صهار
 ٩. محمدرضا
 ١٠. محمدرضا
 ملاحظة : ثبت اسم الرجع المظليين السكن قبل الحرب
 ١٩٨٢/١/٦

قائميه قضاء نكرويت
 اللجنة الاويه
 رقم ٢٢٦
 / م موافقه اللجنة
 حصلت موافقه اللجنة الاويه لقضاء نكرويت
 عن اشتغال الحاج محمد باقر صهار في
 محل بقالية السيد سويل باقر
 عبد الجبار جواد حمزه
 قائميه قضاء نكرويت

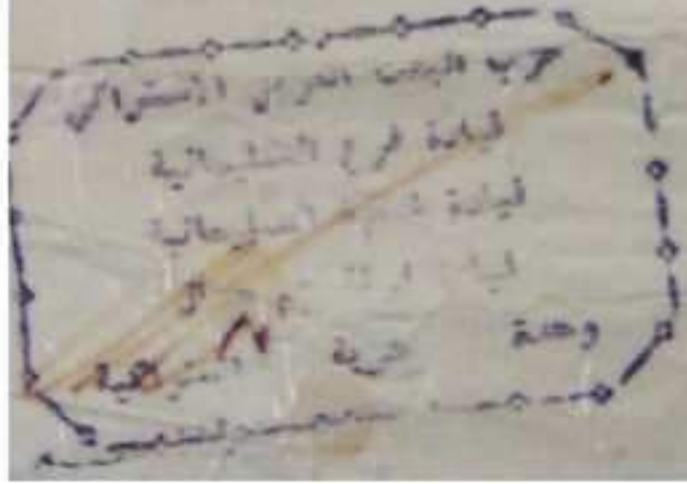
قائميه قضاء نكرويت
 اللجنة الاويه
 الرقم ٢٢٥
 / م موافقه اللجنة
 حصلت موافقه اللجنة الاويه لقضاء نكرويت
 عن اشتغال الحاج محمد باقر صهار في
 محل بقالية السيد سويل باقر
 عبد الجبار جواد حمزه
 قائميه قضاء نكرويت

۲۷۸۵
 بودر آده سنه
قيتون
 ۱ - الاسم الشريف لرب الاسود
 ۲ - التوت
 ۳ - المير
 ۴ - غنوا السكر من اسود
 ۵ - مناه التوت
 ۶ - اسباب الهروب
 ۷ - الهروب التي عطلت عنها اثناء الهروب
 أسماء امراء المماليك
 التوت
 المير

فرد احمد هارس
 ۹۶۴
 ريف بيت
 تار
 مقدار الخردرة اعميا
 الانفال

۹۷۸
 ۹۸۱
 ۹۸۴
 ۹۸۷
 ۹۸۵
 ۹۸۸
 ۱ - ...
 ۲ - ...
 ۳ - ...
 ۴ - ...
 ۵ - ...
 ۶ - ...

ملاحظه ۱ - ...
 ۲ - ...

١١٥٧٩

١ - محل وتاريخ ولادة حامل الشهادة الطور

٢ - الجنسية: عراقية

٣ - الديانة: اسلام

٤ - العلامات الفارقة: لا توجد

٥ - اسم الاب لكامل: جبار احمد

٦ - محل ولادته: الطور

٧ - اسم الام لكامل: حيرانه حيدر

٨ - محل ولادتها: طبرية

٩ - تبعة الاب الاصليه وجنسيته العاليه عراقية

١٠ - تبعة الام الاصليه وجنسيته العاليه عراقية

الملاحظات (تكتب بالحبر الاحمر)

١٩٧٦
رقم المصحح / ١٢٧١٧٥

رقم النسخة ٦٧٦٠٩٦

التاريخ ١٤٠٥ / ١٢ / ١٩٧٦

شهادة الجنسية العراقية

بناء على تحقق اكتاب جبار احمد

المتبنة صورته التسمية اعلاه الجنسية العراقية - وفق المادة (٧٦) من قانون الجنسية العراقية فقد يمنح هذه الشهادة .

امانة احمد ومن
مدير الجنسية

توقيع حامل الشهادة ————— بصمة ايها اليد اليسرى

وزارة الداخلية
مديرية الاحواز
رقم الهوية ٩١٩٥٩٧

البطاقة الشخصية / ٩ ض

الاسم ناهيده

تاريخ الميلاد من جبار

محل الميلاد من جبار

تاريخ التسجيل من جبار

محل التسجيل من جبار

تاريخ الترخيص من جبار

محل الترخيص من جبار

بسم الله الرحمن الرحيم

الدايرة العامة لادارة الامور المدنية
 رقم الهوية: ٢٠١٥٧٨
 مديرية الامور المدنية ببلدية البشائر
البطاقة الشخصية د / ض
 صادرة بموجب قانون الامور المدنية رقم ٦٥ لسنة ١٩٧٢

الاسم: ميرتاج
 اسم الاب: حسن جبار
 لقب: زلفه
 اسم الام: ركنه
 العيش: بيت

تاريخ الميلاد: ٤ / ١٠ / ١٩٧٨
 تاريخ النظم: ١٠ / ١٠ / ١٩٧٨
 تاريخ التوقيع: ١٠ / ١٠ / ١٩٧٨
 توقيع: عبد الله

الدايرة العامة لادارة الامور المدنية
 رقم الهوية: ٤٠٤٤٦٣
 مديرية الامور المدنية ببلدية البشائر
البطاقة الشخصية د / ض
 صادرة بموجب قانون الامور المدنية رقم ٦٥ لسنة ١٩٧٢

الاسم: جبران
 اسم الاب: حسن جبار
 لقب: زلفه
 اسم الام: ركنه
 العيش: بيت

تاريخ الميلاد: ١٥ / ١٠ / ١٩٧٨
 تاريخ النظم: ١٥ / ١٠ / ١٩٧٨
 تاريخ التوقيع: ١٥ / ١٠ / ١٩٧٨
 توقيع: احمد الشكايل

الدايرة العامة لادارة الامور المدنية
 رقم الهوية: ٢٠١٥٧٩
 مديرية الامور المدنية ببلدية البشائر
البطاقة الشخصية و / ض
 صادرة بموجب قانون الامور المدنية رقم ٦٥ لسنة ١٩٧٢

الاسم: عيسى
 اسم الاب: حسن جبار
 لقب: زلفه
 اسم الام: ركنه
 العيش: بيت

تاريخ الميلاد: ٤ / ١٠ / ١٩٧٩
 تاريخ النظم: ١٠ / ١٠ / ١٩٧٩
 تاريخ التوقيع: ١٠ / ١٠ / ١٩٧٩
 توقيع: عبد الله

الدايرة العامة لادارة الامور المدنية
 رقم الهوية: ٩٥٣٩٣٣
 مديرية الامور المدنية ببلدية البشائر
البطاقة الشخصية و / ض
 صادرة بموجب قانون الامور المدنية رقم ٦٥ لسنة ١٩٧٢

الاسم: طه
 اسم الاب: حسن جبار
 لقب: زلفه
 اسم الام: ركنه
 العيش: بيت

تاريخ الميلاد: ١٩ / ١٠ / ١٩٨٢
 تاريخ النظم: ١٩ / ١٠ / ١٩٨٢
 تاريخ التوقيع: ١٩ / ١٠ / ١٩٨٢
 توقيع: احمد الشكايل

کەسوکارین ئەنفالکریڭ محەمەد ئەحمەد جەباری

کاری تیرۆریستان

۲۰۰۳

ئەو ساییق شۆفەرئ لاشین شه‌هیدین کیمیابارانان گوندئ گوپته‌په‌ی بشۆفەرئ قه‌شارتی

ره‌حیم که‌ریم جه‌مید

میژوویا کیمیابارنکرنا گهلین کوردستانی و کوردستانیان قه‌دگه‌ریتته‌قه‌ بۆ سهرتایا سه‌دی نوزدی، ژلایی ده‌سته‌لات دارین عوسمانیانقه، لپه‌ی سیاسه‌تا عوسمانیان، به‌عسیان ژی هه‌ر ل سهرتایا ده‌سته‌لاتا خو چه‌کین قه‌دغه‌کری دژی کوردستانیان ب کورد و تورکمان و کلدان و ئاشوری وه‌ک نه‌ته‌وه‌ بکارئینایه‌ و هه‌روه‌ها وه‌ک دین و مه‌زه‌ب به‌رامبه‌ر (موسلمان، مه‌سیحی، شیعه، سونه، ئیزدی، کاکه‌ی، عه‌له‌وی، به‌کتابی) بکارئینایه‌ لی ره‌نگ و جوړین ته‌قی که‌ره‌سته‌ی دجو‌راو جو‌ر بوونه‌ ل (تیزابی بگره‌ هه‌تا خه‌رده‌ل و سیانیدو چه‌ندین

جۆرین دن یین هۆقناک...)، ل (۱۵- ۱۶ - ۴- ۱۹۸۷) بۆ یه‌که‌م جار ل هەرچوار پارێزگه‌هین کوردستانی ئەف چه‌که (سلیمانی، که‌رکوک، هه‌ولێر، دهۆک) بکار هات، بتایبه‌ت (ل سه‌رگه‌لو، دۆلا بالیسانی، قه‌زای ئامیدی، قه‌ره‌داغ) دویدا ل سالا (۱۹۸۸) به‌ ئاوايه‌کی به‌ر بلاف دووباره‌ بۆقه، بتایبه‌ت

نووسه‌ر ، ره‌حیم که‌ریم چه‌مید

هه‌ولێر ۲۰۱۲/۲/۱۴

ل (۱۶-۳-۱۹۸۸) باژیری هه‌له‌بجه و (۲۵-۸-۱۹۸۸) ده‌قه‌را به‌ه‌دینان، نیزیکه (۵۰) جاران و زیده‌تر ل (۲۵۰) جهین کوردستانی هاتینه کیمیابارنکرن لناف کوردستانا باشۆر، هه‌روه‌ها ل هه‌مان سالدا ل رۆژه‌ه‌لاتا کوردستانی ده‌قه‌را (سه‌رده‌شتی و شنۆیی و گه‌لیی ره‌به‌ت و راژان) هاتییه کیمیابارنکرن. ل ریکه‌فتی (۳-۵-۱۹۸۸) حکۆمه‌تا به‌عسیان ل عیراقی ب چه‌کین قه‌ده‌غکری و ژه‌راوی گوندین (گۆپته‌په، عه‌سکه‌ر، چه‌می ریزان، شونکه‌ ماهیله، سه‌دی

چنار، شىخان، گلهشیر، حاجى ژیرهبەر، کوچبلاخ، زهرزى) كىمىيبارنكر و زىدهتر ژ (۱۲۰) كهسان كوشتن.

ل گوڤارا ئەنفالستانا سالا ۲۰۰۹، ژماره (۶) ل لاپهري ۸۱ بابەتەك من قەخواند بناقى (تاوانى كىمىيباران و ديمەنە تراژىديه كانى گوپتەپە) پىنج ديمەنن دلتهزىن تىدا هاتنە توماركرن ئەوژى بەحسا دەرئىنانا (۹) تەرمىن شەهيدا ل حەوزا ئاقى لپاش (۵) سالىن بويهري و قەديتنا هەستىكىن (۲۰) مروڤان ل ناف مال و كولانان و دووباره قەشارتنان وان، هەرگاڤ وژدانان من بريندار دبوو چما؟! بى رىورهسم هاتن قەشارتن چما؟! هەستىكىن وان نەهاتن پشكىن و كەسى خۆ لى نەكر خودان، ئەگەر وى دەمى مەكەس نەبوو، لى نەها مە حكۆمەت و دەيان رىكخراوين تايبەت ب پارسا ئەنفال و كىمىيبارانانا هەنە مانگانە منجە ل حكۆمەتى وەردگرن، مخابن سەد مخابن!!.. چەندىن سالاهاوار دكەين و دىيژىن، ئەم هەمى دئاست قى تاوانى و خوينا شەهيداندا كىمتەرخەمىن.

چىرۆكىن رزگاربووى رزگاركەرو قەشارتنان شەهيدان گەلەك زۆرن، دەمى مە بەحسى كىمىيبارنى دكر دگەل چەند هەقالەكان ئىش و ئازارىن وان و ديمەنن ترسناك و ستەمكارانە، ژ نشكىڤە، (رەحيم كەرىمى) گوتن من شەهيدىن گوپتەپەي قەشارتىنە ب شوڤهري، ئەز رەق راوہستام و چاقىن من ب لىقن وىقە زق مان، من داوا ژىكر ئەز چەند سالا لقان راستيان دگەرم و دخوازم قى سەربورى تومار بكم و ئەرشىف و بلاڤ بكم، چنكو دىدقنە بو مىژوويى بەين توماركرن، ئەوژى بى خوشحال بوو بقى چاقىكەفتنى.

(رەحيم كەرىم حەمىد) تەمەن (۱۹۵۵) خەلكى گوندى (كولەجو) يە ل ناحيا كوكسى قەزايان كفرى بقى ئاواي بۆمە هاتە ئاخفتن:

ل سالا (۱۹۸۸) حكۆمەتا بەعسيان بفرۆكا هيرش كره سەر گوندىن

(عەسکەر و گۆپتەپە) و دەقەرئ، وی دەمی ئەز ساییق شو فەر بووم، حکومەتی ئەم ل سەربازی تەئجیل کربوین، ل شوینا ئیشغالی ئەم دبرین، کار بمە دکر و ریکین سەربازی بمە چیدکرن، ئەم برینە لایی گوندین (عەسکەر، گۆپتەپە) مە ریک بو سەربازان قەدکرن، دەمی ئەم گەهشتینە گوندی گۆپتەپە من دیت زۆر ژ خەلکی ل بەر دەرگەھ و دیوارین مالین خۆ و کۆچەو کولانین گوندی و ناف حەوشا کەفتبوون و هەمی مەربوون، ئەفسەرک دگەل مەدابوو ناخی وی یەحیابوو، ئەندازیاری ریک و جادابوو، مەروقەکی زۆری باش بوو دەمی ئەف دیمەنە دیتی زۆر عیجز و نەرەحەت بوو، من گۆتی ئەز دی وان ب ئاخی قەشیرم بەری ئەم قەگەرپین، گۆتن زۆرباشە، دەمی من ئەو قەدشارتن ب شو فەرئ، هەرچەند کەسان ل ناف حەوش و بەر دەرگەهین وان من دەقەکی ئاخی دکرە سەر لاشەیین وان، لی ئەفسەرەکی دیی عەرەب بەرپرسی مخابراتا لیوا (۴۶) دەبابا بوو، هات و گۆتە من ئەفی کاری نەکە کی گۆتیە توقانە قەشیری ئەز هەند نەرەحەت ببووم ب وان دیمەنن من دیتی و وان تەیرو تەوال و پەزو حەیوانین ل کۆلانا کەفتی دگەل لاشین دەیان کەسان، ئەز لخوایی بیزار بووم من گۆتی من بکوژە ما کوشتن خۆشتر نییە ژفی ژیانئ و مەروف بقی رەنگی بژیت، دەمی دەبانجا خۆ ئینایە دەری یەحیایی ئەفسەر نەهیلا من بکوژیتن و گۆتی ب بریارا من ئەف مریە یین قەشارتی، ئەف دیمەنی کۆمکوژیا مەروقان رۆژانە وژدانا من بریندار دکەتن و ئەز زۆر بو وان شەهیدان یی دلتنەنگ و نیگەرانم و چ جارن ژبیرا من ناچنەقە.

کۆشتنا زارۆکان د نه‌نفال و کۆمکوژیاندا

کۆشتنا مرقان مه‌زنترین تاوانه ل هه‌مبهر مروّقایه‌تی لێ کۆشتنا ژن و زاروکان و خه‌لکێ سقیل سه‌ره‌رایی قی یه‌کی خاله‌کا ره‌ش و گه‌مار و دیرۆکیه‌ ب نه‌نیا تاوانبارنه‌، هه‌ر وه‌سا نه‌فره‌تکرن و توفبارانا هه‌رو هه‌ره ژلایی ته‌قایا ئول و ئاین وته‌خ و تووثرین و ئینسان و مروّف دوّسته‌ل ده‌می رکیف و ریبه‌راتی که‌ته ده‌ست ره‌گه‌زا نیژ زۆری سته‌م هاته سه‌پاندن سه‌ر ژن و زارکان دا، لدویف خواستو ویستین خو بکارئینان، زارۆک وه‌ک پله یه‌ک و ژن وه‌ک پله دوو، که‌تن ناف بازنێ مه‌زولمیه‌تی دا، هه‌تا نه‌هاری د گه‌له‌ک وه‌لاتاندا وه‌ک کالاو که‌رسته بازرگانی پی ده‌یته کرن، لێ زۆری و سته‌ما وه‌لاتی مه‌ نه‌بوونا

ئازادیه‌کا ره‌هایه و بن پیکرنا ته‌قایا مافیڻ سه‌ره‌تاییڻ ژیانى یه بتایبته ژبو
قى توپژى نازک و ئاینده‌ساز، سه‌ره‌پرای قان هه‌مى ریکین ته‌په‌سه‌رکرنى. ریکا
هه‌ره هۆفناک و ترسناک کوشتنا ژن و زارۆکانه بکۆم، ده‌مى زارۆکین کوردان
بکۆم ده‌ین گرتن و کوشتن و جینۆسایدکرن لهر چاقى رایا گشتى و جیهانى
و بیده‌نگیا گهل و وه‌لاتان ل هه‌مبه‌ر قى سته‌مکاریا نه‌مرۆفانه بگره ژ کوشتنا
بکۆما هزارهان زارۆکین کورد ل دیرسمى و سوتنا دووسه‌د زارۆکان ل سینه‌ما
عامودى ل رۆژ ئاقایا کوردستانى و قان ته‌فکۆژییڻ خواری ل رۆژه‌ه‌لات و
باشورى کوردستانى.

١- سالا ١٩٤٥-١٩٤٧ زیده‌تر ژ (١٠٠٠) زارۆکین بارزانیان ژبه‌رنه‌بوونا
پیدقیاتیڻ ژیانى و توبارانا فرۆکین ئیرانى ل مه‌بادى و ورمى هاتن
کوشتن.

٢- سالا ١٩٦١-١٩٧٠ زیده‌تر ژ (٥٠٠) زارۆکان ب کوله‌و توبارانا فرۆکین
عیراقى هاتن کوشتن نه‌مازه توبارانا گهلالى و نه‌شکه‌فتا ده‌کان و
گوندى سورى.

٣- سالا ١٩٧٠-١٩٧٥ زیده‌تر ل (٧٠٠) زارۆکان ل بومبابارنا قه‌لادزى و
هه‌له‌بجه و جهین دن یڻ کوردستانى. سوپرو سه‌رمایا خنیره‌و کیله‌شینى و
سنورین ئیرانى و راگواستنا وان بو جهین گه‌رمین ئیرانى هاتن کوشتن.
٤- سالا ١٩٧٥-١٩٨٠ مرنا هزاره‌ها زارۆکین کورد ل باشورى عیراقى ب
ئه‌گه‌را نه‌گونجانی دگهل که‌شو هه‌وایی ده‌قه‌رى بتایبته ژوان هزاره‌ها
سه‌ره‌ک خیزانیڻ ژ ئیرانى قه‌گه‌ریای و هاتى قه‌گواستن بو رومادیى و
سورو سوڤیى، بارزانییڻ راگواستى دیوانیى و عه‌فه‌ک.

٥- سالا ١٩٨٣ نیزیكى (٣٥٠) زارۆکین بارزانیان هاتن بنچاق و ونداکرن،
سه‌دى نوهدو هه‌شت ریزا زیده‌بوونا زارۆکان لناف بارزانیان هاته‌ راگرتن.

۵. ديدەقانىن ئەنفال و كۆمكۆزى و كىمىبارانا

۶- سالا ۱۹۸۰ - ۱۹۸۵ زىدەتر ژ (۱۵۰۰) زارۆكىن كوردىن فەيلى دناقا گرتىگە و تەسفيركنا وان بۆ سەر سنوورين ئىرانى و شەپرى دناقبەرا عىراق و ئىرانى دا هاتن كوشتن.

۷- سالا ۱۹۸۵ كوشتنا (۷۵) زارۆكان ب بوردوومانا فرۆكىن عىراقى ل كۆمەلگەها زيۆەي.

۸- سالا ۱۹۸۷ نىزىكى (۱۸۵) زارۆك ل كىمىبارانا باليسان و شىخ وەسانان و دولا مەلەكان هاتن كوشتن.

۹- سالا ۱۹۸۸ د هەشت قوناغىن ئەنفالاندا ب هزارەهان زارۆك هاتن زىندەبچالكرن و شوين بزركرن جىنۆسايدكرن. ل نوگرەت سەلمان و حەزەر و سەلامىي و توبزاو و كەمپىن موش و ماردىن و زيۆەو جىژنىكان و بەحرە كورپىن هەي.

۱۰- سالا ۱۹۸۸ هزاران زارۆك ب كىمىبارانا هەلەبجە هاتن كوشتن.

۱۱- سالا ۱۹۹۱ د راپەرىن و كۆرەوا مليونىيا گەلى كوردا نىزىكى (۵۰۰۰) هزار زارۆك ب توپباران و سوپۆ سەرمایا سەر سنووران هاتن كوشتن.

۱۲- سالا ۱۹۹۱-۲۰۰۰ ب بوردوومانا فرۆكىن ئىران و توركيایى و شەپرىن سەر سنووران (۷۰) زارۆك هاتنە كوشتن.

۱۳- سالا ۲۰۰۰ - ۲۰۱۰ بە ئەگەرا شەپرى تىرۆرى زىدەتر ژ (۸۵۰) زارۆك هاتن كوشتن ب تايبەت ل گر عوزىرو سىبا شىخ خدر و شنگالى و بەعشىقە و گوندى وەردەك و باژىرى كەركوكى و هەولىرى و خانەقىن و مويسل.

۱۴- سالا ۱۹۸۰ - ۲۰۱۰ زىدەتر ژ (۲۰۰۰) زارۆك ب ئەگەرا مىنان و تەقەمەنيان هاتىنە كوشتن.

ئەف هەمى تەفكۆزى و مروف كۆزىە هىمايى كوشتنا ئايندەيا نەتەويىە

و شیواندنا دیموگورافیا گەلی کورد و پاکتاوا رەگەزینە.
ب قەگەراندنا هەستیکیڻ (۱۰۴) پەلاتینکان و دوو چاقکانیڻ ژیانێ ژ
گۆری بکۆمی سەربازگەها دۆبز، باخچەك دوەلاتەکی ویراندا گول دەت،
پیدقیە زاروکیڻ مای هەرگاف سەرەدانا فی باخچە ی بکەن نە ژبو بیرکرنە قە
ل مرنێ لی ژبو بەرخۆدان و ژیان و پەند وەرگرتنی ژ دیرۆکا هەرمیای و
توفبارنکرنا مرفکوژان و کوشتنا هزرا مروّف کوژی دناخ و مەژیی خۆدا و
ئافاکرن و پەروەردەکرنا قیان و عشقا مروّف دۆستی د ناخا خودا.

جىنۇسايدكرنا بارزانىيان

قۇناغىن گرتن و ونداكرنا بارزانىيان

ب پىنج قۇناغان بارزانى هاتن گرتن و بىسەروشوينكرن:

۱. قۇناغا يەككى: ل ۲۶ - ۱۹۸۳.۷.۳۰ ل بەغدا چەند كەسايەتتىن شىخىن بارزان، شىخ عوسمانى كورى شىخ ئەحمەدى بارزانى و براىى وى شىخ نەزىر ھەروەسا كورى شىخ عوسمانى عىماد و كورىن مەلامستەفای عوبەيدللا و لوقمان و سابرو كورى شىخ سادقى ھەقال و شىخ ئىسماعىلى كورى شىخ عەبدووسەلامى و چەندىن كەسىن دى گرتن و بىسەرو شوينكرن.

۲. قۇناغا دوويى: ل ۱۹۸۳.۷.۳۱ ھەردوو كۆمەلگەھىن ((قودس)) و ((قادسىه)) هاتن دۆرپىچكرن و تەقى نىرىنن ژىي وان ژ ۱۰ سالىي ھەتا نىزىكى (۹۰) سالىي گرتن و راپىچى ناف پاسىن سەربازى كرن و بىسەروشوينكرن. دقى قۇناغىدا بەھرا پتر ژ بارزانىيان هاتن گرتن.

ھەژى گوتنىيە ژوان ناقىن ب دەستمەكەفتى ب تەمەنترىن كەس و كىم تەمەنترىن كەس ئەف ناقىن خوارى بوون:

ب تەمەن:

ا - ئىسماعىل مىرخان ئىسماعىل ژ دايكبوويى سالا (۱۸۹۸) خەلكى گوندى بارزانە ل كۆمەلگەھا قوشتەپەي ھاتىيە گرتن.

ب - مام حاج پىرو ژ دايكبوويى سالا (۱۸۹۶) خەلكى گوندى بىرسىافە ل كۆمەلگەھا ھەرىرى ھاتىيە گرتن.

كىم تەمەن:

ا - ئىحسان مەلا شەھاب ژ دايكبوويى سالا (۱۹۷۴) خەلكى گوندى

بارزانە ل کۆمەلگەها قوشتپەه‌ی هاتییه گرتن، رەنگە ژفانە بچویکتەر هەبووبن.
ب - محەمەد جندی ئەحمەد ژ دایکبوویڭ سالا (۱۹۷۴) خەلکڭ گوندڭ
سێلکڭ یە ل کۆمەلگەها حەریرڭ هاتییه گرتن.

۳. قۆناغا سێڭ: ل ۱۹۸۳-۸۱۰ ب هەمان شیوه کۆمەلگەهڭڭ ((بەحرکه،
حەریر، دیانا)) هاتن دۆرپێچکرن، نیرینڭ وان هاتن کرتن. دقڭ قۆناغڭ ژڭ دا
بەهرەکا زۆر هاتن گرتن،

۴. قۆناغا چواریڭ: ل ۱۹۸۳-۱۰-۱ دووباره کۆمەلگەهڭڭ ((قودس))
و ((قادسیه)) هاتن دۆرپێچکرن. کۆمەکا دییا نیرینان هاتن گرت، ئەف
کەسانەژڭ ئەو بوون یڭڭ خو قەشارتی یان ب سەفەر چووبوون بەری دەست
بگرتنا وان بکەن.

دقڭ قۆناغیدا ژمارەکا کیمتر ژ جارن هاتن گرتن.

۵. قۆناغا پینجڭ: هەر لپاش قۆناغا چواریڭ ل ۱۹۸۳، ۲۹/۱۰/۱-۱۰-
۱۹۸۳ پیرمام، هەتا سالا ۱۹۹۰ ب بەردەوامی ئەو بارزانییڭڭ مایه‌قەو نەهاتین
گرتن ل قۆناغڭڭ بەریدا کەت کەتە دەهاتن گرتن و بیسەرۆشینکرن میناکی
((ئەمین پیندرۆی، کەمالڭ بیرسیاڭ)) و چەندیڭ دن.

پینج قۆناغڭڭ ئەنفالکرن گەلڭ کورد ل پارێزگەها هەولیرڭ هاتن ئەنجام دان

قۆناغا هەشتی یا ئەنفال ۱۹۸۸ ل هەولیڤی

گرتننا بارزانینیان د قوناغا ئەنفال (۸)دا

هیرشا سەربازییا لەشکەری
عیراقی کریه سەر کوردستانی
بناقی ئەنفال ل (۲۳-۲-۱۹۸۸)
سەر گەل و بەر گەل و دەستیپیکر
ل گەرمیان، هەر وەسا د هەشت
قۆناغاندا ۶-۹-۱۹۸۸، ل
بادینان ب دویمایهیک هات،
هەژی گۆتنی یه کو خەلکی
پاریزگەها هەولیڤی ببەر (۵)
قۆناغان کەفت، قۆناغا چوار
(۴) خەلکی دەشتا کوی
زیی بچوک، قۆناغیڻ (۵-
۶-۷) ل هەولیڤی و دۆلا
خۆشناوهتی دۆلا بالیسانی
و ئاکویان و سماقولی قەزا
شەقلاوه، هەر وەسا ل ۱۶-۴-
۱۹۸۷ بۆ یه کەم جار کیمیا ل
دۆلا بالیسانی داو ب سەدان

شەهیدوو بریندار هەبوون (۵۶) کەس ل زیندانا مەحەتا هەولیڤی ئەنفالکرن،

ئەنفالکری
وہسمان سەعید

ئەنفالکری
میرخان سەعید

هەر وەسا ل ۲۵-۸-۱۹۸۸ هێرشەکا مەزنا سەربازی کرە سەر قەزا میرگەسووری، ئەو بارزانییڻ ل سالا ۱۹۸۳، ژبەر کۆمکوژیا بارزانیان رەقی بوون دووبارە (۵۰) گوندیڻ دەقەرا بارزان ئاقەدانکریونەقە، ببەر ئەنفالان کەفتن و چەندیڻ کەس شەهیدو بریندار بوون (۵۰۰۰) ھزار ژن زارۆک ئاوارە ی تورکیا و ئیرانی بوون، لی مخابن ھەتا قیڭگافی ب ئاواپەکی زانستی ل سەر قوڤناغا (۸) ئەنفالان نەھاتیە نقیسن، لەورا بو ئەرشیفکرن و دیکۆمیتکرنای قوناغی ل دەقەرا بارزان مە چاڤیکەفتن دگەل ریزدار (عوسمان سەعید مەلای ژ ھوژا شیروانیانە کر، بوئی یەکی سەرپێھاتیا مالا خو بو مە قە گێریتن، ئەوژی بقی ئاواپ بو مە شروڤە کر:

سالا ۱۹۷۸ حکومەتا بەعسیان مالا مە بزوری راگواستە ناف کۆمەلگەھا ھەریری، ژیان مە گورانەکا مەزن بسەردا ھات، مەرومالاتی مە نەما ل پاش (۵) سالان لەشکەرەکی زور ھات دەردوورین کۆمەلگەھا ھەریری گرتن و ھەمی نیرینیڻ بارزانیان ژ تەمەنی (۱۰) سالیی ھەتا (۱۰۰) سەد سالیی گرتن و سواری پاسان و مەنشەئان کرن و بیسەروشینکرن، ئەوین نەھاتیە گرتن ھندەک رەقین چوونە دەقەرین ئازادکری ل ناف پێشمەرگان و ئیرانی و تورکیا، مەژی مالا خو برە لایی پشت چیاپی پیران، مە بەردەوامی ب ژیان خو ددا، چەندیڻ جارن حکومەتی ھێرش ب توپ و تەیارن دکرەسەر دەقەری، ل سالا

۱۹۸۸ ھېرشەكا بەر بلاف ئىنا سەر دەقەرا بارزان و قەزا مېرگەسوورى، دووبارە خەلك رەقىن چوونە ئىرانى و توركان، لى مخابن دقى ھېرشى دا مالا مە خراپ بوو، باب و دوو براينىن من دگەل (۴) كەسىن دن ھاتنە گرتن، بقان ناقان(جەلال ھەسەن، جەمىل ھەسەن) ئەو زۆر د بچويك بوون ئازاد كرن لى (۵) كەسىن دن (سەئىد عومەر عەلى، ۋەسمان سەئىد عومەر، مېرخان سەئىد عومەر، بابو دوو كوربوون، باسو عەزىز باسو) خەلكىن گوندى بابكىنە، دگەل نىزىكە (۱۰۰۰) سەرىن پەزى ب تالان برن و ھەر پىنج كەس دگەل سى كەسىن دن ل سى دارەدان، ھەتا سالا ۱۹۹۱ مە چ زانىارى لسەر نەبوون، پاشان مە بەلگىن مرنا وان ل پەيمانگەھا داديا ھەوليرى ۋەرگرتن. ئەقىن خوارى بوون، سەرەراى قى يەكى ئەزرى ب سەر ئەلغەمان ھەلبووم پىەكى من لىقەبوو، نھاژى تويى مەدبىنى بوۋمە چنەما باب و برا لسىدارە دان و ئەزرى نىقەمروۋف بووم، نەشىم چ كاروكاسبىيان بوۋ زاروكىن خوۋ بكمە.

نھا ل گوندى ئىنەمسىد ناحيا پىران رونىشتىە

به‌لگه‌هین ل سیداره دانا باب و براین عوسمانی
 نه‌نفال ۱۹۸۸ - قه‌زای می‌رگه‌سوور

رئاسته‌الجمهوریه

الکویت

مذیبه‌الامین العتمة

مذیبه‌الامین محافظه‌اربعول

العدد / فی‌شماره / ۵۷ / ۹۹

التاریخ / ۱۲ / ۱۹۸۸

الجد للعراق العظم

اسری /

الر / مستشرق‌اربعول الجمهوری

م / جنت‌مخوبین

نرسل الیکم جنت‌المخوبین الدرجة اسماهم ارتاد . و اجیب
 تزودنا بشهادات الوفاة لهم و اخلصنا لطف .

مذیر‌الامین محافظه‌اربعول

الاسم	التولد
۱- سعید ملا مرطی	۱۹۳۶
۲- وسان سعید ملا مر	۱۹۲۱
۳- مرطن سعید ملا مر	۱۹۲۳
۴- خلیل هوز باسو	۱۹۲۱
۵- باسو هوز باسو	۱۹۲۴
۶- همد القادر عدال‌حمد القادر	۱۹۴۸
۷- صالح هوز حسد	۱۹۳۸
۸- کریم احد داد	۱۹۱۲

Handwritten signature and notes at the bottom left.

ديدهقانيڻ نه نفال و ڪو مڪوڙي و ڪيمي بارانان

اقليم ڪوردستان العراق
 وزارة الصحة والشؤون الاجتماعية
 الاحصاء الصحي والحياتي
 الى /

رقم الشهادة الاصلية ٢٢٩٥٥
 تاريخ تنظيمها ١٩٨٨/١٤/٦

صورة قيد الوفاة

مكروزي نهيني

تؤيد لكم بان الوفاة المسجلة او مضافها اذناه قد سجلت لدينا في سجل الوفيات تحت تسلسل ٢٦٩ لسنة ١٩٨٨

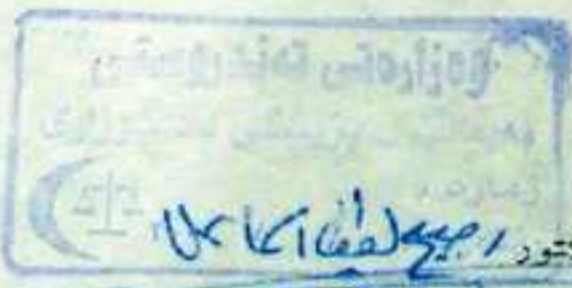
اسم المتوفي **وسمان**
 اسم الاب **صبيد عمر عاكي**
 اسم الام **عشيد بر ايم**
 تاريخ الوفاة **١٩٨٨/١٤/٦**
 تاريخ الوفاة **١٩٨٨/١٤/٦**
 محل وقوع الوفاة **ارميل**

الجنس **ذكر**
 الديانة **سنة**
 الديانة **سنة**

جنسية الاب **عمر ايجي**
 جنسية الام **عمر ايجي**

محل وقوع الوفاة **ارميل**

اسم المخبر عن الوفاة **سبب الوفاة الحصيعة هو الاعداء**

اسم المنظم **سريوان شيخ الدين**
 التوقيع
 التاريخ **٢٩/١/١٩٨٨**

اسم الدكتور **صبيد عاكي**
 التوقيع
 ختم المؤسسة

الجمهورية العراقية
 وزارة الصحة
 مديرية الاحصاء

رقم الشهادة الاصلية ٢٢٩٥٥
 تاريخ تنظيمها ١٩٨٧/١٤/٦

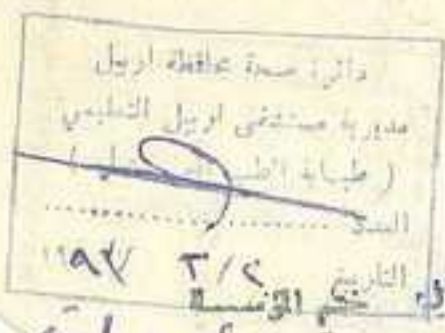
صورة قيد وفاة

الى /

تؤيد لكم بان الوفاة المسجلة او مضافها اذناه قد سجلت لدينا في سجل الوفيات تحت تسلسل ٢٦٧ لسنة ١٩٨٨

اسم المتوفي **ياسو** الجنس **ذكر** الجنسية **عراقية** العمر **١٤** سنة
 اسم الاب **عزير ياسو**
 اسم الام **سوراني فتو**

تاريخ الوفاة **١٩٨٧/١٤/٦**
 كتابة **السادس من شهر كانون الاول سنة الف وتسعمائة وثمانون**
 محل وقوع الوفاة **ارميل**
 سبب الوفاة **هو الاعداء**

اسم المخبر عن الوفاة **صبيد عاكي**

اسم المنظم **سريوان شيخ الدين**
 التوقيع
 التاريخ **١٩٨٧/١٤/٦**

اسم الدكتور **صبيد عاكي**
 التوقيع
 التاريخ **١٩٨٧/١٤/٦**
 ختم المؤسسة

رقم الشهادة الاصلية ٢٧٧٩٥١ / تاريخ تنظيمها ١٩٨٨ / ١٢ / ٢٠

صورة قيد الوفاة

اقليم كوردستان العراق
وزارة الصحة والشؤون الاجتماعية
الاحصاء الصحي والحياتي

دادوهرى نهينى

الى /

نؤيد لكم بان الوفاة المسجلة اوصافها ادناه قد سجلت لدينا في سجل الوفيات تحت تسلسل ٢٦٢ لسنة ١٩٨٨

اسم المتوفي محمد
اسم الاب عمر علي
اسم الام حسام

الجنس ذكر
الديانة سنة
الديانة سنة

جنسية الاب عراقي
جنسية الام عراقية

تاريخ الوفاة رقم ١٩٨٨ / ١٢ / ٢٠
تاريخ الوفاة كتابة الساكنه كاشوه اذول سنه الى وسعائه وثمانه وثمانون
محل وقوع الوفاة اريل
اسم المخبر عن الوفاة مديرية امن محافظة اربيل
سبب الوفاة الحصبة حوال الاحد

اسم المنظم مريوان محمد اسيد
التوقيع مريوان محمد اسيد
التاريخ ٢٩٠٧ / ١٢ / ١٢

اسم الدكتور صالح الكاظمي
التوقيع صالح الكاظمي
ختم المؤسسة

رقم الشهادة الاصلية ٢٧٧٩٥٢ / تاريخ تنظيمها ١٩٨٨ / ١٢ / ٢٠

صورة قيد الوفاة

اقليم كوردستان العراق
وزارة الصحة والشؤون الاجتماعية
الاحصاء الصحي والحياتي

دادوهرى نهينى

الى /

نؤيد لكم بان الوفاة المسجلة اوصافها ادناه قد سجلت لدينا في سجل الوفيات تحت تسلسل ٢٦٥ لسنة ١٩٨٨

اسم المتوفي ميرفاه
اسم الاب محمد عمر
اسم الام عبد رايح

الجنس ذكر
الديانة سنة
الديانة سنة

جنسية الاب عراقي
جنسية الام عراقية

تاريخ الوفاة رقم ١٩٨٨ / ١٢ / ٢٠
تاريخ الوفاة كتابة الساكنه كاشوه اذول سنه الى وسعائه وثمانه وثمانون
محل وقوع الوفاة اريل
اسم المخبر عن الوفاة مديرية امن محافظة اربيل
سبب الوفاة حوال الاحد

اسم المنظم مريوان محمد اسيد
التوقيع مريوان محمد اسيد
التاريخ ٢٩٠٧ / ١٢ / ١٢

اسم الدكتور صالح الكاظمي
التوقيع صالح الكاظمي
ختم المؤسسة

بەعسىيان بارزانى لسەر پەلین سورین ئاگرى دبرازتن

سوتن ئەشكەنجەيەكە تەنھا خودايى مەزن مافى ھەي مرۆقان بسوزىتن
ژبو مرۆقان نيە تەنھا گيانلەبەرىن درندەيىن وەك ماران و دوپشكان ژى
بسوزىت. لى حكومەتا درندەيا بەعس بېھانا ھەبوونا چەكى و ھەفكاريا
پېشمەرگەي كومەلەكا مرۆقان ل كوندین (دۆلەمەريان) دكرن و ئەشكەنجە
دەن ل چلى زقستانى دەھاقىژنە دھوزەكا ئاڧا سارداو ب قامچى و كىبلىن
كەھرەبى لىدەن ھەتا ژخو دچن. فەوجەكا مغاويرى (۱۱) كەسان دگرىت
و دبەتە خوار گوندى ب شقو تانو داران ئەشكەنجە دەن بھەمى ئاوايەكى
ھوقانە. يەك ژوان (۱۱) كەسان (عەزىز مەلا) يە خەلكى ناحيا مەزنى يە

بقی ئاواى بو مه بیرهاتنه‌فین تالین خو فه گیران:

بهه‌فکاریا سه‌روك جاشه‌کى خائین ئەم هاتینه کرتن و ده‌ستو پییڻ مه گریدان
ئەم لناف زه‌فیه‌کى ل خوار گوندی کومکرین یه‌که یه‌که ئەم ئەشکه‌نجه دداین
به‌می ره‌نگه‌کى لدویف دا ده‌ستین من لسه‌ر دوو به‌ران دانان و بداران شکاندن
پاشان دار کومکرن و ئاگره‌کى مه‌زن و خوش هه‌لکر لبه‌رچاقین هه‌میان گۆتن
بیژن کانى چه‌کى وه‌ لکیری یه‌ یان دى هنگوو سوژین لسه‌ر فى ئاگرى . مه‌ژى
چ چه‌ك نه‌بوون مه‌ هه‌ر دگۆت مه‌ سیلاح نیه ئەم هه‌ژارین بخو مه‌ بکوژن

به‌س مه
ئەشکه‌نجه
بدەن. سه‌روك
جاشى خو
فروش بخو
بمه‌ دکه‌نى
و دگۆتن
ه‌وون درۆ
دکه‌ن هنگوو
سیلاحى خو
یى فه‌شارتى

زابتى مغاویرى بزوتین داران، گورپی پیقه بوو ب باسکین مه‌و بنه‌گوچکین
مه‌فه دئینان هه‌تا فه‌دمریا جلکین من یین پنی پنی و هیمیایی دووجاران
ئاگر گرت و گورپی لی‌دچوو بچولیى ته‌روو تانووکا لمن ددا دا فه‌مرییت بقى
چه‌ندیژى دلئ وان هوین و ره‌حه‌ت نه‌بوو هه‌ر مغاویره‌ك ژلایه‌کیقه هات ده‌ستوو
پیین من گرتن و ئەز پشت و پشت لسه‌ر په‌لین سو‌ر دانام ئیدی من هاش

خۆ نەما ھەتا من خو لسەر تەختى نەخوشخانى دىتى ل مىرگەسوورى پاشان ئەز قە گواستمە نەخوشخانى ل ھەوليرى لپاش چەند رۆژەكان بەھەقكاريا ھندەك خىر خوازان ئەز ئازاد كرم ھەقالىڭ من رى وەكى من ئەشكەنجە دان لى ھالى من رىي ھەمىيان خرابتربوو. ل وى رۆژى وەرە من خوشى نەدىتتە دەستىڭ من دسقەتن ئەز ھەمى گاڤا يى نەخوشم ھەرگاڤەكا بېھنەك دەيتتە من ئەو بىڭ كوزيركا لەشى من و جلكىڭ من قىكرا دسۆتن و كزىڭ لىدھات دەيتتە بىرا من براستى ئەز رى نزانم كانى ئەز چەوا نەمرم و چىبوومەقە.

ئەقە تنى ئەشكەنجەدانە بى كۆ بوو ھەوہ بەھسى راگوستن و گرتن و كوشتنا مروقىڭ خۆ بكمە با تانك و تۆپ و تەياران.

ئاسەوارین
ئەشکەنجەدانى
و سوتنى لسەر
دەستین عەزیز
مەلای

بەلگەهین بکارئینانا چەکیڭ کیمیاوی د شەری خۆاکورکیدا

نووسەر

دەسکۆ حەجی بیروخی

رژیم گۆربگۆرا بە عسیان هەمی ریکین نەهیلانا گەلی کورد گرتینەبەر بگرە ژ (راگواستن، سیدارەدان، ئەنفال و کیمیاباران) گوندی زەرۆا دکەفیتە نێزیک سنووری دەستکردی هەرسی دەولەتان (تورکیا، ئیران، عێراق) ل دەستپیکا شەری خۆاکورکی دا کو شەری مان و نەمانی بوو دگەل بە عسیان و ئەم هەمی کورد شانازیی پیدکەین، هاتە بومبەبارنکرن ب چەکی کیمیاوی هەر وان رۆژان گەلیی رەبەت و دەقەرا شنۆیی ب چەکی کیمیایی بۆردووومان کرن، سەبارەت فی کیمیاباران (دەسکۆ حەجی بیروخی) بەرکەفتیی

کیمیابارانی بقی ئاوابی بۆمه هاته ئاخافتن:

ئهم هاتینه ئاگه‌دارکرن ل سەرۆکاتییا پارتی دیموکراتی کوردستان بچینه مويسلوکی پيشيا له شکرئ حکۆمهتی بگرین، هیزا مه (۷۵) پيشمه‌رگه‌بوون، دگه‌ل هیزا حاجی میرخانی، ئەو ل پيشمه‌چوون دهربازبوون، ئیقاری بوو ئەم ل نيزیک گوندی سیرۆ زه‌روا ژیری و زه‌روا ژۆری ماینه‌قه خه‌لکی گوندی زه‌روا ژۆری مالیت (ئسمه‌ت نعمان) وان لی بوون هه‌فکاریا پيشمه‌رگه‌ی کرب خوارن و قه‌خوارنی و ئاماده‌کرنا ده‌واران، شه‌قی مه‌لبن به‌رو تپاشان جهین خو چیکرن نيزیکی به‌ربانگی سپیدی ده‌نگی ته‌یارا هات هه‌لیکۆپته‌رو (فرپروک) بوون ئەو نه‌ ته‌یارین که‌فن (۴) سارۆخ هاقیتن تنی (۱) سارۆخ په‌قی قان سارۆخان چه‌ندین گوله‌تۆپ تیدابوون ده‌می سارۆخ دپه‌قی هه‌ر گوله‌تۆپه‌ک دچوو ب جهه‌کی دکه‌فت و دووباره دپه‌قیه‌قه دویکه‌له‌کا سپی لی دچوو به‌لاف دبوو، بیئا خیارى و سیفا لی ده‌ات وی شه‌قی باده‌ات نه‌وه‌ک ئەم هه‌می دامرین شه‌قی بۆ کۆخه‌ کۆخا پيشمه‌رگان هه‌میان گۆتن له‌شی مه‌یی دخورییت رۆژ هه‌لات مه‌ به‌ری خۆدایی به‌لکین داروباری یین زه‌ربووی، هه‌سپه‌کی مالا عسمه‌تی بی سکه‌تبووی هنگی مه‌هه‌ست ب وی یه‌کی کر کۆ ئەف کوله‌تۆپه‌ یین کیمیایی نه‌، منژی نه‌دقیا پيشمه‌رگه‌ بترسن من گۆتی چنییه هه‌می ده‌رمان میشه‌ خو نه‌ترسینن، لی ده‌می رۆژ هاتییه‌ ده‌ری بنکه‌فشین مه‌ ناف رانین مه‌ ئاگر به‌ربوویی و دسوتن و دخوریان مروّف ل عه‌ردی خودی قه‌نه‌دحه‌ویا، چه‌ند ته‌ خوراندبا زیده‌تر دخوریا و به‌قشکین ئاقی ددان په‌لک دا بله‌شی مه‌قه‌هین مروّف داییزیت ئاقا که‌لاندى یا بمه‌داکری و یین سووتی، به‌ه‌رحاله‌کی مه‌جه‌ی خو هیلاو ئەو مالین ل گوندیژی هه‌می هاتن بۆ ئیرانی بریقه‌ ئەم که‌هشتینه مه‌فره‌زه‌کا حزبا شویعی دکتوره‌ک دگه‌لدا بوو گۆته مه‌ چ عیلاج نییه‌ ئیلا خو بشوون هه‌ر نه‌ جه‌ی سار و جلکین خو بگۆرن، بریقه مه‌

زۆر نەخۆشى و عەزاب دىت پىيىت مە ستویریبوون ناف ران و بنکه فشو بن
 حە فک و ئەوجھى خوهى دابا داسوزیت، چاقىن مە وهكى سورکىن بارنى رۆندک
 قىدا دەاتن دىنن مە ب بەردەوامى دەاتنە خواری وهزعی مە زۆر زۆر خراب
 بوو پىشمەرگە هاتنە بەرا مە ئەم برینە ورمى دکتوورى، ناف تىلین من زۆر
 سوتبوون چونکو من کولەتوپە کا نەپەقیایی قە کر دا دەرمانى وى نىشا دکتورو
 خەلکى شارەزا بەم، ھندەك ژ وى دەرمانى من کرە دناف لایلونەكى دا وهكى
 فسفۆرى یى زەر بوو، رەنگە ئەو کولەتۆپىن نەپەقیایی ھىشتا ل جھى خۆ
 مابن، دکتۆرا ئەم دەرمان کرین لى جھى داخییە کو چوار کەس شەھیدبوون دوو
 پىشمەرگىن من (بیاز محەمەد رەسۆل پىرۆ گەردى، قدرت ئەنور مەحمود
 خورشید گەردى) دگەل دوو کەسىن گوندى یەك لوان (گولچن عسمەت نەمان)
 تەمەن (۱۵) سالى بوو دگەل (سۆفى عەودیش) تەمەنى وى (۸۰) سالى
 بوو، ل نەخۆشخانا (تالەقانى) یا ورمى چوونە بەردلوقانىا خودى ئەقە بەلگىن
 مرنا وانن سەبەبى مرنا وان یى نقیسی (علت مرگ، خون ریزی مغزی بر اسر
 شیمیا عراق در جبهه جنگی زروا) (سەدمىن مرنى، خوین بەربوونا میشكى ب
 ئەگەرا کیمیا یا عیراقى ل بەرۆکىن شەرى ل شەرى زەروا). ل پاش ئەم پیچەك
 چیقەبووین دووبارە قە گەریاینەقە بەرۆکىن شەرى ل قەبرى زاھرى بووین ھەتا
 بە فر بارى و رىك هاتییە گرتن مە جھین خۆ بەرنەدان، براستی مە زۆر تالی
 و نەخۆشى یىن دىتى یا فى مللەتى دىتى کیم کەسان ئەف نەخۆشییە یىن
 دىتى و خۆرگرتى.

لیستا بهرکه‌فتیین کیمیا‌بارانا گوندی زهروا

ژماره	ناوی سیانی سه‌روک خیزان ناوی گوند	ته‌ندامانی خیزان
١	مه‌عروف محمد عبدالله	١٥ که‌س
٢	خدر محمد عبدالله	٨ که‌س
٣	عارف محمد	٢ که‌س
٤	نازم عارف محمد	٢ که‌س
٥	اسعد محمد	٦ که‌س
٦	عارس محمد	٧ که‌س
٧	فازل فارس محمد	٨ که‌س
٨	سه‌مه‌د خه‌لیل	٨ که‌س
٩	عوسمان زیرو هه‌دنه‌ی	١٦ که‌س
١٠	عه‌ودبیش هه‌رکی	٩ که‌س
١١	ناوخوش کریمفان حاجی	١٣ که‌س
١٢	مه‌روان کریمفان حاجی	١٤ که‌س
١٣	ئیسمت نعمان کریم خان	٦ که‌س
١٤	زوبه‌یر نعمان کریمفان	٢ که‌س
١٥	سه‌فه‌ر ره‌مه‌زان چیچو	١ که‌س

بهلگه هين ديسكو حه جي بيروخي

٤٢٧٨٠٢
٤٦٩٢٥٢
مديرية الجنسية والاحوال المدنية العامة
البنط اقبل الشياخ حيتيه
٤/٤
مادة بموجب قانون الاحوال المدنية رقم ١٠ لسنة ١٩٥٩
الأب: ديسكو
الأم: شيراعا
شيوخ الشعيبي
مظطفى كريف
مدير الجنسية

حكومة تني شهر تني كوردستان
وزارتني كاروباري شهيدان و نهفالكراوه كان
بهروار: ١٤٠٠-٤-٢٠١٠
زماره: ١٥٠ ع
نوي شهيد: حجي شيخ اوامر احمد اغا
نوي وارس: ديسكو حجي شيخ اوامر
موجه: ٨٨٠٠٠٠٠
حزب الامين: لفي ١٠ البارتني ديموكراتي هم ازديستان

١- محل و تاريخ ولادة حامل الشهادة او: ١٩.٥.٧٠
٢- الديانة
٣- العلامات الفارقة: بلور
٤- اسم الاب الكامل: حجابي شيخ عسرا احمد
٥- محل ولادته:
٦- اسم الام الكامل: حجابي شيخ عسرا احمد
٧- محل ولادتها:
الملاحظات (تكتب بالحبر الاحمر)
توقيع حامل الشهادة بصمة اهام اليد اليسرى

رقم الحفظه ابع: ١٠٦٤٥
رقم الشهادة: ٠٩٩٢٦٧
التاريخ: ٢٠٠٠/٨/١٧
شهادة الجنسية العراقية
بناء على تحقق اكتاب
المحت صورته التسمية اعلاه الجنسية العراقية وفق
المادة (١١٤) من قانون الجنسية العراقية فقد
حج هذه الشهادة
رئيس الجمهورية
مدير الجنسية والاحوال المدنية
مدير الجنسية

دانشگاه ارومیه
بیمارستان طالقانی

تاریخ صدور ۱۳۶۶، ۱۰، ۲۶ بزرگ گزشتن فوت

نام بیمار	نام خانوادگی	شماره پرونده
محمد	محمد	۱۱۴
تاریخ تولد	محل تولد	شماره و محل صدور شناسنامه
۱۳۱۵	عمان	۱۹۷۶، عمان
جنس	تاریخ ساعت فوت	
مرد	۱۳۶۶، ۱۰، ۲۶	
آدرس محل زجر	تاریخ ساعت فوت	
عمان، زجر، راه، سبزه، کهن آباد	۱۳۶۶، ۱۰، ۲۶	
تشخیص بیماری	واحد تشخیص	
مشروعیت	مشروعیت	
شرح و ذکر این جهت بلامانع است	تاریخ ساعت فوت	
۱۳۶۶، ۱۰، ۲۶	۱۳۶۶، ۱۰، ۲۶	

دانشگاه ارومیه

دیکومینت و به‌لگه‌هین پیشمه‌ر گه‌هین به‌رکه‌فتیین چه‌کین کیمیاوی ل شه‌ری خواکوری،

گوندی زهروا

دانشگاه ارومیه
دانشگاه ارومیه
بیمارستان طالقانی

تاریخ صدور ۱۳۶۶، ۱۱، ۲۰ بزرگ گزشتن فوت

نام بیمار	نام خانوادگی	شماره پرونده
محمد	محمد	۱۳۳۲
تاریخ تولد	محل تولد	شماره و محل صدور شناسنامه
۱۳۳۲	عمان	۱۳۶۵، عمان
جنس	تاریخ ساعت فوت	
مرد	۱۳۶۶، ۱۱، ۲۰	
آدرس محل زجر	تاریخ ساعت فوت	
عمان، زجر، راه، سبزه، کهن آباد	۱۳۶۶، ۱۱، ۲۰	
تشخیص بیماری	واحد تشخیص	
مشروعیت	مشروعیت	
شرح و ذکر این جهت بلامانع است	تاریخ ساعت فوت	
۱۳۶۶، ۱۱، ۲۰	۱۳۶۶، ۱۱، ۲۰	

دانشگاه ارومیه

کراچی روڈ ٹوی لائنز و کیمیابارانان

نام پورا: بیاز محمد رحمد پیر

پیشہ و فہرہ			
OS	O4A	O4B	OS
کوڈ تہ	کوڈ تہ	کوڈ تہ	کوڈ تہ
608	608	608	02

رہنوی: حواری سٹیشن کراچی

رہنوی: بیاز محمد رحمد پیر

تاریخ: 28/8/2007

نمبر: 1152

وینہ و بہ لگہ ہین شہیدین کیمیابارانان گوندی زہروا
 (بیاز محمد رحمد پیر « قدرت نونہر محمود خورشید »)

کراچی روڈ ٹوی لائنز و کیمیابارانان

نام پورا: قدرت نونہر

پیشہ و فہرہ			
OS	O4A	O4B	OS
کوڈ تہ	کوڈ تہ	کوڈ تہ	کوڈ تہ
10608	308	308	02

رہنوی: حواری سٹیشن کراچی

رہنوی: قدرت نونہر

تاریخ: 28/8/2007

نمبر: 1152

کۆری ئەنفالکریه‌کی بارزانی دگهل سی هه‌قالین خۆ فرۆکه‌کی درۆست دکهت و ل ئەسمانی کۆردستانی دفرینیت

ل.ر. رینکاری مزویری ، مگداد ته‌ها ، مریه‌م ده‌رویش

فرۆکه‌ی دمیژوویا گه‌لی کوردا هیمایی به‌ردانه‌قا بومبه‌باران و ناپالم و کیمیابارنو سوتن و کوشتنا مرۆفانه، به‌رۆفاژی میژوویا گه‌لان ل جهی خوشبه‌ختی سه‌فره و سه‌یارن و خوشگوزهرانییه. کۆری ئەنفالکریه‌کی بارزانی ب هه‌فکاریا (۳) هه‌قالین خۆ فرۆکه‌کی درۆست دکهت و ل ئەسمانی کوردستانی دفرینیت ژبو زیده‌تر شاره‌زابوونی ل ره‌وشا ژیان، مه‌سه‌ره‌دانا مالا وان ل کۆمه‌لگه‌ها به‌حرکی کرو پرسیارین خۆ ئاراسته‌ی فرۆکه‌قانی و دایکا وی کرن، سه‌ره‌تا دایکا مقدادی ژيانا خویا پر تراژیدیاو نه‌خۆش بقی ئاویبی شروقه‌کر:

ئه‌ز مریه‌ما کچا ده‌رویشی گویزیمه‌ ژ هۆزا مزویریان و خیزانا ته‌هایی پیندرۆیی مه‌مالا مه‌ل گوندی پیندرۆ بوو، سالا ۱۹۷۸ حکومه‌تی ئەم بزۆرا

زۆرداریی راگواستین ناف کۆمەلگەھین بزۆرچیکریین دەردۆرین ھەولیری (بەحرکە، قوشتەپە) ل بەروارا (۱۹۸۳-۷-۳۱) بابی من (دەرویش محو) برایی من (عەبدوللا دەرویش) دگەل ھزارەھا بارزانیین دی ل کۆمەلگەھا قوشتەپە ھاتن گرتن، ھەرۆھسا (۱۹۸۳-۸-۱۰) ھەقزینی من (تەھا) پیندرۆی دگەل براو پسمامین وی ل کۆمەلگەھا (بەحرکی) ھەکی ھەمی بارزانیین دی ھاتن گرتن، ل (۱۹۸۳-۱۰-۱) برایی من (تەھا دەرویش) زاچی سالی بوو دگەل (۲۰۰-۱۵۰) گەنجین دیین کۆمەلگەھا قادیسە ل قوشتەپە ی ژ کونی ئینادەری و بیسەرۆشین کر بقی ئاوی (۶) کەس نیژیکتین کەسوکارین من ھاتن بنچاقکرن. ئەز مامەقە دگەل (۸) زارۆکین ساقادا یا ژ ھەمیان مەزنتەر تەمەن (۱۰) سالی بوو. سالیین یەکی دوویی مە کەلوپەلی خوئی ناف مالی فروت مە گۆت مروفین مە دی قە گەریین، پاشان ئەم دچووینە کارگەریی ل دەشتا ھەولیری مە ھەمی کاروکاریین کشتوکالی دکرن برۆژی من کارگەری دکرو ب شەقیژی دوورمان (خەیات)ی، تنی دا ھەوجە ی دەستی نەمەردان نەبین مە زارۆکین خو ب سەربەرز ی مەزنکرن کەسەکی ھەکی مە رەزالەت نەدیتتە چنکو ئەز بخو یا سەقەت ژ ی بووم. بەلی مەزن دیژن (ئەگەر مروف کەفتە بەحری دی دەستی خو ھاقتە کەزی) کورپی من (میغداد تەھا) ھەر ژ زارۆکینیا خو یی بەزرۆ ھۆشو چەلەنگ بوو زارۆک بوو دەمی بو من کورسیەکا زقروک چیکری، گەلەک جارن تەیارۆکین بوچیکان دا چیکەت ھەزو ئارەزو یا وی ل سەر چیکرنا کارین دەستی بوو. سالا ۱۹۹۳ ل کوردستانی بو گرانی من زارۆکین خو برنە ئیرانی لالی تیی خو ئەم دگەل وان دچووینە کارگەریی کورپی من دقیا کاری فرکە چیکرنی دگەل کەسەکی ئیرانی بکەت لی ژبەر رەوشا ئالوزا سیاسی نەکاری، ھەتا سالا ۱۹۹۷ دەمی ئەم قە گەریای کوردستانی ب ریکا چیکرنەقا ئوتوموبیلا ھەقالەک ل سناعا

هه‌ولیرئ ناسی و بهه‌قرا بریار دا فرۆکه‌کی درۆست بکه‌ن.
مه‌ رویی خو ژ مریه‌مخانی وهرگیارا و پرسیارین خو ئاراسته‌ی (میغداد
ته‌هایی پیندرۆی) کرن سه‌باره‌ت پلا خواندنئ، بیروکا درۆستکرنا فرۆکی،
نه‌ترسان ژ فراندنئ، جهی کارکرنئ، که‌ره‌ستین وان بکار ئینای و هاوکاریا
وان، ناقی فرۆکی و روژ و به‌روارا فراندنئ، جهین وانه‌ و راهینان لی کری
بو فراندنئ پرستین خو کرن.
(میغداد) ژی بقی تاوای بو مه‌ هاته‌ تاخفتن:

میغداد ته‌ها ، مریه‌م ده‌رویش

دکارم بیژم ئەم بی دایک و باب مه‌زن بووین باب هاته‌گرتن و دایک ژی
روژ و شه‌ف دناقا کاری دا بوو تنئ گیانی مه‌ (۷) زارۆکان ژ برسی رزگار
بکه‌ت بو مه‌ هه‌م دایک بوو هه‌م ژی باب. ده‌می مه‌ فام ژ خو کری مه‌ هه‌ست
ب ماندیبوونا دایکا خو دکر له‌ ورا ئەزو خوشکین خوژی بوینه‌ هه‌قکار بو
دایکا خو زارۆکین خه‌لکی موژیلی که‌یف سه‌یرانان بوون، ئەم دگه‌ل دایکا
خو دا ل ده‌شتا به‌رانه‌تی موژیلی خره‌که‌رنا گولین ده‌خلی بووین وان لناف
باخچین یاریان بو خو غار غارانئ دکر غار غارانا مه‌ژی ب دویف ده‌راسیقه‌

بوو كانى گەنكى دى گولە كا گەنمى ژىكەقیت يان ھىلىت دا ئەم خرڤە بکەين. دەستين وان تژى يارىكىڭ زارۋكان بوون يىن مەژى تویركى گولین دەخل و جەھى، براستی ئەقە بوونە مەزنترين باوەرى بۇ مە کو مەباوەرى ب خۇ ھەبیت و ئەم ل سەر لنگین خۇ راوەستين و ھەولا خۇ پىگەھاندنى بدەين و کەسايەتیه کا ب ھیز د ناخا خۇدا ئاقا بکەين ژ ھەمى ئالیەکیقە، ل دەستپىكى دایکا من بوۋتە کورتیهك ژ ژيانا مە شروڤە کر ئەز دووبارا ناکەمەقە، ئەز ژدایکبووبى (۱۹۷۵) تەمەنى من (۸) سال بوو دەمى بابى من ھاتیه بیسەروشوينکرن قوناغا سەرەتايىي من يا ثقافکرى ئەز کەسەكى کاسب و شولکەر بوومە ھەمى کارين کارگەرىي من يىن کرى ھەتا سالا (۱۹۹۸) ئەز بوۋمە پىشمەرگە ل سوپايا بەرخۇدان، پاشان من سەرپەرشتيا چىکرنەقا سەيارن دکر ل پيشەسازيا (سناعە) ھەوليرى من کەسەك ناسى بناقى (نەريمان ئەنوەر سالح) کەسەكى زيرەك و بتوانابوو ژ ئاليى تەکنىكى و کەھرەبايىقە وایەر مەنەكى ليھاتى بوو، دەرچووبى ناوەندیە، رۆژەكى نەريمانى گۆتە من دى شيم فروکەكى درۆست بکەم، من ژى گۆتى ئەگەر تويى ئامادەبى ئەز ژى دى ھەفکاریا تە کەم چنکو ئەقە ئارەزوويه کا منا زارۋکينىي يە وەرە دا بەھەقرا کار بکەين، سالا (۲۰۰۶) مەدەست بدرۆستکرن فروکەكى بناقى (زان) (۸۲) کر يا دوو نەفەرى مە ھىدى ھىدى ھەیکەلى وى ژ ئەلەمنیومی چىکر، پاشان مە سەرەدانەکا ئيرانى کر بو وى يەكى جامەكى قەوس بکړين لى بهايى وى زۆرى گران بوو مە نەکړى، ديزاين و نەخشى فروكى ل بەردەستى مەبوو مە رۆژانە بير ل چىکرن وى دکرەقە، ئەم چووين زانکویا سەلاحدین مە سمينارەك بو مامۆستا و قوتاييڭ ئەندازياريا ميکانىكى پيشکەش کر کاک نەريمان وەك قوتاييهكى فەخرىي زانکويى ھاتە وەرگرتن و مانگانە قوتاييڭ بەشى ميکانىك سەرەدانا مەدکر. ل پاش دوو سالان مە سەر ژنوى دەست ب

چیکرنا فرۆکا دوویی کر بناقی (زان) (۸۲) هەیکەلی وی مە ژ ئەله‌منیومی چیکر و جامی وی ژ پلاستیکەکی بهیز و مەکینه مە ل ئەلمانیا بو ئینا و فرۆکا خو دروست کر. ئەم چوار کەس نیزیکی سی سالان موژیلی درۆستکرنا وی بووین هەقالین هەقکاریا من و نهریمانی دکر (محەمەد قادر، مەسعود محەمەد، هوستایی درۆستکرنا کەلوپەلین ئەله‌منیومی یە) ب هەقکاریا کەسین دلسۆز کوردپەرور مە هەرچوار کەسان زۆر ب دلسۆزی و برایانه ب هەقرا کار دکر هەتا مە فرۆکا خو ب دویمایهیک ئینای. پاشان ئەز چوومه فرەنسا ل قوتابخانا (گریم) (شاری پلیقۆت) کو ۱۵۰ کم ل پاریس یا دورە بو ماوی (۳۰) رۆژا من وانه خواندن ل سەر چهوانییا فراندنی، من مفایه‌کی زۆر ل وی مەشق و راهینانی دیت. دەمی ئەز قەگەریای کوردستانی ب ئاگەدارکرنه‌قا حکۆمەتی و ئاسایشی ل فرۆکەخانا هەریری من دەست ب راهینانان کر.

ل (۱۰-۳-۲۰۱۰) بو یەکەم جار ب جلوبەرکی کوردی من دەست ب فراندنا فرۆکی کر و (۷۰۰) پیان ئەز بلندی ئەسمانی بووم، ماوی (۲۵) خوله‌کا (دەقیقا) ئەزو کاک نهریمان ئەنور ل ئەسمانی فرۆکەخانا هەریری ماینه‌قە و بشیوه‌یه‌کی سەرکەفتیانە ئەز روینشتم د هەمان رۆژدا (۵) جارن ئەز بلندی ئەسمانی بووم و روینشتم. لپاش قییه‌کی ژی دگەل هەقالی خو (نهریمان ئەنور) ی چووینه تورکیایی ل ئەسته‌مبولی بو ماوی (۱۸) رۆژا مە مەشق و راهینان و وانین فراندنی خواندن. دووبارە ل بەر چاقی راگەهاندنی ل (۱۰-۴-۲۰۱۰) مە راهینانیڻ خو دەستپیکرنه‌قە من و کاک نهریمانی فرۆکا خو بناقی (زان/ ۸۲) بلندکره‌قە بەره‌ف ئەسمانی و ب سەرکەفتیانە ئەم روینشتینه‌قە.

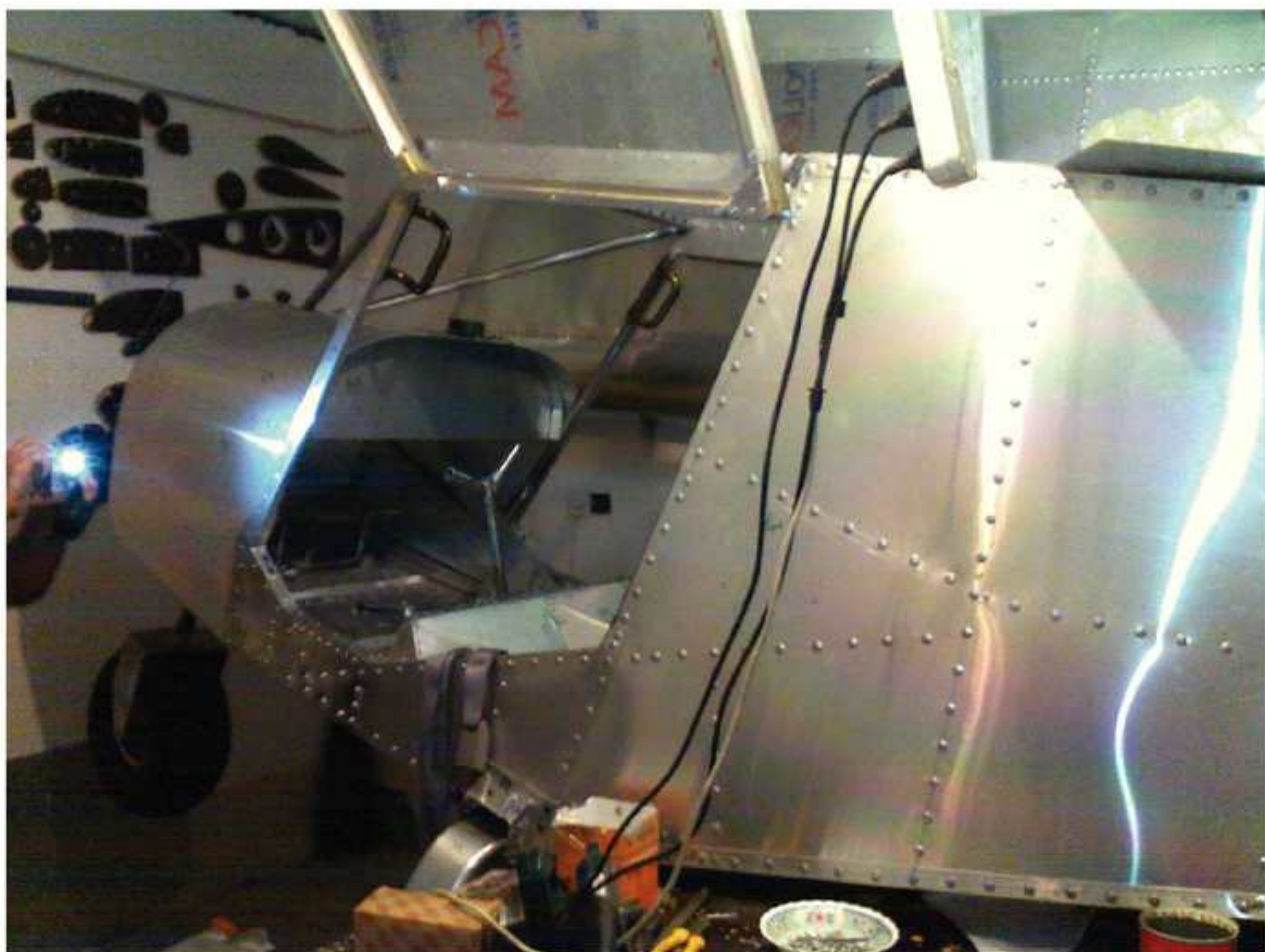
مە لبه‌ره ل دەمه‌کی نیزیک ب ئاوایه‌کی فەرمی ب ریوره‌سمە کا شایسته ل فرۆکەخانا هەولیری فرۆکا خو بفرینین. ئەز زۆر خو‌شحال بەختەوه‌رم دەمی ئەم شیای قی فرۆکی درۆست بکەم و بفرینم، سوپاسیا هەقالین خو هەرکەسه‌کی

پالپشتى لمەكرى دەكەم ھىقى دكەم حكۆمەتا ھەريما كورستانى ھەقكاريا
كەسىن بەھرەمەند وو خودان شيان بكەن، جھى ئاماژە پيكرنى يە ناقبرى نھا
ھەليكوپتەركى درۆست دكەتن سەدا حەفتا خەلاس كرىە.

نقىسەرى پەرتووكى كورته فليمەكى ديكومىنتارى لسەر ناقبرى دروستكرىە
بناقى (فرين د گەل بالنداندا)

وينين مگداد و ھەقالين وى و فرۆكين چيكرى

هەلبەجە دناقبەرا تەفکوژی و کیمیاباران و ئەنفال و تەعریبی دا

هەلبەجە دناقبەرا کیمیاباران و ئەنفال و تەفکوژیان دا

گەلی کورد خوهی چەندین کارەساتیڻ دلتەزین و بویه‌رو رویدانیڻ جەرگبەرە، ئەنجامدەرین وان دووژمنین مروقاتیی و کوردایەتیڻە. د دیروکا خویناویا گەلی کوردا ریژا قوربانی دانی و تەفکوژیان ل دەقەرین کوردستانی جیاوازی یا هەی هەندەك دەقەر ژەندەك دەقەرین دیتەر زیدەتر هاتینە کافل و ویرانکرن و راگواستن ئاکنجییڻ وان هاتینە ژ ناقبرن و ونداکرن. هەلبەجە ژ یەکە ژوان دەقەرین ل کوپیتکا گیان فیدایی دا ب سەربەرزى و سەربلندی مایەقە. هەر لپاش بونا هەلبەجەى ب قەزال (۱۸۸۹) کو لپاش نەجەف دوویەم قەزا عیراقییە، دووژمنین گەلی کورد دریخی نەکره ژ ئازارو ئەشکەنجەدانا هەلبەجەیان و کافل و ویرانکرن باژیرو گوندان و ژناقبرنا خەلکی دەردوورین وی هەر لناقەرەستا سەدی بیستی داگیرکەرین کوردستانی بهوقاتی خەلکی هەلبەجەى دگرتو ئەشکەنجە دداو شهید دکرن ئەف کارین نامروۆقانه کو دبازنی (کیمیاباران، ئەنفال، تەفکوژی) دا کۆمبوونە، بەهرا هەرە زۆرا قان تاوانانە لسەردمیڻ دوو سەرکردین کورد کوژو خوینمیژ (سەدام حسین، زەعیم سدیق) دا هاتینە ئەنجامدان.

تەفکوژی

لسالا ۱۹۶۳ دیه‌که‌م هی‌رشا سەربازیا زەعی‌م سدیقیدا باغی میری و بازارۆ دوکانیڻ هەلبجە‌ی هاتن سوتن و وی‌رانکرن چەندیڻ کەس ژ‌ی هاتن گرتن و کوشتن.

لپاش قی‌ یەکی ل (۲۶ - ۴ - ۱۹۷۴) جارەك دن هەلبجە هاتە ناپالم بارنکرن و (۵۳) هەقولاتیڻ بی‌ گونه‌ه و سقیل هاتن شەهیدکرن و ژ‌ئالیی‌ مادیقە زەرەرو زیانە‌کا زۆر ب خەلکی کەفت .

بەرخوهدان و خو‌راگریا خەلکی هەلبجە‌ی بو‌ ئە‌گەری بەردەوامی دانی‌ ب ژ‌یانا خو‌هیا سروشتی، ل سەرەتاییڻ سالیڻ هەشتایان حکومە‌تا عی‌راقی‌ چەند پی‌نگاقە‌ك رژ‌د توند هاقی‌تن بو‌ کونترۆ‌لکرن خەلکی دە‌قەری و شاری‌ هەلبجە‌ی ژ‌وانا:

۱- چاقدی‌ریکرن قوتاییڻ سی‌ نا‌قنجی و شەشی ئامادە‌ی و سەرژ‌می‌کرن وان لدویف بە‌لگە‌ها رژی‌ما چووی ژ‌مارە (۷۲۸۲) یا ل (۲۲ - ۲ -

(۱۹۸۱) دەرچوی .

۲- زیڤه‌فانی کرن ل زانایین ئاینی و سوخته‌و قوتابیین ئولی و مزگه‌فتان لدویف به‌لگه‌ها رژیما چووی هه‌ژمارا (۳۰۸) یا ل (۴-۶-۱۹۸۶) دەرچووی .

۳- گرتن و بارمته‌کرنا خیزان و کەس و کارین پێشمەرگه‌هان لدویف به‌لگه‌ها ژماره (۱۱) .

۴- گرتن و فه‌گواستن و سوڤرگۆنکرنا مامۆستایین ئولی و دویرکرنه‌فا وان ژ ده‌قه‌ری .

۵- راگواستنا بزۆرا سالا (۱۹۸۷) یا (۱۹۸۱) گوندین دەر دۆرین هه‌له‌بجە‌ی .

۶- بکوپته‌ران ره‌میکرن ل خه‌لکی ده‌قه‌ری ل (۱۱-۱۲-۳-۱۹۸۷) شه‌هیدکرنا (۶) هاولاتیان .

ئه‌فه‌و چه‌ندین کریارین دن بونه‌ ئه‌گه‌ری وی یه‌کی کو خه‌لکی هه‌له‌بجە‌ی ل (۱۳-۵-۱۹۸۷) دژی دام ده‌زگه‌هین داپلوسیینه‌رین به‌عسیان راپه‌رن و خو‌پیشانانان بکه‌ن، ده‌یته مه‌زنده‌کرن نیژیکی (۱۵۰۰) که‌سان به‌شدارى دقئ راپه‌رینیدا کر زوربه‌یا وان خورت و لاو بوون (۲۰۰-۳۰۰) که‌سین چه‌کدارژی دگه‌لدا بوون. ب ده‌نگه‌کی بلند ئه‌ف دوریشمه‌ دگۆتن: **(تۆپو تانک ته‌یاره‌ دهرمان ناکه‌ت له‌م شاره‌، هیزى گه‌ل له‌بن نایه‌ شه‌هیدبوون دکتورایه‌)** ل هه‌مبه‌ر قئ کریاری دووژمنی هیزه‌کا مه‌زن کو پیکه‌اتبوو ژ (۸) کوپته‌رین جه‌نگی و ب پالپشتیکا زۆرا زریپۆش و له‌شکه‌ری هیزش کره‌ سه‌ر باژیڤی هه‌له‌بجە‌ی خه‌لك هاته‌ ئاگه‌دارکرنه‌فه‌ بوماوی یه‌ك ده‌مژمیڤی پیدقیه‌ مالین خوه‌ چول بکه‌ن به‌هرا زورا وان مالین خوه‌ بجه‌ هیلان لی هنده‌ك ببین خانیان که‌فتن ل ده‌می گه‌ره‌کا کانی عاشقان ب تانک و تۆپ و شوفه‌لان ویرانکری و دگه‌ل ئه‌ردی راست کری ته‌قایا که‌سین بریندار بووی

و یین زیڤهقانی ل برینداران دکرن ل نه خوشخانی گرتن و ل نزیك سەربازگه‌ها گوندی (باموک) زیندەبەچال کرن، هندەك ژى قە گواستن بو سەربازگه‌ها (سەید سادق) لپاش کولەبارنکرنی ب جلوبەرگقە ب شو فەلی بنناخ کرن، لسالا ۱۹۹۷ بریكا جوتیاره‌کی هاتنه قە دیتن دوباره ب ریوره‌سم هاتنه قەشارتن دقئ کاره‌ساتیدا دهیان کەس هاتن گرتن و کوشتن و وندا کرن و ب هزاران کەس ژى ئاوارهو بیدهرتان بوون.

کیمیباران

ل (۱۶ - ۳ - ۱۹۸۸) دەمژمیڤ (۴۵ / ۱۱) خولەك فروکین جه‌نگیڤن رژیما فاشیزما بەغدايي ب بومیڤن کیمیاوی وغازا (خەردەل، سیانید، سارین، VX) باژیری هەله‌بجەي بومبەبارنکر دئەنجامدا (۵۰۰۰) هەزار مروقین بی

گونه‌ه و سڤیل بونه قوربانی و (۱۰۰۰۰) کهس بریندار بوون (۷۰۰۰۰) هزار ئاواره‌ی ولاتی ئیرانی بوون. بریندار تا نها لبه‌ر برینیڻ خوه دنالینن و لدویف چاره‌سه‌ریان دگه‌رن و هه‌له‌بجه بیه‌ک جاری کڤل و ویران بوو خه‌لکی شیای خوه رزگار بکه‌تن ب سه‌خت و دوژواری خوه گه‌هاندە ئیرانی و ل ده‌ستپیک‌ی ل کومه‌لگه‌ها (به‌رده سیر) ل کرمان ئاکنجی بوون کو ئەو کومه‌لگه‌ه بو ئەفغانیان هاتبوو به‌ره‌ه‌فکرن ژبه‌ر باری ناله‌باری کومه‌لگه‌هی و سه‌ختیا ژیان‌ی جارەک دن فه‌گه‌ریانه فه بو کومه‌لگه‌هیڻ (سه‌ریاز، سونقور، که‌نگاوهر، جوانرۆ، کامیران، کانی دینار، بارام ئاوا) سه‌ره‌رای ئەوان خه‌میڻ گران وئازاریڻ برینیڻ کویرو دژوار هه‌لوه‌شیانا شیرازی خیزانی و نه‌بوونا پیدقیاتیڻ ژيانا نورمالا هه‌ر مروّقه‌کی دابه‌شبوونا که‌سوکاریڻ یه‌ک دی بسه‌ر ده‌قه‌ریڻ جودا جودا دا، هه‌له‌بجه‌ییان پر ب دژواری و سه‌ختی به‌رده‌وامی ب ژيانا خوه ددا. جهی داخی یه ژبه‌ر به‌رژه‌وه‌ندیڻ هه‌ف پشک ته‌فی جیهان ل هه‌مبه‌ر فی تاوانی بیده‌نگ و مات و کر ماقه و پشتا خوه ل هه‌می یاساییڻ نیقنه‌ته‌وی بنه‌مایڻ مروّقاتیی کر، که‌سو لایه‌نیڻ خیرخوازو مروّف دوست هه‌قالین گه‌لین بنده‌ست و ژارو به‌له‌نگاز یڻ خوه‌ی هه‌لوئیست و هه‌فکاریه‌ک نیوده‌وله‌تی کری ب په‌نجیڻ ده‌ستان دهاتن هه‌ژمارتن لی چگاکان رۆلو جوامیرییا کوردیڻ کوردستانا رۆژ هه‌لات و هه‌ولیریان ل هه‌مبه‌ر هه‌فکاریکرنا هه‌له‌بجه‌ییان ناهیت ژبیرکرن.

ئەنفال

ئەنفال زادو هیقینیڻ هه‌را عه‌ره‌بیڻ ناسیونالیست و شوقینزم بو کوب هه‌زاره‌هان کوردیڻ کوردستانا باشور بنچاڤ و ونداگری، لپه‌ی نه‌خشه‌کی دارشتی و سه‌رمایه‌کی زۆرو له‌شکه‌ره‌کی مشقکری و لدویف گرتنا نزیکه‌ی (۱۰۰۰۰) فه‌یلیان و بنچاڤکرنا (۸ ۰۰۰) هزار بارزانیان ب (۸) قوناغان

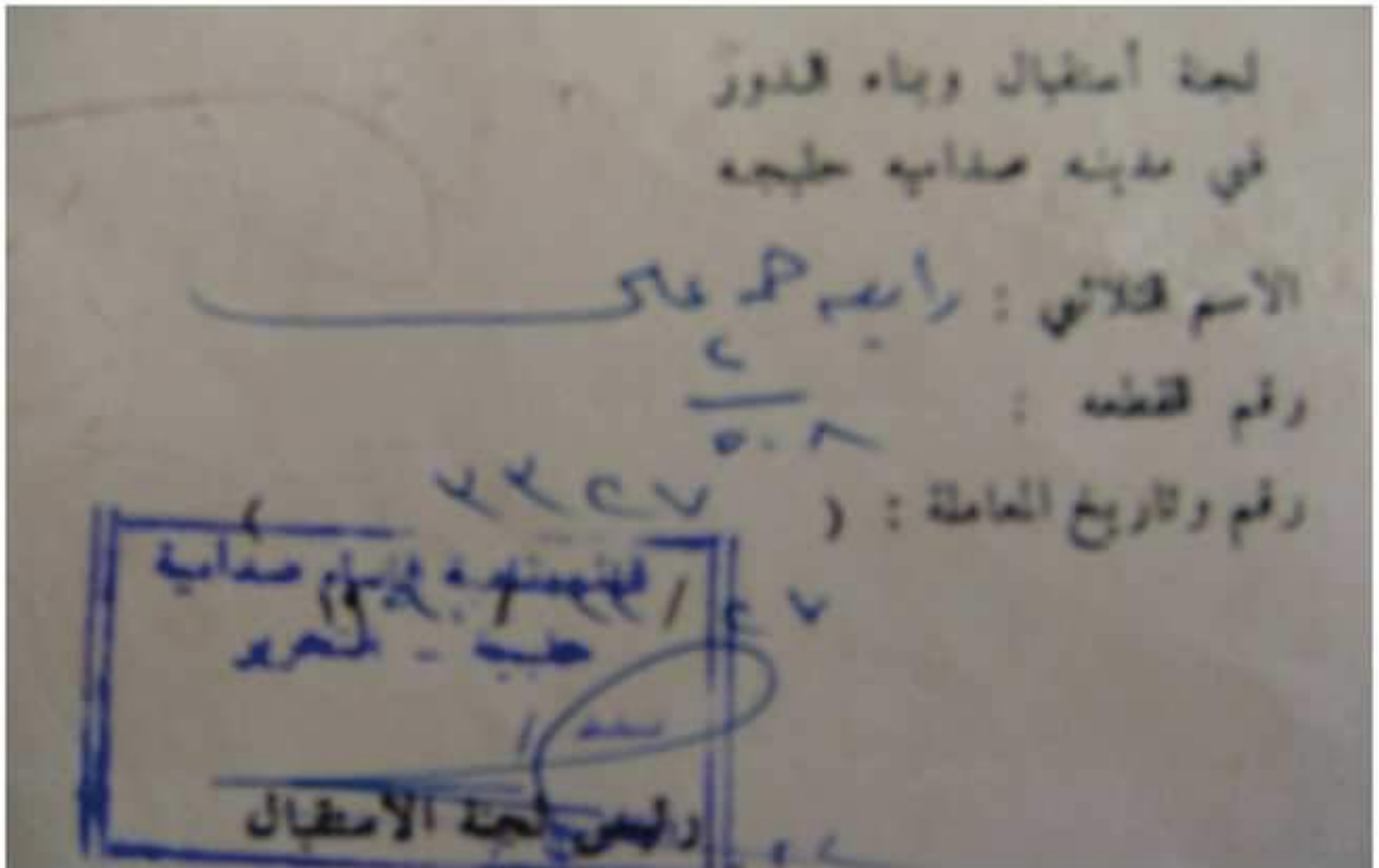

ل (۲-۲۳ - ۱۹۸۸) ل سەرگەلو بەرگەلو دەست پیکرو ل (۶-۹-۱۹۸۸) ل بادینان کوتای پیهات و نیژیکی (۱۸۲۰۰۰) مروقان بونه قوربانی ئەقی کریارا نه مروقانهیا به عسیان. ههله بجهیی ژی بی بههره نه بوونه ژقی کریارا هوقانه لی ژبه رگرنییا تاوانا کیمیابارنی، ئەنفالکرنا خه لکی ههله بجهی وهکی پیتهقی نه هاتیه ناساندن. لبه رسه ختیا ژیاننی و دورکه تن ژ وهلاتی خزم و کهس و کارینن خوه لدویف بریاره کا لیبوورینا به عسیان هنده ک ژ خه لکی باژیری ههله بجهی قه گه ریانه قه بو عیراقی و خوه ته سلیمی له شکه ری عیراقی کر ب ژنو زاروک قه حوکه تا به عسیان ژی هه می ب زیلین سه ربازی و پاسان قه گواستن نا قه راستا عیراقی و هه می ل گرتیخانا نوگرهت سه لمان کۆمکرن، سه ره پای برسیکرنی و تیئیکرنی و ئەشکه نجه دانی روژانه دهسته دهسته دبرن و زینده بچال دکرن ژبه ر زولم و سته ما حه جاجی یین ساخ ژی خوه زی ب مرنی رادهیلان سه دهه هان

کەس بونە قوربانی ئەقی رهفتارا خاپینوکا به‌عسیان. دئەنجامادا ب هه‌زاره‌هان هه‌له‌بجه‌ی دناقبه‌را (کیمیاباران، نئنفال، کۆمکزیان) دا بونە قوربانی و هه‌له‌بجه‌ی بگشتی ویران و کافل بوو، یین ساخ ژی مایه‌قه‌ دناقبه‌را مرن و مانئ دا ل ناف کۆمه‌لگه‌هین (سه‌ریاز، سونقور، که‌نگاوهر، جوانرۆ، کامیران) دا ل رۆژه‌لاتا کوردستانی و کومه‌لگه‌هین (گرده‌چال، به‌رحوشترا) ل دهردۆرین هه‌ولیرئ ب خوراگری و به‌رخوه‌دانی به‌رده‌وامی ب ژيانا خوه‌ ددا. ل شوینا کارگه‌ه و داموده‌زگه‌هین خزمه‌ت گوزاری، چه‌ندین گورین بکومین مروّقان بجه‌ مان کو هه‌ر یه‌کی ب هه‌زاران ژن و زارۆک و پیرو لاو بخوڤه‌ گرتینه. میناکی (گورئ بیابانا عیراقئ، به‌هه‌شتا زه‌هرا ل ته‌هران، گوندین سنورین سه‌رده‌شتئ، باموک، ده‌له‌مه‌رئ، گورستانا هه‌لبجه‌ی کو سی چال یین لیه‌هی دیه‌ک ژواندا (۱۵۰۰) مروّف هه‌نه، ناقبه‌را عه‌نه‌ب و عه‌بابیله، گولانی خوارو) سال بو سالی گورستانین وان ده‌ین فه‌دیتن. هه‌تا نها تنئ یه‌ک گور یئ هاتیه‌ فه‌کۆلین و هه‌لدانه‌فه.

به‌عس و شه‌ری ده‌روونی (مدینه صدامیه حلبجه)

به‌لگه‌یه‌کی به‌عسیان ل سه‌ر شیواندنا ناڤ و جهین کوردستانی هه‌له‌بجه وه‌ک نمونه

لجنة استقبال وبناء الدور
في مدينة صدامية حلبجة
الإسم الثلاثي: رابيه حمه علي
رقم الصفحة: ٥٠٨/٢
رقم وتاريخ المعاملة (٣٣٢٧) ١٩٩٠/٣/٢٧

رئيس لجنة استقبال
قائمقامية قضاء صدامية
حلبجة المحرر

هه‌ر دگه‌ل بده‌سته‌ئینانا ده‌سته‌لاتی رژیما به‌عسی قیایه هزرو هیزا خوه ب
زه‌برو زه‌نگ سه‌ر گه‌لین عیراقی دا سه‌پینیت، ژبو فی خو سه‌پاندنی هه‌می

رىك و مىكانزمىن ستمكارىي بكار ئىنان كەسىن دەهەبوونا خوەدا هەژارو
لاواز و خو ويست ب سەرمايه و پله و پايهى دچارچووقه كيدا ل قالب دان، ل
قالبانا هزرو هوشا مروقان لدويف خواست و ويستين خوه كوشتنا وژدانه كا
تەندروسته، بەربەستو ئاستەنگەگ پر مەزنە دريا پيشقه چوون و داهينانى
دا. دستراتيجيه تا هزرا بەعسياندا تنى ژماره يەك و دوو دبازنى هوش و هزرا
واندا چەرخ و دەوران ددان، ژماره سى هەبوون نەبوو ژماره يەك بەعسى و
هەقالين بەعسى و يى وەك بەعسيان دھزراند، رند و جوان و خوشەويست بوون و
بەهەشت لبن لنگين وان بوو، ژماره دوو كەسىن بەرؤقاژى بەعسيان بىردكرهقه و
خوهى هوش و هزره كا خو سەرو ئازادبوون، ناپەسندو كرىت و نەهژى ژيانى
بوون و دقيا ببانە ئاگر خو شكەرين دۆزەخا بەعسيان، تاكى سييەم هەبوون نەبوو
يان بەعسيبە و خوشەويست يان تو نەحەزو خائين و دوژمنى گەل و وەلاتى.
دقى ستراتيجه تا نەدورست دا بەعسى و كەسىن ب هزرا بەعسيان كاردكر
خوهى مووچەو پله و پايين بلندو ژيانە كا خو شبوون، يين دن دنە خو شترين ژياندا
بوون هەمى خوشيهك بو وان تاوان بوو، بو مرنى دباش بوون هەمى ريك
دگرتنە بەر ژبو مراندن و كوشتنا وان كەسىن وەك وان هزر نەدكرهقه، بگره ژ
(راگواستن و نەفى كرن، تالانو سەررەت و سامان برن، گرتن و ئەشكەنجەدان،
كوشتن و زىندەبچالكرن، هەتا لدويماهيكي درندييا وان كەهشته كوپيدكى،
كو هيرش بناقى ئەنفال و كىمىبارانى) ئىنانه سەر گەلى كورد. ب هزرهها
ئىنسان ونداكرن ژناف برن ئەف پاكتاوا رەگەزى بو وان كەسان بوو يى گيان
و جەسەدى خو كرىه قوربانى لى بوو وان كەسىن دەليقه نەبووى هەبوونا وان
ژ مەيدانى راکەن و رەشقه بکەن، مىكانزمىن شەرىن دەروونى ل هەمبەر وان
ئەنجام ددان، وەك قان ميناكىن خواری.. هەر تشتهكى جوان و ژ هەژىبا بناقى
سەدامى و بنەمالا ويبوون وەك (سەد سەدام، نەخوشخانا سەدام، زاكوى سەدام..

هتد) هەر تشتەك و پەیف و چەمكەكی وژدانا مروقیڻ وهك وان بیرنەكریفا بكاردئینان بو بریندار کرن و ئازاردانا دەروونی .

دشەری عیراق و ئیرانی دا ساروخ بناقیڻ (حەسەن و حسین و عەباس) کۆ ناقیڻ پیروژن لدەف موسلمانان نەمازە خەلکی ئیرانی بتایبەت شیعان درۆست دکرڻ و شارو گوندیڻ وان پی ویران دکرڻ، دەمی دەنگ و ترسەك هەبا ئیرانی دا هەوارکەن یا حسین یا عەباس ساروخەك بناقیڻ وان دا ژئەسمانی باریتن و وهلاتی وان ویران کەت و هزارەها ئینسانان دخوینی گەقزینیت. هەروەسا ل هەمبەر گەلی کوردژی ناقیڻ کریت و درۆستکرنا وینەکی ناشرین دھزرو ناخا تاکیڻ جفاکیدی کارەکی روژانە بوو، وهك (خائین، (مخرب) و تیکدەر و (عوصاد) و (عدو) دوژمن (عمیل) و بکریکرتی و دەیان و سەدان ناقیڻ نەهەژی و کریت بو داتینان. هەروەسا چەندیڻ گەرەك ل شاری دھوک و هەولیری بناقیڻ (حی سدام) بناف کرن، کۆمەلگەه بو بارزانییان درۆستکرڻ بناقیڻ (قودس، قادسیه) هیرش ئینا سەر گەلی کورد بناقیڻ سورەتەکا قورئانا پیروژ (ئەنفال)، سەربازگەه بناقیڻ یاریت پیغەمبەری دکرڻ (معسکر خالد بن ولید) کورد تیدا زیندەبچال دکرڻ،

ئەقە هەمی بو وی یەکی بوون یەك دا ئیسلامی ل بەر چافی موسلمانا رەش بکەت، دوو.. وژدانا وان ئازار بەدت. هەمی ریکیڻ ژناقبرنی ژبو (کلتوری، جفاکی، دابونەریتین رەسەنن کوردان و دیموگرافی و گۆرینا ناقیڻ گوند و شاران و جەین گرنگ، هەتا سرۆشتی کوردستانی) گرتنە بەر ل هەمبەر گەلی کورد بگشتی و خەلکی هەلەبجە ی ب تایبەتی. هەلەبجە وهك سومبلا بەرخۆدان شوړش و شهادەتی هەرگاف درک و کەلەمی چافی دوژمانان بوویە نەمازە بەعسیان.

لەورا هەلەبجەیی ب (کۆمکوژی، کیمیابارنی، ئەنفالی) دەهاتنە ژناقبرن

و ونداكرن، وهك كۆمكۆزىا بۆمبەبارنا ۱۹۷۴، راپەرنا كانى ئاشقان، كىمىيارن و ئەنفاللا سالا ۱۹۸۸) بەزارهها هەلەبجەى دناقبەرا قان سى كرىارىن نەمرقانهدا هاتن شههيدكرن يىن شهادەت ژى نەبوويه بەهرا وان بەهەمى ئاوايهكى ئازارو ئەشكەنجە ددان خوزى ب شههيدبوونى را دخواستن. دكىمىيارانان هەلەبجەيدا هەلەبجە بدار و بەرقە هاتە سووتن و ويرانكرن خەلكى وى بوونە (۶) بەش:

- ۱- بەهرا هەرە زۆرا وان ب كىمىيارانان (۱۶-۳-۱۹۸۸) شههيد بوون.
- ۲- يىن شههيد نەبووى ئاوارەى ئىرانى بوون ل ئىرانى مانەقە هندەك بريندار هاتن قە گواستن بۆ ئەلمانىاو وەلاتىن دن.
- ۳- جەى داخىيە گەلى كورد گەلەكى خوش باوهرە، بەعسيان لىبوورينەك درەو دەرگر بەشەكى كىم ژ هەلەبجەيان باوهر پىكرو قە گەريانەقە، هاتن دەستبەسەركرن و ئەنفالكرن.
- ۴- هندەك ژ هەلەبجەيان دەمى ل ئىرانى قە گەرياي نەهاتن ئەنفالكرن، لى راگواستن كۆمەلگەهين (گردهچال و بەرحوشتر) ل دەشتا بەرپانەتى هەوليرى

- ۵- كۆمەكا زارۆكان ژى دناقبەرا عىراق و ئىرانى دا وندا بوون سال بۆ سالى تاك تاكە دەينه قەديتن و قەدگەريينهف باژيرى هەلەبجەى.
- ۶- يەك دوو رۆژا بەرى كىمىيارانان هەلەبجەى ژبەر ئەگەرا توپبارنى هندەك هەلەبجەى و خەلكى دەررۆرى هەلەبجەى مالين خو بجه هيلان و ئاوارەو مشەختى سليمانىي و دەررۆرىن وى بوون. سالا ۱۹۹۰ ژبو ئازاردانان دەرروونى هەلەبجەيان و ژبير برنەقا ناقى هەلبجەى كۆمەلكەهەك بناقى (صداميه حلبجە) سەداميهى هەلبجە درۆستكر، وينەكى سەدامى وهك بەرى بناغە دروست كروو لبن نقيسى (صداميه حلبجە) ناقى قەزا هەلبجەى گۆرى، تاوانا ئەقەژى بۆ وى يەكى بوو

گورانکاریڻ دناقڻی ھەلەبجەیدا بکەت و تاوانا ھەلەبجەیی ژبیرا خەلکیڻ بباتەڤە و پاکانەکیڻ بخۆ چیبکەت و بەرامبەریڻ خۆژی تاوانبار بکەتن. ژلایەکیڤە خەلکیڻ ھەلەبجەیی بکیمیایا ژەھرین ترسناک و توپ وناپالما شەھید دکرڻ ژلایەکیڻ دیڤە خۆ وەک رزگارکەرو فریاد رەس نیشان ددا. براستی نەڤی یەکیڻ کاریگەریەک مەزن ل سەر ناساندنا ھەلەبجەیی کریە و نھاژی دیژنە ڤی کۆمەلگەھی ھەلەبجەیی تازە، یان ھزرەک ھەییە دیژن ناقڻی ھەلەبجەیی بلا بتنی بمینیت پەیڤا شەھید کو پەیڤەک پیرزوو جوانە و بویە سومبولاً شەھادەتی و ناسناما گەلی کورد راکەن چونکو ھەلەبجە زیندیە ژیان تیدا بەردەوامە، براستی بەزرا من زیندبوون دگیان فیدای شەھادەتی دایە. بلا ناڤەک دن بو ھەلەبجەیا تازە دانن دوو ھەلەبجە نەمینن، چونکو زۆر جارا مەگوە لی دبیت دیژن ھەلەبجەیی کۆن و تازە ڤی یەکیڻ ژی کاریگەریا خویا ھەیی، لی خەلکیڻ ھەلەبجەیی خەلکەکیڻ قەھرەمان و شوپشگیرو فیداکارە ھەژی جوانترین ناڤ و جوانترین خزمەت گوزارییانە، دەمی نەز بکارەکیڻ رۆژنامەقانی چووہ ھەلەبجەیی کولان کولان شەقام شەقام گەریای و چویە مالا عومەریڻ خاوەرو کانیا پربووی ژ مەیتان ل سەر ریڤکا ھەلەبجە عەبابیلە، وینین رۆژین کیمیابارنی و نھا من بەراوردوو ھەڤبەری یەک دانان و کرن، چ جیاوازیەک وەسا بەرچاڤ نەبوو؟! ئەو وینە د رۆژنامەکیدا بەناقڻی (شازدەیی سی) دا مەھەڤکرڻ. سەدان و پرسیار دەسەری مندا بوون شولخە، ئەز ب دەستکەکیڻ گولانڤە چوومە سەر وی چالا ھیشتا ھەستیکیڻ سەدان ھەلەبجەیا تیدا مای تیر تیر گریام گریام، نەبوو یین ناڤاگۆریڻ پیروژ ئارام رازای، لی بوو یین ساخ و دناڤا رارای و دەروونەکیڻ شەپرزەو ئالوزدا دژین و ژیای، رۆژانە روح بارانەک دئاشوپین واندا دباریت ، بو

مروقى دەمى ژمرۆقاتىي دەردكەقىت و ئەقى تاوانى ئەنجام ددەت.بۆ زاروكى ناسرۆشتى ژ داىك دبىت، بۆ پاكىيا كوردان دەمى ناخا پىسا داگىركەرىن وهلاتى خوہ باش ناقەخوینن. بۆ ھونەرمەند و نقىسەرىن كورد كو مەزناھىا ھەلبجەى ب دنىايى نانسینن. لەورا ئەز ھىقى دکەم ژ ھەمى شارەزاو رۆشەنفرۆ سىياسەت مەدارو ھونەرمەندو سىنەماكارىن كورد ل سالا (۲۰۱۱) نەوہك سالىن بەرى، مەزنترىن كۆنفراس ل سەر ھەلبجەى بەرھەقبكەن و (۱۰) پەرتووكان چاپ و بەلاق بکەن لسەر قان بوارانە (مىژويا ھەلبجە، جوغرافىا و ژيانا سرۆشتى، دابوونەرىت، كلتورى، كارىن دەستى، دىكۆمىنتارى، شەھىدكرنا ھەلبجەى، ئەلبووما وىنىن شەھىدان، ئاقەدانكرنا ھەلبجە) ب زمانىن كوردى عەربى بەین چاپكرن و بەلاقكرن. چنكو ناساندنا كىمىبارانا ھەلبجەى ناساندنا برىنا گەلى كوردەو ئەركەكى نىشتىمانى و نەتەوىيە. * ھەلبجە سومبلا شەھادەتا گەلى كوردە ب بىھنا ستىقى.

* ل سالا ۲۰۰۸ دووبارە ئەز چووم ھەلبجەى بۆ گرتنا وىنەيىن ھەلبجە و بەراوردكرنا وانا دا بىژمە دەستھەلات دارىن كوردان، ئەقەيە ھەلبجە، ھەوہ چكرىە، ئەف نەژى رەنگەكى دىن تاوانىيە.

لەبۆ قوربانیانی جینۆساید مینۆمینت دروست دەکریڻ

مینۆمینتی هەلەبجە وەک نموونە

بە هۆی داگیرکردنی کوردستان شوین نەماوە کە کورد خوینی لێی نەرێژی و قوربانی بۆی نەدابی. بەلام رێژەی قوربانیان لە هەندیک شوین گەشتوتە ئاستی سەرسامی، کە هەمیشە لەناو هەستو ویتاردانی مرۆف دا بەزیندۆی دەمینیتەووە و سالانە نەووە لە دوای نەووە یادیان دەکەنەووە شوینەکان و یادهکان وەک سومبولیکی پیروژ راده‌گرن. هەروەک چون شیعه‌کان یادی شەهیدبوونی حسین کوری عەلی بە فرمیسک و نزا دەکەنەووە کە بەر لە (۱۴۰۰) سال پیش ئیستا شەهیدیان کرد. هەروەها کارەساتی هیروشیما و ناکازاکی کە لە لایەن ئەمریکەکانەووە، جینۆسایدی ئەرمەنیەکان لە لایەن عوسمانیەکانەووە تاوانی

ھەردوو گوندی سەبرو شاتیل لەلایەن جولەکەکانەو، تراژیدیایەکانی کوسوف و لەلایەن سەربەکانەو، تاوانی تەقکوژی و ئەنفال و کیمیابارنکردنی کوردستان لەلایەن بەعسیەکانەو ئەنجام دراون. کەسوکارەکانیان بەپیرۆزی یادیان دەکەنەو، رەمزو سۆمبیلیان بۆ دروست دەکەن بۆ پارستنی کەلوپەلەکان و بەرز راگرتنی ئەم بوونانە کە وێژدانی مەروقاھەتیان بریندار کردووە. بۆ ئەم مەبەستە حکومەتی ھەرێم پشەتگیری لەو دەکریت ھەر شوینیکی رێژەیی قوربانیان زۆریت مینومینتیکیان یان یادەو ھەریکیان بۆ درۆست بکەن چونکە تراژیدیەکان ئەو ھەندە زۆرن رەنگە خۆ لە (۱۰۰) تاوانی دژ بە مەروفا بەدات کە ھەریەکیان (۱۰-۱۰۰-۱۰۰۰) کەس تێدا بوونە قوربانی. بۆ ئەم مەبەستە مینومینتیکی بۆ گشت کوردستان لە ھەولێر دروست دەکریت ھەر ھەروەھا لە بارزان و لە ھەلەبجە و شوینەکانی تری کوردستان کوتەلی شەھیدان و گۆرپی تاییبەت بۆیان دروست دەکەن.

سەبارەت بە نوژنکردنەو مینومینتی ھەلەبجە بەرپۆبەری کارگیری مینومینتە کە سەرخیل غەفاری بەم شیوہیەیی خوارەو بۆمان ناخفت: لە سەر پێشنیاری ھەقال مام جەلال، دکتۆر بەرھەم سەلح بریاری دروستکردنی مینومینتە کە دەکرد و، لە ژێر سەرپەرشتی ئەندازیاری سەرپەرشتیار (جەمال بەکر) لە (۱۵-۱-۲۰۰۱) دەست بە کاری مەیدانی کرا، کە تێیدا چەندین کەسی ھونەر مەندو شارەزا کاریان تێدا کرد، وە ک ریبوار سەعید کە (۵۰۰۰) پۆرتیت کە بۆ پینج ھەزار شەھید بوو دروست کردبوو. ھەر ھەو ھەلەبجە شێرکۆ بیکەس بە شیعەرەکانی خۆی دیوارەکانی رازاندبوون.

بۆ کۆمکرنا زانیاریان، نفیسەر بۆ ماوی (۳) رۆژان سەردانا ھەلەبجەیی کر و د راپۆرتەکا مەیدانیدا ئەف زانیاریایەو چەندین زانیاریڭ دی کۆم کرن.

رزگار بووین کۆمکوژیان

- * رزگار بوویەکی کۆمکوژییڻ ۱۹۶۳-۱۹۷۵.
- * پینج رزگار بوویڻ نەنفالکرنا کوردان ۱۹۸۸.
- * رزگار بوویەکی کۆمکوژییا کۆرەوا ۱۹۹۱ هەولیر.

سەرۆت

فەرەج

حەسەن باسەرە

عەبدولکەریم

هاشم

نەبابەکر

عەبدولقەهار

(۱۸) گولین کلاشینکوفی و (۴۸) ساچمین توپی بمن

که‌فتن و ئەز بېرینداری ژبن مه‌یتان دەرکه‌فتم..؟!

باژیږی کویی هەر ژ که‌فندا نا‌قه‌ندا که‌سین خوانده‌قان و شاعرو زاناو شوره‌شکیږان بوویه ب سه‌ده‌ها مروّقیڻ کوردپه‌روهرو گوریکه‌ر ژیده‌رکه‌فتینه ژبه‌ر قی یه‌کی داگیرکه‌ریڻ کوردستانی میناکی ته‌قایا باژیږیڻ دن یین شوره‌شکیږیڻ کوردستانی کیتمه‌رخه‌می نه‌کریه ژ گرتن و کوشتن و تالان و ویرانکرنی، لناقبه‌را دوو سالیڻ خویناویڻ گه‌لی کوردا لباشوری کوردستانی ب ده‌ستیڻ چوار سه‌رکردین عه‌ره‌بیڻ شوقینی وه‌ک (ته‌ها شه‌کرچی و زه‌عیم سدیقی، سه‌دام حسین و عه‌لی کیمیاوی) به‌ه‌زاره‌ها مروّقیڻ بی‌گونه‌ه‌ه‌ وسقیل

لناقهندا کویی و دهر دؤرین وی هاتن گرتن و ره میکرن و ٺه نفال و جینوساید کرن کو هه ریه ک ژوانا بخوه داستانه ک و بسه ره اته ک مهزنه، هه ر لده سته پیکا شو رشا ٺه یلوی ل (۴-۷-۱۹۶۳)، **(مونیره مهلا تاهر جهلی زاده)** دگهل کورپی وی **(شوان سابیر)** کو ل بهر مه کی دایکا خوه بوو برایی ٺیکانه یی (۷) خوشکانبوو بدهستی ره شه کین (تهها شه کرچی) هاتنه ره میکرن و وهک (عومه ری خاوه ر) بسه ره هه قدا که فتن و دناف گو ما خوین و شیراندا گه فزین. ترسو توقاندن و گرتن و کوشتن یا بهرده و امبوو لناف کویی و دهر دؤرین وی ل (۷-۷-۱۹۶۳) هاتنو چوون هاته قه دهغه کرن و دهست ب ته قی هه ره مه کی هاته کرن و (۳) کهس بناقین **(مهلا شیخ تاهر، حه مید فه قی سمایل دارتاش، جهلال سمایل ٺه حه سور)** هاتن شه هید کرن، ب سه دهها که سین دن هاتن گرتن و بنچاقر کرن و به ر هف گرتیخانا (موسه یب) هاتن برن و بو ماوی (۵) مانگان هاتن دهسته سه ر کرن (۶) کهس ژوان گرتیان کو موسلمان و مه سیحی بوون بدن گین ناف باژی ری کویی قه هاتن گریدان و ل بهر چاقی خه لکی هاتن ره میکرن. بقان ناقانه **(شه فیق ئومه ر چایچی، حه مه ده مین ٺه حمه د ئاغا حه ویژ، سوله یمان حه مه قاوه چی، محمه د وه هاب ئاغا حه ویژ، یوسف حه نا بهر گدروو، حه نا یوسف هه رمووته ی)** هه ر دقئ بهرده و امیا مرو فکوشتنا تهها شه کرچیدا ل (۳۱-۷-۱۹۶۳) (۴) که سین دن کو (۳) لی برابر بوون بقان ناقانه (حسین شه ریف ٺیبراهیم، حه سه ن شه ریف ٺیبراهیم، عومه ر شه ریف ٺیبراهیم، قولی کو یخه عه لی) هاتن گریدان بدن گانقه و بی گونه ه هاتن شه هید کرن ل سالین شیستان ب سه دهها که سین قهزا کویی لب ن چاقدی ریا تهها شه کرچی موسلاوی هاتن گرتنو کوشتن بدهستی حه ره س قه ومیان کو عه ره بین عیراقی و سوری بوون. تاو نبارین سه ره کیین گرتن و کوشتان خه لکی کویی (۵) که سبوون ژوانا

(بەدرەدین عەلى - پارىژگارى ھەولپىرى، عەمىد روكن - سەئىد فەتھى ئەلسەقەلى حاکمى عەسكەرىي گىشتى، سەئىد ھەمو - ئامر جەعفەل، تەھا شەکرچى، ئامر لىوایى کویى، ئەبوعامر رىئەبەرى پولىسى کویى)، د بەردەوامىا ئەقى سىياسەتا درپندانەو کوردکۆژدا (سەدام حسینى و عەلى کىماوى) بەھزارەھا ژنو زاروکىن کویى و دەردورین وى ئەنفال و زىندەبچالکرن، (بارق عەبدوللا حاجى حنتە) یەکبوو ژ سەرلەشکەرىن ھوقناکىن سەدامى (۳) گەنجىن کویى بقان ناغانە (کانەبى رەزا عەبدوللا، ھەمەد رەزا عەبدوللا، عەبدوللا ئەھمەد ھەمەدەمىن) خەلکىن کوندیندىن (شەوگىر، خرابە) گرتن و بفرۆکا ھەلیکوتەر بەرف ئەسمانى بلندکرنوو ژ فرۆکى بەردانەف خواری، ژبەر قىی دیمەنى ھوقناک براپەکى (کانەبى و ھەمەدى) بارى دەرونیى وى تىک دچیت و بارى ئابوریى مالا وان زور یى خرابە و ژيانا خوە لناف حسارىن ھەيوانى ل شەوکیپر بسەر دبەن و کەسەکى حزبى و حکومى ئاقریەك لىنەدایە. بو زىدەتر شارەزابوون لقان کارەساتو روداوین تراژیدیایىن بسەرى خەلکى شارى کویى ھاتى مە چاڤپیکەفتنەك دگەل (ھەسەن ئەھمەد رەسول) ناسراو ب (ھەسەن باسەرە) کر.. کو یەکبوویە ژوان کەسىن ل ھىرشا (۸-۱۲-۱۹۶۳) ھەرەس قەومىان کرىە سەر سماقولیى و دگەل (۳) کەسىن دى رەمیکرى و ب موعجىزە ژبن مەیتان دەرکەفتى و رزگار بووى.

مام ھەسەن ژ دایکبوویى سالا (۱۹۳۳) خەلکى گوندى باسەرەیە بقی ئاوايى بومە ھاتە ئاخافتن:

ل (۱۲-۸-۱۹۶۳) لەشکرى حکومەتا عىراقى بناقى (ھەرەس قەومى) کو پیکھاتبوون ژ عەرەبىن عىراقى و سورى ھىرش ئینا سەر دەقەرا مە گوند دسوتن و مالى خەلکى بتالان دبر، مالا من ل گوندى سماقولیا گەلى بوو، گوندى سماقولیى بتووپان بوردومانکر توپەك بناف مالا من کەفت ئەز و

هه‌قژین و خه‌زویر و خه‌سویا خو بریندار بووین چاقی خه‌سویا من کوره‌بوو
 ته‌زو خه‌زویری خوه بسقی بریندار ببوین زور ساچمه دلہشی مہر‌ابوون لی
 جہین بڦہ نہ گرتبوون، خیزانا من ئاسنہ‌کی توپی ب زکی وی کہ فتبوو و ہسا
 دراندبوو زارو کہ کی (۸) مانگی ژ زکی وی ہاتبوو دہری و شہید بوو ناقی
 وی **(حہ لیمہ محہ مہد ئہ مین سہ عید)** بوو زارو کی وی بساخی ماڦہ.
 عہ سکہر ہاتن ته‌زو خه‌زویری من (محہ مہد مین سہ عید) ب برینداری گرتین
 دگہل (عہ بدولرہ حمان حاجی ئہ سہدی) و کورپی وی (جاسم عہ بدورہ حمان)
 ی وی دہمی قوتابی بوو ئہم برینہ جہہ کی دگوتنی کانی شاخ لویری دوو
 عہ سکہر ہاتن یہک خہلکی دیمہ شقی بوو بی دی عیراقی بوو چاقین مہ
 ب شویتکان گریدان و ئہم رہ میکرین (۱۸) گولہ بمن کہ فتن و ہہ قالین من
 بسہر مندا کہ فتن من خو کرو مات کر ہہ تا ئہو چووی دہمی دنیا بی دہنگ
 بووی من خوه لسہر تہ نشتی کیشا ہیڈی ہیڈی خو بکہندالہ کیدا گرپل کر
 ہہ تا چوویہ دہف ریکی ته‌ز ہہمی ببومہ خوینو خوین ببہردہوامی ژ لہشی
 من دہات لی ته‌زنزانم کانی چہوا ته‌ز رزگار بووم، ژ نشکیڦہ زارو کہ کی کرہ
 ہاوار، دگہل ہاواری مروڦہک لمن نیژیک بووڦہ کو ژمازیان ڦہ دگہریا ناقی
 وی (حاجی محہ مہد) خہلکی کوندی (دوو شیوانہ) ناسراوہ ب کہو کور دوو
 زارو ک دگہلدا بوون چوونہ دہف رووباری کہرہک ئینا ته‌ز دانامہ سہر پشتا وی
 و برمہ گوندی، برینپیچہ کی حزبا شوعی برینین من پیچانو خہلکی بو خیرا
 خوه ته‌ز برمہ ڦہ لادزی ل ویری دکتوران ته‌ز دہرمان کرم و ہیڈی ہیڈی برینین
 من چیڦہ بوون بہلی زور ساچمه دلہشی منرا مانڦہ دکتوران گوته من (۱۸)
 گولہ یین کہ لاشینکوفی بی بلہشی تہ کہ فتی دگہل (۴۸) ساچمین گرو ہویر
 یین توپی لی جہین خہتہر نہ گرتبوون یہک بشہویا من کہ فتبوو دگہل سہری
 من بہلی ہہستیک زورنہ گرتبوو، لپاش تہندروستیا من بہرف باشبوونی ڦہ چوو

خەلكى گۆتە من تە كۆرەكى ھەي خەلكى گوندى بمەمووكى بخودان دكەن بهر حالەكى بيت ئەز قەگەريامە گوندى خۆ چومە سەرەدانا وى مالى ئەوا كۆرئ من بخودان دكر، پاشان من كۆرئ خو برە دەف ژنەكى يا ويجاخ كوير بوو سالى ب (۵۰) دیناران بومن ب خودان دكر ناف و بانگى چەوانىيا ژدايكبوونا قى زاروكى ب تەقلاشى تۆپى ل خرجهان بەلاف بوو (مەلا مستەفا)ى برەحمەت بيت (۱۰۰) دینار پارئ دووسالان بو وى ژنى ھنارت دا بەس كۆرئ من بخودان بكەتن، ھەتا ۱۱-ئادارا ۱۹۷۰ كۆرئ من لدەف وى ژنى بوو ناقى وى (كافيا مەولوود) بوو، من كۆرئ خو برە دەف مەلا مستەفاى ل قەسرى من گۆتى ئەقە ئەو زارۆكە يى بسەرسورمانى ژدايك بووى دەستى خوە بسەرى ویدا ئینا و گۆتە كۆرئ من ئەقە چىي تەيە گۆتى ئەقە بابى منە، گۆتن جھى داخىيە زارۆك بزور بايىن خۆ بناسنەقە ھندەك ژى بو (۱۳) دیناران دچن دبنە جاشك برايىن خۆ دكوژن، دبەردەواميا ژيانا خويا نورمالدا من ژنەكا دى ئینا داچاقى خوە بدەتە من و كۆرئ من (ئەرسەلانى) من كارى خويى سياسى ھەر دكر ئەز پەيامنيرئ (فارس باوہى) بووم ل سالا (۱۹۷۴) ھاتمە گرتن و حوكمى ل سیدارەدانى بو من دەرچوو سالاھكى ل گرتووخانا ھەوليرئ ھەيئا تەحقيقى مامەقە ھەرگاف ئەز ئەشكەنجە ددام ھەتا سالا ۱۹۷۵ ئەز بە ليبوورينا گشتى كە فتم ئەوا (ئەحمەد حەسەن بەكرى) دای زور بنەخۆشى بزحمەت من ژيانا خۆ يا بسەر برى چەند جارن ئەز يى ھاتىە گرتن و ئەشكەنجەدان ھەتاسالا ۱۹۹۱ دەمى راپەرينى دەستپىكرى (ئەرسەلانى) كۆرئ من بو پيشمەرگە ل كۆرەوى مە مالاخو برە ئيرانى ئەم چووینە شارى مەھابادى ئەرسەلان بدويف مەراھاتبوو ھەتا دەف زالگەھا ھەلير و كويى لويرئ لەشكرى بەعسيان كرتبوو رەميكربوو ل پاش (۱۴) روزان خەبەر گەھشتە من گۆتن كۆرئ تە حكومەتى يى كوشتى ئەز ب لەزو بەز

هاتم عیراقی چومه سر
 لاشی وی من دیت وه‌کی
 بیژینگگی کونکون کربوو
 بگولان ئەو زارۆکی
 بموعجیزه ژ دهستی تها
 شه‌کرچی و زه‌عیم سدیقی
 رزگاربووی بدهستی
 ره‌شه‌کین سه‌دامی

وعه‌لی کیمیای شه‌هید بوو، گه‌هسته کاروانی دایکا خو. به‌رحاله‌کی من ل
 گورستانی بیژکوتی فه‌شارت. لپاش قان هه‌می تالی و سویریان و ئیشو تازاران
 من کورپه‌ک و کچه‌ک یین هه‌ی و ئەز دخانیه‌کی کریدا ل گه‌ره‌کا (۱۲۱) گولان
 ژيانا خوه‌سه‌ر دبه‌م و هه‌رگاف ده‌زرینم و دیژم خودایه‌ تو حه‌قی مه‌ ژوان
 که‌سان وه‌رگری یین خیانه‌تی لقی ملله‌تی هه‌ژارو په‌ریشان دکهن کو به‌زارن
 که‌سا وه‌کی من مالا وان یا ویران بووی هنده‌ک ژی نزانن کوئه‌ف تازدیوه
 خوشیه‌ ب خوینا شه‌هیدان و ماندیبوونا که‌سین خوڤراکرو کوردپه‌روه‌ر بده‌ستفه
 هاتیه‌ و نه‌ازی هنده‌ک پیدمرن و هنده‌ک ژی بو دمرن.

مفال قان بابته‌تان هاتیه‌ ودرگرتن

- ۱- رۆژنامه‌ خه‌بات ژماره (۲۹۶۵) ئاراس عه‌بدو‌لخالق. له‌یادی (۴۵) ساله‌ی شاری کوی
- ۲- رۆژنامه‌ی به‌درخان ژماره (۹۳) کازم عومه‌ر ده‌باغ. کینبوون ئه‌وانه‌ی له‌ شاری کوی گولله‌ بارانکران.

ئەو دەستی
ناف چاقین
من ژ گولە کئی
ژەنگی پاراستی

دەست و
سەر و شەویڻ مام
حەسەنی چەند
گولە قیدکەفن

شوڤنەوارین
گولان لسەر لاشی
مام حەسەنی

دیدهقانیڻ ئەنفال و کۆمکوژی و کیمیابارانان ۱۰۳

فەرەج رزگار بووی گۆرین بکۆمی ئەنفالان لیبابانیڻ

عیراقی و سەحرایی رومادیی

(فەرەج محەمەد عەزیز) ژ دایکبووی ۱۹۵۰ خەلکی گوندی
تۆپخانەییە ل ناحیا قادر کەرەم، رزگار بووی گۆرین بکۆمینی هیرشا بناف
ئەنفالا سالا ۱۹۸۸.

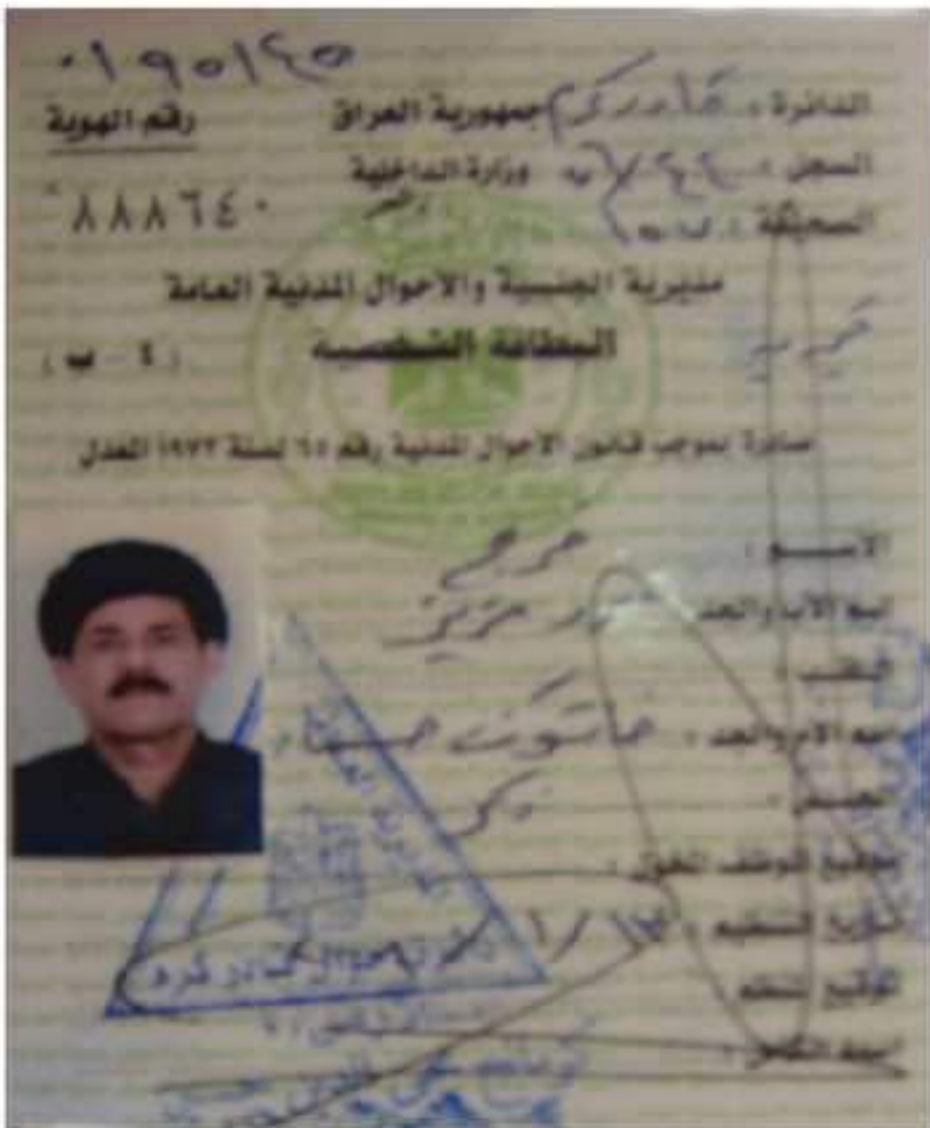
بۆ زیدەتر شارەزابونی ل چەوانییا گرتن و زیندەبچالکرن و رزگار بوونی
لناف گۆرین بکۆم مە ئەف چاچییکەفتنە دگەل ئەنجام دا. ناڤیری بقی
ئاوای بۆمە هاتە ئاخفتن:

ئەم دمالا خۆدا (۶) خویشک (۲) دوو برابوویڻ، ل سالیڻ ۱۹۶۳-۱۹۶۵
گوندی مە ژلایی بەعسیانقە هاتە تالانکرن، هەر وەسا چەندیڻ جارا ب فرۆکیڻ

هەلىكۆبتەر ھاتىيە بومبەبارنكرن، ل سالا ۱۹۸۸ حكۆمەتا بەعسىيان ھىرش ئىنا سەر دەقەرا مە ل گەرمىيان ل ئەسمانى ھەلىكۆپتەر دزقپىن ل ئەردىژى جاش و جىش وەكى گورگىن ھار بەربونە ناف گوندان ژن و زارۆك دگرتن، وەكى رۆژا ھەشرى بوو، براستى رۆژەكا تەنگاڭ و نەخۆش بوو، ئەم مېر دخەما خۆدا نەبووين، تنى ئەم دخەما شەرەف و گەرامەتا خۆدا بووين، سەرپەرشتىارى قى ھىرشى (بارق عەبدوللا حاجى حنتە) بوو، براستى بناڭ مروف بوو، درپندە بوو، ئەم برىنە توپزاوۋە كرىنە دقاغاندا ژن و زارۆك، پىرمىر، گەنج ژىكقەكرن، بوونە سى بەش، ل تەمەنى (۱۵-۵۰) سالىي گەنج حسابكرن، لپاش چەند رۆژەكان ل ئازارو ئەشكەنجەدانى وەجىبە وەجىبە خەلك دبر بۆ رەمىكرنى، دويفدا ئەز و كورمامى خۆ (سالخ) ژى برىنە ناف سەياری، خەلكى دگۆت دى مەبەنە سلىمانىي مە نەشركەن و كەنە جاش، بەلى ئەم برىن بۆ ناف چالىن رەمىكرنى، ل ناف سەياری دەست و چاقىن مە گرېدان و ئەم برىنە سەر لىقا چالى دوو سەربازان رەمى دكرن، دەمى رەمى لەمە كرى (سالخى) پىمامى من بسەرمندا كەفت و پرويشكىن خوينى بسەرمندا چوون ئەز كەفتە دبن مەيتانقە، ھىدى ھىدى من دەستىن خۆ قەكرن و ئەز ژبن مەيتان ھاتمە دەرى، دەمى دنيا تارى بووى ئەز ھاتم بسەحراى كەفتم ھەرجهەكى رۆناھى دياربا دا ژى رەڧم ھەتا بوويە سپىدە، ئەز زۆرى ماندى بووم، من دىت شقانەك ل دۆر دگەل حيوانى خۆدايە، ئەز چوومە لالى من سلاقكرى پاشان دەرکەفت كورد، گۆتە من توكوردى لىرە چدكەى؟ من گۆتى ئەز سايەق شوڧەرم، شوڧەرا من يا وەرگەپىاي، ئەوژى گۆتن ئەز كوردى ئىرانى مە، من گۆتى دى چمە كەركوكى ئەز چەوا بچم؟ گۆتن ھەرە مالا فلان سايقى، تەكسى ياهەى، دى تە بەتن، ئەز چوومە مالا وان، وى گۆتن ئەز نەشىم نوبەتا من نىيە چونكو ئەمژى رۆژى يەك جار دشىين بچىنە دەر ل كومەلگەھى، گۆتە

من ریککی دا سەیتەرەییە ب پیاڻ هەرە لایی دیکەڤە سواربە من گوھی خۆ دایی، ئەز سەرجادی راوەستام سەیارەکا (۱۸) نەفەری هات من دەستی خۆ بۆ راگرت، دەمی ئەز سوار بووی کەسکی گۆتن فەرەج وەرە دەف من ئەز چووم ل دەف وی روینشتم، من گۆت تو کیی؟ گۆتن ئەز عوزیڤم ئەز تو یین ل جەهکی دەیینەڤە، من زانی ئەو چ دیڤریت. ئەم هاتینە بەغدا ل بەغدا چووینە گەراجی ل گەراجی مە زابتهک دیت عوزیڤری گۆتن ئەڤە مەدناسیت ناڤیت مە ل توبزاوہ دنقیسین، ئەم رەڤین هەر یەک ژمە چوو لایەکی، شەڤی ئەز چوومە هەیانەکا مەرڤەدی شیخ عەبدولقادی گەیلانی نڤستم، سپیدی چومە جەھی سەیارین لوریان دا بەیمە کەرکوککی، کەسەکی هەولیری بارەکی داران هەبوو بو هەولیری، ئەز دگەل خۆ ئینام، ل کەرکوککی چومە مالا خۆشکا خۆ پاشان چومە مالا مەرڤەکی مە دویداڤە گەریامەڤە بۆ چەمچەمال، من گۆتە زارۆکیڻ خۆ من بریڤە خۆ ڤەدزیە، من راستی بۆ کەس نە گۆت، نەوہک خەلک هەمی دا هیڻ ل مەرڤیڻ خۆ پرسن دا من گرن.

ل پاش راپەرینی، ئەمریکی هاتنە مالا مە گۆتن عوزیڤری بۆمە بەحسی تەیی کری ئەم دی تە پارێزین، نەترسە، دی تە بەینە ئەمریکا بۆ وی یەکی شەھیدی ل سەر سەدامی و تاوانبارن بەدی، ئەزژی رازی بووم هەمی راستی من بۆ گۆتن و ئەزو زارۆکیڻ خۆ چووینە ئەمریکاو نە ئەز لویڤری دژیم.

چوار ژ رزگار بووین ئەنفال کریڻ دەقەرا بەهدینان

ل.ر: نقیسەر ، عبدالقهار خلیل ، هاشم محمد
٢٠١١/٤/١٦ هەولێر

بەعسیان ل پاش شەڕی عێراق و ئیرانا هێرشەکا مەزن ب پالەشتیەکا مەزنا ئابوری و سەربازی هێرش کرە سەر کوردستانی بناقی ئەنفال، ل ٢٣-٢-١٩٨٨ ل سەرگەلو بەرگەلو دەستیپێکرو، د هەشت قووناغاندا، ل ٦-٩-١٩٨٨، لبادینان و بارزان ب دویمایەک هات، دقە هێرشیدا ب هزارەهان کورد کوشتن و زیندەبچالکرن، ئەف چوار هێزایانە دیەک کریارا رەمیکرنی دا دگەل دوو هەقالین خۆ ب برینداری ژبن مەیتان هاتنەدەر، بو زیدەتر شارەزابوونی و چەوانییا رزگار بوونی مە گوهدا گۆتین رزگار بوویان، ل ٢٨-١-٢٠٠٨، کونفرانسا ناساندنا جینۆسایدی، هەر وەسا ل کۆنگرەیا گۆرین ب کۆمەل، یا ل هەولێری هاتییه ئەنجامدان دووبارە سەربۆرو سەریپهاتییا خۆ بو مە بقی ئاوابی شروقه کر:

ئەم ل گوندی کوریمی بووین لەشکەری عێراقی هەمی ریک لەمە گرتن مە

چ مەفەر نەمابوون، خۆ تەسلىم كر وانثرى ئەم زەلام ژ ژن و زارۆكان جوڭدا
 كرىن و دوو سەد مەتران ژ گوندى دویر كرىن و دوو ئەفسەر بناقین (عەباس،
 محەمەد) ب جیهازان دگەل سەروى خۆ ئاخفتن و بریار دا لەشكرى كۆمە
 رەمى بكەن، دەمى گۆتییە مە روینن، ئەم ل سەر چوكان بووین سەربازان ب
 گەلاشینكو فان رەمى لەمە كر هەمى كوشتن تنى ئەم حەفت نە فەر بریندار بووین
 مە خۆ كر كر هەتا سەرباز چووپی پاشان ئەم هەریەك بخۆ رەقین و دويفرا
 مەیهك دوو گرتەفە، تنى كەسەك بەرز بوو، بو ماوى هەشت روژان ئەم لبن
 كەفرو تراشاندا بریندارو برسى بووین، یەكى گولە بملی كەفتبوو یەكى ب
 پى و یەكى بدەستى، دووبارە ئەم مەجبور بووین مە خۆ تەسلىمى جاشان كر
 و وانثرى ئەم برین، دويفدا لیبوورینا گشتى هاتە دان، جاشانثرى ئەم رادەستەى
 لەشكرى كرىن وانثرى ئەم برینە قەلعا نزاركى ل دەوكى، پاشان ب زیل و
 لوریان برینە بەحركى و جیژنىكان هاقیتینە ناف شوڤ و قەسەلان. برینین
 مە هەر دتازریان و بریندار بوون چەند نەشتەرگەرى بو مە ل نەخۆشخانین

ل.ر: عبدالقهار خلیل، ابابكر علی

۲۰۱۱/۴/۱۶

هه‌ولێری هاتنه کرن، ژيانا مه زۆرا نه‌خۆش بوو، ئەم هه‌می ب پسوڵه و عه‌ده‌م ته‌عروز دچوینه هه‌ولێری، ئازاد نه‌بوین، ل سالا ۱۹۹۱ ده‌می راپه‌رین چیبووی، ئەم ل ۱۱-۳-۱۹۹۱ دگه‌ل خه‌لکی چووینه سه‌رباره‌گایڻ حزبی و حکومی ل جیژنیکان، بۆ ماوی چهند سه‌عه‌تان هه‌ردوو باره‌گا هاتنه‌گرتن و خه‌لك ئازاد بوو، ئەم فه‌گه‌ریاینه ده‌وکی و ناف که‌سوکارین خۆ لی دووباره‌ کۆچا ملیوونی بسه‌رمه‌دا هاته‌فه، ئەم ره‌قینه فه‌ بۆ چیایان، ئەم ئەف سی کسه‌ (عه‌بدولقه‌هار، عه‌بدولکه‌ریم، ئەبابه‌کر) وه‌کی شایه‌دحال چوینه دادگه‌ها بلندا تاوانان ل به‌غدا، ل کیسی ئەنفالان دانیشتنا (۲۷) دا مه‌ ئیفادیڻ خۆ دان، ئەفه‌یه ژيانا مه‌یا پری تراژیدیا ته‌گه‌ر مرۆف جاره‌کی دبیت و جاره‌کی ژى دمريتڻ لی مخابن رۆژانه ئەف ئیش و تازارو خه‌م و کوفانه مه‌ دگۆژن و دمريتڻ و زیندی دبینه‌فه، ئەم دلشه‌دا بلقینین، لی د دلدا دل بخوینین، جه‌رگ سوتی و خه‌مجقینین، سه‌د مخابن سه‌د مخابن ئەم دیمه‌نا هۆ دبینین هۆ دبینین. ل دویمه‌هیکه‌ گۆتڻ خۆدا زۆر سوپاسیا خه‌لکی هه‌ولێری دکه‌ین لسه‌ر هه‌فکاری و وی کاری مرۆفی بی ئەنجامدای.

ل.ر: عبدالکریم نایف، ابابکر علی، عمر محمد، هاشم محمد، عبدالقهار خلیل

۲۰۱۱/۴/۱۶

ناقین شەھیدان و رزگار بوویان

ناقین رزگار بوویان

- ۱- ھاشم محەمەد رەشید
- ۲- عەبدولقەھار خەلیل محەمەد
- ۳- ئەبابە کر عەلی سەعید
- ۴- عەبدولکەریم نایف حەسەن
- ۵- سدقی عەبدولقادر فەتاح
- ۶- فەتاح عەبدولقادر فەتاح

ئەف شەھیدە (۹) کەس، خەلکی گوندی (چەلکی) نە، (۱۸) کەس ژى خەلکی گوندی کورئیمینە.

ناقین شەھیدان

- ۱- سەلام خەلیل محەمەد
- ۲- عەدنان خەلیل محەمەد
- ۳- زاھر مستەفا سادق
- ۴- زبیر مستەفا سادق
- ۵- حەمید عەبدللا قادر
- ۶- سدقی عەبدوللا قادر
- ۷- سەگقان عەبدوللا قادر
- ۸- شەعبان حسین قادر

- ۹- سه لام حه سه ن میرزا
 ۱۶- صالح حه سه ن میرزا
 ۱۷- خالد مسته فا ئیسماعیل
 ۱۸- سه لاج مسته فا ئیسماعیل
 ۱۹- جه بار حه مدی مسته فا
 ۲۰- خلیل محه مه د
 ۲۱- مراد عوسمان مسته فا
 ۲۲- عه بدولره حمان حسین عومه ر
 ۲۳- حه جی سلیمان ئیسماعیل
 ۲۴- فه تاح محه مه د فه تاح
 ۲۵- نه حمه د یه عقوب جاسم
 ۲۶- محه مه د یه عقوب جاسم
 ۲۷- نه کره م شه ریف فه تاح
 ۲۸- موسا شه ریف فه تاح
 ۲۹- عه بدولستار شه ریف فه تاح
 ۳۰- نوری عه بدولقادر فه تاح
 ۳۱- فازل حه سه ن تاهر
 ۳۲- ره شید جعفر تاهر
 ۳۳- مراد که ریم یه عقوب

لجنة متابعة شؤون المناقدين في جهازنيكا
 التاريخ / ١٦ / ٥٠ / ٥٠
 (عدم تعرض) (جزيكان)
 يسمح للدرجة اعطاءهم اذ لم ينزلوا الى محافظة
 (تتمتعون) (تتمتعون) (تتمتعون)
 خاتمة خاتمة خاتمة
 لؤي شوقي
 رئيس لجنة جزيكان

دوو بهلگهه، تهو بهرگي (عدم تعرض) كهسوكارين تهنقالكريان ل
 جيزنيكان پي دوردكه فتن

لجنة متابعة شؤون المناقدين في جهازنيكا
 التاريخ / ٢٢ / ٢ / ١٩٩٠
 م / عدم تعرض
 يسمح للدرجة اعطاءهم اذ لم ينزلوا الى محافظة
 (تتمتعون) (تتمتعون) (تتمتعون)
 خاتمة خاتمة خاتمة
 لؤي شوقي
 رئيس لجنة جزيكان

راپەرینا گەلی کورد ۱۹۹۱

ل سالا ۱۹۹۱ راپەرینا پیروژا گەلی کورد له باشۆری کوردستانی دەست
پیکر ل ماوهی (۱۶) رۆژدا رژیما بە عس ل کوردستان رهقی چوو دهری، یه کهم
رۆژ ل (۵-۳-۱۹۹۱) ل رانیی دەست پیکروو رۆژا (۷) سی سلیمانی رزگار
بوو، رۆژا (۱۱) سی هولیر ئازاد بوو، رۆژا (۱۴) سی دهۆک سەرفیراز بوو،
رۆژا (۲۱) نهورۆزی هەمی کوردستان ئازادوو سەربه‌خۆ بوو، لی مخابن لپاش
(۱۰) رۆژین ئازادیا کوردستانی، ل (۳۱-۳-۱۹۹۱) دووبار حکومه‌تا به‌عسیان
ل عیراقی، هیرشه‌کا مه‌زن یا ئەردی و ئەسمانی کره سەر کوردستانی، ب
هزاران کهس شه‌هیدوو بریندار کرن، گەلی کورد وه‌ک تلیین دەسته‌کی دژی
به‌عسیان هه‌ستان سەر لنگان و هاوار کر دنیایی مه‌ به‌عسی نه‌قین و ئەم
ناچینه‌ف بن ده‌سته‌لاتا وان هه‌تا مرنی، مرن بو مه‌ باشتره‌ ژ ده‌سته‌لات

داریا بە عسیان، کۆچبەریا ملیونیا کوردان دەنگ فەداقە، سەرەپرای مرن و شەهیدبوونا نیزیکی (۱۰۰۰۰) هزار کوردان لناف سۆرو سەرمایی و نەبوونا پیدقیاتیڻ ژیانئ. کوردا مرن ل جھئ بە عسیان ھەلبژارت، ئەقە بزاقەك بوو بۆ ھشیارکرنەقا ھەمی ھیزبەست و بەرزەوندخوازان، ئەف یەك دەنگیەو خەباتا شەھیدئ کوردستانی و ئەنفال و کیمیابارنئ، ئەم گەھاندینە ئەقئ روژی. بۆ زیدەتر شارەزابوونئ ل نەخۆشیئ گەلئ کوردو کریارئ ھۆقانەئ بە عسیان مە چاقپیکە فتن دگەل رزگاربوویەكئ کۆمکوژیا ھەولیرئ یا ۳۱-۳-۱۹۹۱ کر کو تیدا چەندین کەس ھاتن رەمیکرن و ل سیدارە دان و نیزیکی (۲۰۰) کەسان ژئ ھاتن بنچاقکرن و بەرزەکرن وەك ئەنفالکریئ سالا (۱۹۸۸).

نقیسەر

سەرۆت قادر ھەمەد

ئەوژی (سەرۆت قادر ھەمەد)، خەلکئ گوندئ روستی یە و ژدایکبوویئ سالا ۱۹۶۷ لە سالی ۱۹۷۰ ھاتوونە ھەولیر لە ناوھندی ھەولیر

ئاکنجی بوونە و دەرچووینی پەیمانگەها تەکنیکیا حەویجەیه سالی (۱۹۸۹-۱۹۹۰)، بقی ئاواپی بۆمە هاتە ئاخفتن:

سالا ۱۹۹۱ وەکی هەمی کوردین دن دژی حکومەتا بەعسیان راپەرین و کوردستانا باشور دەهەمی (۱۶) رۆژاندا ئازادبوو، لی لپاش حەفتیه کا ئازادیی دووباره حکومەتا عیراقی لەشکرەکی زۆری مەزن ب تانک و توپ و تەیاران، ئینا سەر کوردستانی و دووباره دەست بکۆمکوژیان کر گەلەک کوردپەرور وەک چیاو پیلا مانەفە د قادا بەرخۆدانی دا و گیانی خو کرە کوری کوردو کوردستانی، سەروەت قادر ژ یەک بویه ژوان شۆرشگیرین بەرگری ل شاری هەولیری کری و هەتا دویماییکا گولەیی، دویدا دگەل (۸) هەقالین خو دکەفیتە دەستی لەشکرەکی کوماریا عیراقی و (۶) هەقالین وی دەینە رەمیکرن، ئەوژی ب ئاواپەکی سەر سوپرمانی ژ مرنی رزگار دیت.

بۆ زیدەتر شارەزابوونی ل چەوانییا رزگرا بوونا وی ل (۲۴-۱-۲۰۱۲) ل هەولیری مە ئەف چاقپیکەفتنە دگەلدا ئەنجام دا. بقی ئاواپی هاتە ئاخفتن: ل ۱۹۹۱-۳-۵ بۆیه کەم جار خەلک ل دەقەرا رانیی دژی حکومەتا بەعسیان راپەرین هەتا ل ۲۱-۳-۱۹۹۱ هەرچوار پارزگەهین کوردستانی (سلیمانی، هەولیر، دەوک، کەرکوک) بیەک جاری ژبن زولم و ستەما بەعسیان رزگار کرو مەژی ب دلسوزی بەشداری کر، لی مخابن لپاش ۲۵ رۆژان دووباره رژیما بەعسیان ب تانگ و توپ و تەیاران و لەشکرەکی مەزنی ئەردی و ئەسمانی هیرش ئینا سەر کوردستانی و دووباره دەست ب تەفکوژیا گەلی کورد کر، دەمی هیرش ئینایە سەر ناڤەندا هەولیری گەلک قەهرەمان و شۆرشگیران شەردکر، من و برایی خو دگەل چەند کەسین دی شەر دکر لیک گرتیگەها مەحەتەیی، دەمی مەدیتی دەنگی تەقەیی کیمبوو دەبابەو مدرەعە کەفتنە ناف جادان ئەزو برایی خو رەقین چوینە ناف مالەکی دا بریقە مە دیت کو (۶)

كەس يىن ب عاموداقە كرى دای و رەمىكرى، برابى من (سالم قادر حەمەد)، چوو مالا مە لى ئەز چووم دەف ھەقالەكى خۆ بناقى (سىروان حەسەن شاسى) خۆشناو، حەرەس جمھورى و مجاھدىن خەلق ھاتن ئەز و (سىروان حەسەن شاسى) گرتىن ل نىك يارىگەھا توپانىيا ھەولپىرى ب عاموداقە گریداین دامە رەمى بکەن، لى سەيارەك ھات ئەفسەركى بانگ کرە عەسكەران گۆتى رەمى نەكەن سواری سەيارى بکەن، ئەم سواری ھینۆیەکا جیش شەعبى کرین برین بۆ رىكا كەرکویكى ل رىكى دا چەند كەسىن دن سواری سەيارى كرن ژ پىرو مېرمندالان ھەتا ئەم برینە بەرامبەر پەیمانگەھا تەکنىکيا ھەولپىرى ئەم سواری سەيارەکا دی کرین نىزكى ۱۲ كەسان بووین، برینە باژپىرى كەرکویكى ل ساحەكى كۆمكرین دگۆتنى شەرىكا نەفتا بابە گور گور، ئەم بووینە (۳۰-۳۵) كەسان، ئەم ھەمى رىزكرین و چاقىن مە كریدان مەزانی دى مە رەمى كەن، لى سەربازەك ھات ب عەرەبى گۆتە ئەفسەرى: عەلى حەسەن مەجیدى داواكرى وان كەسان رەوانەى بەغدا بکەن، ئەم برین سواری پاسەكى کرین ئەز ل پشتى ل سەر تايەكى روینشتم من گۆتى سىروان، گۆتن ئەز ل دەف تەمە، من گۆت ئەم تنى (۴-۵) كەسىن لى دەمى ئەم ھەمى سوار بوین سەربازەك ھات داوا ناسناما لمە كر، دەمى گۆتیه من ناسناما خۆ من گۆتى من چ ناسنامە ھەل نە گرتینە، من داخازا ئاقى لى كرو گۆتى ئاقى بدەمن ئەز یى برۆژیمە پاشان ئاف بۆ من ئینا گۆتە من قەخۆ من گۆتى دەست و چاقىن من گرتینە ئەزى نابینم، چاقىن من قەكرن ئاف بدەستى خۆ دا من، دللى من خۆشبوو دەمى من سىروانى ھەقالى خۆ دیتیهقە، سى سەرباز ل پىش بوون سى ل پاش بوون چەك ددەستاندا بوو، سەربازى بەر دەرگەھى دللى وى بمن سووت گۆتن وەرە پىش ئەز چووم نىزىك وى روینشتم، دەمى ئەم نىزىكى داقوق بووین شەف بوو گۆتە سايقى راوہستە ئەز دى میزم، دەمى سايق راوہستای

ئەز لپیش خۆ ھاڤیتمه خواری و دەرگه‌ه پێڤه‌دا و میزت و سواری پاسی بوو
 منیش خۆ کړو مات کر هه‌تا چووی، پاشان من ده‌ستیڻ خۆ ڤه‌کرن، ئەز بیان
 جاده‌و جاده‌هاتم، چنکو روژانه من توپانی دکر ئەز بو پیت خۆ زوری زیره‌ک
 بووم هه‌تا که‌هشتمه‌ ناف که‌رکوکي، ل ساحي تحتفال دووبار سه‌یاره‌کا کروله
 (۴) که‌س تیدا بوون ئەز گرتم برمه (هه‌یئا ئیستخبارتا که‌رکوکي، ۳ روژا ئەز
 ته‌عزيب دام ل که‌رکوکي گۆته من تو لکیری هاتی و دا کیڤه‌ چي، منژی
 گۆتی ئەز قوتاییمه‌ ل هه‌ویجه من دڤیت بچمه هه‌ولیری مالا خۆ، چنکو
 به‌ری هنکی ئەز ل په‌یمانگه‌ها ته‌کنیکیا هه‌ویجه قوتایی بووم راست نه‌ڤ
 هزره‌ بوو من هات، لپاش ڤی یه‌کی ئەز ئینامه‌ سه‌ر جاده‌کی و ئازاد کرم،
 من دڤیا به‌یمه‌ هه‌ولیری لی هه‌می ریڤگرتی بوون، ئەز سواری پشتا زیله‌کا
 قافيله‌کا سه‌ربازی بووم بدزیڤه‌ و من خۆ ڤه‌شارت، لناقبه‌را هه‌ولیری که‌رکوکي
 ۱۸ زالگه‌ه هه‌بوون، لی ئەز دناف زیلا که‌لوپه‌لین ئه‌رزاقیدا بووم، قافيله‌ یا
 مه‌زن بوو ئەم رانه‌دگرتین، ده‌می ئەم هاتیه‌ ناف هه‌ولیری قافيله‌ هیڊی بوو
 من خۆ ژ سه‌یاری ھاڤیت خواری و ره‌ڤیم چوومه‌ مال، لی مالا مه‌یا چوول
 بوو ئەز شه‌ڤی ب دزیڤه‌ چوومه‌ ریڤکا مه‌لا ئومه‌ری هه‌تا چوویه‌ دیانا، من
 که‌سوکاریڻ خۆ دیتنه‌ڤه‌، مالا مه‌ هه‌می زۆر که‌یف خۆش بوون وه‌سا دانابوو
 ئەز یی ره‌میڤی لی سوپاس بو خودی ئەز رزگار بووم .

روژناما (سه‌باح) ژ ئه‌رشيفا مخابراتا رژيما گۆر باگۆر ليسته‌كا ناقان ژ بييسه‌رو شوينگريين هه‌ولير به‌لاف دكه‌تن.

دۆنگه‌ی ١٩٩١/٣/٣١

ئۆنجه‌م ئه‌مه‌م ئه‌نظام ئه‌فانسي و ليم نيشن ئه‌فانسي ئه‌فانسي

ئۆنجه‌م ئه‌مه‌م ئه‌نظام ئه‌فانسي	ئۆنجه‌م ئه‌مه‌م ئه‌نظام ئه‌فانسي	ئۆنجه‌م ئه‌مه‌م ئه‌نظام ئه‌فانسي	ئۆنجه‌م ئه‌مه‌م ئه‌نظام ئه‌فانسي	ئۆنجه‌م ئه‌مه‌م ئه‌نظام ئه‌فانسي
1. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	2. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	3. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	4. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	5. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي
6. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	7. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	8. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	9. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	10. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي
11. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	12. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	13. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	14. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	15. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي
16. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	17. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	18. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	19. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	20. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي
21. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	22. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	23. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	24. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	25. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي
26. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	27. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	28. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	29. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	30. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي
31. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	32. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	33. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	34. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	35. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي
36. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	37. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	38. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	39. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	40. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي
41. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	42. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	43. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	44. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	45. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي
46. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	47. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	48. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	49. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي	50. ئه‌فانسي ئه‌فانسي ئه‌فانسي

ل هه‌وليرى (٢٢١) كه‌س هاتن گرتن و بييسه‌روشوينگريدن ل ١٩٩١/٣/٣١ ئه‌فه به‌لگه‌هه‌كه‌ل سه‌ر بييسه‌روشوينگريان ل روژناما (سه‌باح) به‌لافكرينه، هه‌روه‌سا گوڤارا ياساپاريتري كو سه‌رنقيسه‌رى وى (تارق جامباز)، ناقين زده‌تر ژ ١٢٠ كه‌سان به‌لافكرينه بيين هاتيه بييسه‌روشوينگريدن ل هه‌ولير.

دیدهقانیڻ ئەنفال و کۆمکوژی و کیمیابارانان ۱۲۰

د شۆپا ئەنفال و کۆمکوژیاندا

هێژایین ریزدار ژبو ناساندنا جینۆسایددا گه‌لی کورد و ئه‌رشیفکرنا دیکۆمینتین جینۆسایدکرنا کوردان نفیسهری پهرتووکی ئەف پهرتووکی خواری چاپکرینه و به‌رهه‌فن بو چاپی و یی به‌رده‌وامه‌ لسه‌ر کۆمکرنا دیکۆمینتان لسه‌ر جینۆسایدکرنا کوردان، بو زیده‌تر ده‌وله‌مه‌ندکرنا و کۆمکرنا و ئه‌رشیفکرنا دیکۆمینتین تاییه‌ت ب ئەنفال و کیمیاباران و ته‌فکوژیان، هیقی خوازین ژ ته‌ف مرو‌ف دو‌ست و مافخواز و

کورد په‌روه‌ران یین به‌لگه‌یه‌ک لده‌ف هه‌بیت یان زانیاری ل سه‌ر به‌لگه‌یه‌کی هه‌بن ژ (بیستراو، بینراو، نوسراو، وینه) په‌یوه‌ندی ب ئیمیل و ته‌له‌فونا خواری بکه‌ن، بو وی یه‌کی به‌یته‌ ئه‌رشیفکرنا و پارستن ژ نه‌مانی، مافی به‌لا‌فکرنی دیی پاراستی بیت، هه‌فکاریکرنا هه‌وه‌ وه‌فایه‌که‌ بو رو‌حا پا‌کا جینۆسایدکران.

ته‌له‌فون: ۰۷۵۰ ۴۴۸۱۵۰۲

ئیمیل: rekar_mzoiri@yahoo.com

پەرتووکیڻ ئقیسەری د بوارا ناساندنا جینۆسایددا گەلی کوردا

- ۱- ئەنفال و کۆمکۆژی و کاریگەرین دەروونی، ریکاری مزویری، چاپخانەیی منارە، لە سەر ئەرکی سەنتەری ئەنفال بۆ بەدواداچوونی ئەنفالکراو بیسەرۆشویڻکراوانی کوردستان چاپکراوە، ۲۰۱۱، ۱۵۶ ل.
- ۲- جینۆسایدکردنی بارزانیه‌کان، ریکاری مزویری، چاپخانەیی حاجی هاشم، هەولێر، وەزارەتی کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوان ئەرکی لە چاپدانی بە ئەستوی خۆه گرتووه، بە زمانه‌کانی (کردی، عەرەبی، ئینگلیزی) لە یەك بەرگدا چاپکراوە، وەرگیران لە کوردییەوه بۆ ئینگلیزی، د. ئیسماعیل محەمەد فەهمی، پێداچوونەوه، د. ئازاد حەمەد شەریف، ۲۰۱۰، ۳۳۶ ل.
- ۳- لورینا دایکان، چاپخانەیی منارە، ریکاری مزویری هەولێر، وەشانا ریکخراوا قەژین بۆ جینۆساید بارزانییان زنجیره (۳)، بپیتین عەرەبی و لاتینی، ۲۰۰۹، ۱۲۰ ل.
- ۴- ژنیڻ رۆسی و راگواستن و ئەنفال و کۆمکۆژی، ریکاری مزویری، چاپخانەیی، منارە، هەولێر، وەشانا ریکخراوا قەژین بۆ جینۆساید بارزانییان زنجیره (۴)، ۲۰۱۰، ۲۲۹ ل.
- ۵- سەربۆرا تراژیدیایڻ بارزانییان، ریکاری مزویری، چاپخانەیی حاجی هاشم، هەولێر، بەهاوکاری سەرۆکی حکومەت، ریزدار (نیچیرقان بارزانی) چاپکراوە، ۲۰۱۳، ۴۰۰ ل.
- ۶- ژیان دناقبەرا دوو بەرناشاندنا، ریکاری مزویری، چاپخانەیی حاجی هاشم، هەولێر، بەهاوکاری سەرۆکی حکومەت، ریزدار (نیچیرقان بارزانی)

چاپکراوه، ۲۰۱۳، ۴۵۰ ل.

۷- **نەنفال و کۆمکۆژی و کیمیاباران ب دیتنا بیانیان**، بەرگی یە کەم ریکاری مزویری، چاپخانە ی حاجی هاشم، هەولێر، بەهاوکاری سەرۆکی حکومەت، ریزدار (نیچیرقان بارزانی) چاپکراوه، ۲۰۱۳، ۱۱۵ ل.

۸- **چیرۆکیڻ نەقەگیڻرای**، ریکاری مزویری، چاپخانە ی حاجی هاشم، هەولێر، بەهاوکاری سەرۆکی حکومەت، ریزدار (نیچیرقان بارزانی) چاپکراوه، ۲۰۱۳، ۲۷۰ ل.

۹- **جینۆسایدکرنە بارزانییان ل دادگەها بلندا تاوانین عیراقتی و چەوانییا بریقەچوونی**، ریکاری مزویری، چاپخانە ی حاجی هاشم، هەولێر، بەهاوکاری سەرۆکی حکومەت، ریزدار (نیچیرقان بارزانی) چاپکراوه، ۲۰۱۳، ۴۴۰ ل.

۱۰- **بیبلوگرافیای نەنفال و جینۆسایدی گەلی کورد**، بەرگی یە کەم، ریکاری مزویری، چاپخانە ی حاجی هاشم، هەولێر، بەهاوکاری وەزارەتی کاروباری شەهیدان و نەنفالکراوان چاپکراوه، ۲۰۱۳، ۳۸۰ ل.

۱۱- **دیده‌قانیڻ نەنفال و کۆمکۆژی و کیمیابارانان**، بەرگی یە کەم، ریکاری مزویری، چاپخانە کارو، کەرکوک، بەهاوکاری لیژنە ی چاپکردنی (۲۵) کتیب لە (۲۵) مین سالیادی نەنفال و کیمیاباران چاپکراوه، ۲۰۱۳، ۱۸۰ ل.

۱۲- **میژووی جینۆسایدی گەلی کورد**، ریکاری مزویری، چاپخانە ی کارو، کەرکوک، بەهاوکاری لیژنە ی چاپکردنی (۲۵) کتیب لە (۲۵) مین سالیادی نەنفال و کیمیاباران چاپکراوه، ۲۰۱۳، ۱۰۰ ل.

ئەو پەرتووکانە ی لە ژێر چاپدان

۱- لە سێدارەو بەرەو ئەنفال و کیمیاباران، لە ژێر چاپدایە.

۲- بەلگە دپەیشن، لە ژێر چاپدایە.

۳- تیرۆرکردنی گەلی کورد، لە ژێر چاپدایە.

۴- بۆمبەبارانکردنی کوردستانی. لە ژێر چاپدایە.